

Programmabegroting 2017

Gemeente Leusden

Gemeente Leusden

Gemeente Leusden

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Aanbieding.....	5
Aanvullende kaders	6
Domein Bestuur.....	9
Samenleving Voorop.....	10
Dienstverlening	12
Samenwerken	14
Veiligheid.....	17
Domein Leefomgeving.....	24
Duurzaamheid.....	25
Water en riolering.....	31
Met wie werken we samen?.....	33
Infrastructuur	35
Onderwijs	37
Accommodaties.....	40
Domein Samenleving	48
Sociaal domein.....	49
Domein Ruimte.....	61
Ruimte en wonen	62
Verkeer en vervoer.....	67
Economie	71
Buitengebied	77
Cultuurhistorie	83
Welstand	86
Overhead.....	92
Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien	95

Aanbieding

Aanbieding

Met trots presenteren wij de begroting 2017-2020, de eerste digitale begroting van de gemeente Leusden!

De bedoeling met de app is om de begroting meer toegankelijk, leesbaar en inzichtelijk te maken, zodat het voor de raad een beter instrument wordt. En ook voor inwoners is het nu mogelijk om ons 'huishoudboekje' digitaal in te zien. In de komende tijd kijken we of we de app nog beter en interactiever kunnen maken.

Behalve naar vorm is de begroting ook vernieuwd naar inhoud. Op grond van nieuwe voorschriften is de begroting ingericht naar taakvelden in plaats van naar functies. Daarnaast zijn er beleidsindicatoren toegevoegd, wordt de overhead afzonderlijk inzichtelijk gemaakt, en er is een W-vraag toegevoegd: 'met wie werken we samen?'.

De begroting is in lijn met de kaders van de eerder vastgestelde Kaderbrief 2017. Aanvullend daarop stellen wij kaders voor naar aanleiding van maatschappelijke vraagstukken die de laatste tijd steeds meer opspelen, en die dringend om een oplossing vragen. Het gaat hierbij om: het groenonderhoud, onze informatiebeveiliging, initiatieven op het gebied van (sociale) woningbouw, de Hamershof die een kwaliteitsimpuls nodig heeft, en om het ondersteunen van bedrijven. Wij informeren u over deze onderwerpen in het onderdeel 'Aanvullende kaders'.

De begroting resulteert in 2017 in een financieel tekort van ruim drie ton. In de jaren daarna is de begroting wel sluitend. Wij stellen voor om het tekort in 2017 te dekken ten laste van de algemene reserve. De belastingen worden verhoogd met de maatregelen van de Kaderbrief, behalve bij de OZB. Omdat de septembercirculaire meerjarig gunstig uitpakt draaien we de voorgenomen OZB-stijging met € 140.000 weer terug. Daarmee blijven de woonlasten relatief laag. In de provincie Utrecht is Leusden op twee na de goedkoopste gemeente.

In 2017 gaan wij onverminderd door met het college uitvoeringsprogramma (CUP). De resultaten worden steeds meer zichtbaar. We noemen een aantal voorbeelden: MFC Atlas en Atria worden voltooid, de renovatie van de Biezenkamp vordert, de tweede sporthal gaat in de steigers alsook het nieuwe gemeentehuis. Er komen ondergrondse containers voor restafval, de aanleg van breedband in het buitengebied komt eraan, en in samenspraak met inwoners worden de woonvisie en duurzaamheidsagenda verder uitgewerkt. In het sociaal domein blijven we inzetten op een Leusden waar passende ondersteuning is voor wie het niet helemaal op eigen kracht redt. We vinden het belangrijk dat iedereen ook écht mee kan doen en dat er verbinding is tussen mensen. Daarbij willen we grip krijgen op de financiën die er in het sociaal domein omgaan.

In 2017 dienen zich ook nieuwe uitdagingen aan, zoals bijvoorbeeld de invoering van de Omgevingswet waarvoor in deze begroting een budget beschikbaar wordt gesteld via 'nieuw beleid'.

Wij zien er naar uit om in 2017 uitvoering te geven aan de doelstellingen en activiteiten in deze begroting.

Vanzelfsprekend doen we dat samen met de raad, inwoners en andere belanghebbenden.

Het college van burgemeester en wethouders van Leusden

Aanvullende kaders

Aanvullende kaders ten opzichte van de Voorjaarsnota en Kaderbrief

In de Kaderbrief stelt de raad de kaders vast die het college uitwerkt in de begroting. Wij onderkennen een aantal maatschappelijke vraagstukken die de laatste maanden aan urgentie hebben gewonnen en waarvan wij vinden dat deze niet kunnen wachten tot het Voorjaarsdebat van 2017. Daarom nemen wij in deze begroting een aantal aanvullende kaders op.

Een tweede reden om aanvullende kaders op te nemen is het verschijnen van de septembercirculaire 2016 op Prinsjesdag. De septembercirculaire nemen wij in de regel nooit mee in de begroting. De uitkomsten van de septembercirculaire zijn echter opmerkelijk. Voor het eerst sinds vele jaren is er weer sprake van een sterk stijgende algemene uitkering. Dit betekent dat de voorgenomen OZB-stijging van € 140.000 niet hoeft te worden doorgevoerd.

Maatschappelijke agenda/vraagstukken

1. Stimuleren (sociale) woningbouw

Sommige initiatieven op het gebied van volkshuisvesting zijn alleen te realiseren als de gemeente het initiatief financieel ondersteunt. Het gaat hierbij bijvoorbeeld over transformatie van kantoorpanden, experimentele woonvormen en bij sociale woningbouw. Het college wil deze initiatieven een steuntje in de rug geven, waardoor realisatie mogelijk wordt.

2. Basis op orde met ICT

Door aanvullende regels op het gebied van informatieveiligheid en privacy zijn er aanvullende middelen nodig om de basis verder op orde te krijgen. In het kader van de BIG (Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten) worden er strengere eisen gesteld aan onze informatiehuishouding. Ook moet het laatste deel van de werkprocessen en producten nog worden gedigitaliseerd.

3. Investeren in Hart van Leusden

De afgelopen jaren is er samen met bewoners, winkeliers en beleggers gesproken over een kwaliteitsimpuls voor het gebied van de Hamershof. Wij zijn van mening dat handelen nu noodzakelijk is om er voor te zorgen dat de Hamershof een aantrekkelijk winkel- en leisure gebied blijft. De middelen worden voornamelijk ingezet om de openbare ruimte te verbeteren.

4. Verhogen kwaliteit openbare ruimte (Structureel: € 200.000 en Incidenteel € 50.000)

Bij de kerntakendiscussie is besloten om het onderhoudsniveau van de openbare ruimte in grote delen van de gemeente te verlagen naar niveau C. In de praktijk leidt dit tot een te laag kwaliteitsbeeld. Wij willen de kwaliteit van de openbare ruimte weer verhogen met de ambitie om weer op niveau B te komen (het college heeft eerder berekend dat van C naar B structureel € 300.000 kost). De incidentele kosten (€ 50.000) dekken we uit de algemene reserve. De structurele kosten dekken we voor 2017 uit de algemene reserve en vanaf 2018 passen deze binnen de begrotingsruimte. Gelijktijdig wordt particulier initiatief blijvend gestimuleerd. In 2017 stellen we vast of de inzet voldoende is voor het realiseren van de ambitie.

5. Bedrijfscontactfunctionaris (Structureel: € 40.000)

Op dit moment is er 0,4 fte beschikbaar voor de functie van bedrijfscontactfunctionaris. Onderzoek laat zien dat dit onvoldoende is om alle bestaande en nieuwe bedrijven in Leusden goed te ondersteunen bij de vragen en initiatieven. Om die reden willen we de formatie minimaal verdubbelen naar 0,8 fte.

Om geld vrij te maken voor de (maatschappelijke) vraagstukken/beleidswensen hebben wij ook kritisch gekeken naar in het bijzonder één specifieke reserve. Dat is de reserve toevoeging exploitatie. De rente over die reserve wordt als structureel dekkingsmiddel ingezet voor de begroting. Het gaat daarbij om 1% rente over een reserve van € 9 mln. of wel een bedrag van € 90.000. In werkelijkheid is de rente lager i.c. eigenlijk nihil via het schatkistbankieren. Het vermogen levert bij de huidige rentestand (te) weinig middelen op. Anders gezegd: de reserve levert dus te weinig financieel rendement op. We hebben ons de vraag gesteld of we hier ook anders mee kunnen omgaan: “**van financieel rendement naar maatschappelijk rendement**”.

Wij stellen u voor een deel van deze reserve vrij te laten vallen voor een bedrag van € 3 mln. Het “rente-vrij maken” van deze reserve betekent wel dat wij structurele dekking moeten vinden voor een bedrag van € 30.000 (1% van € 3 mln.). Dat is ons gelukt. Door een deel van de reserve nu in te zetten maken we het mogelijk om meer maatschappelijke rendement te halen uit ons vermogen. Wij stellen u dan ook voor om een “Fonds maatschappelijke vraagstukken” van € 3 miljoen in te stellen en daar de volgende aanwending aan te geven:

- Stimuleren (sociale) woningbouw initiatieven;
- Basis op orde met ICT;
- Investeren in Hart van Leusden.

Schrappen OZB-stijging 2017

In de conceptbegroting hebben wij conform de Kaderbrief een OZB-stijging opgenomen van € 140.000. In de Kaderbrief hebben wij daarbij wel aangegeven dat we bij de begroting zullen bezien of de maatregel moet worden doorgevoerd. In de concept-begroting hebben we de maatregel doorgevoerd maar met de wetenschap van de septembercirculaire stellen wij voor om de OZB-stijging te schrappen.

Septembercirculaire 2016

Op Prinsjesdag is de septembercirculaire 2016 verschenen. De septembercirculaire levert een forse stijging van de accresen op. Over alle jaren (2016-2020) is het accres hoger dan in de meicirculaire. Dit is een beeld dat we in jaren niet hebben gezien. Door de trap-op-trap-af methodiek profiteren de gemeenten van de extra uitgaven die het Kabinet in de begroting opneemt voor veiligheid, defensie, zorg, onderwijs en armoedebestrijding. Dit levert voor Leusden een hogere algemene uitkering op van € 187.000 in 2017 oplopend tot € 357.000 in 2020.

Bijgesteld begrotingsresultaat 2017-2020

Indien we bovenstaande kaders verwerken in het begrotingsresultaat ontstaat het volgende beeld:

x € 1.000	2017	2018	2019	2020
Resultaat concept-begroting 2017-2020	-204	+7	+59	+171
Dekking algemene reserve	+204	-	-	-
	0	+7	+59	+171
Aanvullende kaders				
Reserve maatschappelijke vraagstukken	-30	-30	-30	-30
Bedrijfscontactfunctionaris	-40	-40	-40	-40
Verhogen kwaliteit onderhoud groen	-250	-200	-200	-200
Schrappen OZB-stijging	-140	-140	-140	-140
Septembercirculaire 2016	187	409	466	357
Bijgestelde begroting	-273	6	115	118
Dekking algemene reserve	+273	-	-	-
Begrotingsresultaat 2017-2020	0	+6	+115	+118

Voor het begrotingsjaar 2017 wordt een 1e begrotingswijziging aangeboden die gelijktijdig met de begroting door de raad dient te worden vastgesteld.

Gevolgen lastendruk

Het schrappen van de OZB stijging heeft gevolgen voor de lastendruk. De OZB wordt nu alleen verhoogd met de inflatiecorrectie van 1%. De overige belastingvoorstellen zijn opgenomen in de paragraaf lokale heffingen. De ontwikkeling lokale lastendruk wordt nu als volgt:

	2016	2017	
OZB (gemiddelde WOZ-waarde € 264.000)			
- Woningeigenaren:	€ 313,63	€ 316,80	

Gemeente Leusden

Afvalstoffenheffing			
- Meerpersoonshuishoudens:	€ 181,50	€ 195,00	
Rioolheffing:	€ 111,10	€ 112,20	
Totaal:			
1. Woninggebruikers:	€ 292,60	€ 307,20	+5,0%
2. Woningeigenaren/-gebruikers:	€ 606,23	€ 624,00	+2,9%

Conclusie:

- Op basis van de aangegeven cijfers stijgen de woonlasten voor Leusdense gezinnen in 2017 gemiddeld met 2,9%. De woonlasten van woninggebruikers (huurders) stijgen met 5%. De lastenstijgingen worden vooral veroorzaakt door de hogere afvalstoffenheffing.
- In 2017 blijven de gemiddelde woonlasten in Leusden ruim beneden de landelijk (€ 723) en provinciaal (€ 710) gemiddelde woonlasten van 2016.

Domein Bestuur

Domein Bestuur

De gemeentelijke bestuursstijl is open en transparant. De bestuursstijl kenmerkt zich door nauw contact met inwoners, bedrijven en instellingen. Het college staat open voor maatschappelijke initiatieven en stimuleert en faciliteert initiatieven vanuit de samenleving. De houding van de ambtelijke organisatie is gericht op het mogelijk maken van initiatieven.

Veiligheid is een voorwaarde om plezierig te kunnen wonen, werken en verblijven. De samenleving en de overheid hebben hierin een gezamenlijke verantwoording.

Het Domein Bestuur is onderverdeeld in de onderdelen Samenleving Voorop, dienstverlening, samenwerking en veiligheid. Voor al deze programmaonderdelen zijn ambities opgesteld die zijn ingevuld met doelstellingen:

Ambitie Samenleving Voorop

Leusden heeft een krachtige samenleving die veel waardevolle maatschappelijke initiatieven ontwikkelt. Wij willen die kracht benutten! Een overheid zijn, die met passie en betrokkenheid zich openstelt voor de samenleving, voorwaarden schept en coalities aangaat bij het oplossen van maatschappelijke problemen.

Ambitie dienstverlening

Onze dienstverlening kenmerkt zich door service op maat. We sturen op digitale dienstverlening voor die producten die daarvoor geschikt zijn. Daarnaast is er ruimte voor persoonlijk contact waar de aard van de vraag of de klant daarom vraagt.

Ambitie samenwerken

De gemeente ontwikkelt zich door tot een compacte, professionele en slagvaardige organisatie die een volwaardige plaats heeft in samenwerkingsverbanden met de regiogemeenten, maatschappelijke instellingen en bedrijven.

Ambitie veiligheid

Wij streven naar een veilige woon- en werkomgeving voor inwoners en ondernemers in Leusden. Dit doen we door:

- Een integrale aanpak van veiligheid
- Intensieve en snellere verbinding/afstemming in de keten
- Samenleving voorop

Samenleving Voorop

Samenleving Voorop

Ambitie

Leusden heeft een krachtige samenleving die veel waardevolle maatschappelijke initiatieven ontwikkelt. Wij willen die kracht benutten! Een overheid zijn, die met passie en betrokkenheid zich openstelt voor de samenlevingamenleving, voorwaarden schept en coalities aangaat bij het oplossen van maatschappelijke problemen.

Context en achtergrond

De groei van maatschappelijke initiatieven vraagt om een improviserende en inspirerende overheid. Een overheid die niet langer aangeeft waarom dingen niet mogen of kunnen, maar positief meedenkt, faciliteert en waardeert. Uitgangspunt is dat we kijken wat de gemeente kan toevoegen aan wat de samenleving zelf al doet en het stimuleren van door de overheid gewenste initiatieven bij de samenleving. Een vernieuwende samenwerking!

Vanuit maatschappelijk initiatief ontstaat diversiteit in het aanbod. Dit vraagt ruimte voor zelforganisatie en zeggenschap voor en van maatschappelijke organisaties. Als overheid accepteren wij deze verschillen.

Met het maatschappelijk initiatief als basis, wordt er een andere invulling van de overheid verwacht: minder verzorgingsstaat en meer partnership. Wij zetten ons in op het stimuleren van het maatschappelijk initiatief met het oog op de toekomst waarbij we de rol van de overheid zien als partner in de netwerksamenleving.

Kaderstellende beleidsnotities

Coalitieakkoord 2014-2018

Kaders Samenleving Voorop (maart 2011)

Wat willen we bereiken?

- **1. Creëren ruimte voor initiatieven uit de samenleving (CUP 1.3)**

We moedigen initiatieven uit de samenleving aan. We creëren ruimte in bijvoorbeeld kaders en regelgeving om initiatieven mogelijk te maken.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop		De gemeente regelt het
	✓	Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners	✓	Initiatiefnemers vanuit de samenleving

Wat gaan we daarvoor doen?

- **1.1 Verdergaande bewustwording en stimuleren initiatieven**

Zowel in de samenleving, als in de gemeentelijke organisatie is bewustwording van de mogelijkheden en kansen van Samenleving Voorop belangrijk om daadwerkelijk initiatieven te ontplooiën en tot bloei te laten komen. We

Gemeente Leusden

zetten daarom in op deze bewustwording door activiteiten, lezingen en publicaties. En benaderen initiatieven met een 'ja, tenzij...' houding.

Portefeuillehouder: Annemieke Vermeulen

- **1.2 Ruimte voor initiatieven bij kaderstelling**

Al bij de kaderstelling creëren we ruimte voor initiatieven uit de samenleving, door bewust ruimte te laten en alert te zijn op eventueel belemmerende regels.

Portefeuillehouder: Annemieke Vermeulen

- **1.3 Opereren vanuit de 'geest' van wet- en regelgeving**

Om initiatieven mogelijk te maken, werken we vanuit een 'ja, tenzij...' houding. Daarbij kijken we naar de bedoeling van wet- en regelgeving en interpreteren we de regels vanuit deze bedoeling. Daarbij kan het zijn dat we de rek in het elastiekje van de wet opzoeken. Op die manier experimenteren we met het mogelijk maken van initiatieven.

Portefeuillehouder: Annemieke Vermeulen

Dienstverlening

Dienstverlening

Ambitie

Onze dienstverlening kenmerkt zich door service op maat. We sturen op digitale dienstverlening voor die producten die daarvoor geschikt zijn. Daarnaast is er ruimte voor persoonlijk contact waar de aard van de vraag of de klant daarom vraagt.

Context en achtergrond

De overheidsbrede visie op dienstverlening kent een aantal belangrijke uitgangspunten:

1. de vraag van burgers, bedrijven en instellingen staat centraal;
2. burgers, bedrijven en instellingen moeten hun zaken snel en zeker kunnen regelen;
3. de overheid opereert als één overheid, stelt geen overbodige vragen (b.v. door inrichten basisregistraties en inzet van overheid.nl) en richt de dienstverlening zo efficiënt mogelijk in.

Belangrijk in de uitvoering is de ontwikkeling van de Digitale overheid. Een aantal pijlers hierin is:

- informatie moet online beschikbaar zijn en burgers zien eenvoudig welke gegevens over hen zijn vastgesteld;
- burgers kunnen alle (aan)vragen aan de overheid digitaal versturen en alle berichten van de overheid digitaal ontvangen;
- het versterken van de zelfredzaamheid en digitale vaardigheid van burgers;
- borgen van informatieveiligheid binnen de eigen organisaties en bij verbonden partijen

Kaderstellende beleidsnotities

Wat willen we bereiken?

- **1. Digitale dienstverlening voor inwoners en bedrijven**

We stellen inwoners en bedrijven in staat om op een veilige, betrouwbare en eenvoudige manier digitaal zaken te doen met de overheid. Belangrijke aandachtsgebieden zijn informatiebeveiliging, dienstverlening en informatievoorziening Sociaal Domein. Waar dit voor Leusden voordeel oplevert t.a.v. inzet van middelen of het reduceren van onze kwetsbaarheid wordt samenwerking gezocht met andere partijen.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop	✓	De gemeente regelt het
	✓	Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners	✓	De gemeenten Bunschoten, Nijkerk en Putten
	✓	Larikslaan2
	✓	Gemeente Amersfoort

Wat gaan we daarvoor doen?

- **1.1 Digitale dienstverlening via website**

We zetten in op digitale dienstverlening middels de website. De gemeentelijke website is de laagdrempelige toegangspoort tot informatie van ons zelf en van onze samenwerkingspartners

Portefeuillehouder: Jan Overweg

- **1.2 Voldoen aan BIG**

We zorgen voor veilige uitwisseling van informatie met inachtneming van ieders privacy. We starten acties om te voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG).

Bestuur en management hebben met deze baseline een instrument in handen waarmee zij in staat zijn om te meten of de organisatie 'in control' is op het gebied van informatiebeveiliging.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

- **1.3 De gemeente zorgt ervoor dat uitwisseling van informatie met haar inwoners en bedrijven op een snelle, betrouwbare en transparante manier gebeurt**

Zaakgericht werken biedt de mogelijkheid om alle documenten behorende bij een zaak snel toegankelijk te maken en inwoners en bedrijven informatie te verschaffen over de status van hun aanvragen.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

- **1.4 Samenwerking informatievoorziening en ICT met BNLP gemeenten**

We werken op het gebied van informatievoorziening en ICT samen met Bunschoten, Nijkerk en Putten (BLNP) om kennis te delen en systemen efficiënter in te richten.

Wij lopen door deze samenwerking minder kans op uitval van systemen en onze professionals. Tevens krijgen wij de beschikking over meer expertise. We stellen een gemeenschappelijk informatieplan op met bijbehorende strategie en met behoud van de eigen bestuurlijke identiteit.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

- **1.5 Waarborgen van betrouwbaarheid, efficiency en privacy in de informatievoorziening in het Sociaal Domein**

In 2016 is een onderzoek gestart naar de informatievoorziening in het sociaal domein. De resultaten hiervan staan beschreven in het rapport "Verkenning Sociaal Domein". In het rapport zijn 8 programmalijnen genoemd. Deze worden uitgewerkt in 2017.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

Samenwerken

Samenwerken

Ambitie

De gemeente ontwikkelt zich door tot een compacte, professionele en slagvaardige organisatie die een volwaardige plaats heeft in samenwerkingsverbanden met de regiogemeenten, maatschappelijke instellingen en bedrijven .

Context en achtergrond

Wij zijn een regiegemeente. We besteden taken uit, waarbij we als opdrachtgever optreden. En we pakken maatschappelijke problemen op door in overleg te treden met andere partijen om met hen tot een samenspel te komen waarin vraagstukken hanteerbaar worden.

De samenwerking op bedrijfsvoering met de gemeenten Bunschoten, Nijkerk en Putten krijgt verder vorm. Op vrijwel ieder beleidsterrein vindt samenwerking plaats met lokale en regionale partners. En we werken samen als verbonden partijen in regionale of bovenregionale gemeenschappelijke regelingen. Om een compacte, professionele en slagvaardige organisatie te zijn zetten we als gemeente in op competent personeel.

Kaderstellende beleidsnotities

Werkwijze GR-en 2013

Raadsmanifest + brief aan raad Leusden

Regeling zonder meer samenwerking

Bijlage 1. Toelichting samenwerking en regio

Wat willen we bereiken?

- **1. Samenwerken om kwaliteit te borgen en kwetsbaarheid te verminderen**

We werken samen om de kwaliteit te borgen en de kwetsbaarheid te verminderen. Daarbij zoeken we voor ieder onderdeel de meest geschikte samenwerkingspartners.

Bij een compacte organisatie is het noodzakelijk extra oog te hebben voor het borgen van kwaliteit en het verminderen van kwetsbaarheid. We kiezen daarom bewust de meest geschikte samenwerkingspartners per (organisatie)onderdeel.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop		De gemeente regelt het
	✓	Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen	✓	Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus Tricijn (GBLT)
	✓	Inkoopbureau Midden Nederland (IBMN)
Lokale partners	✓	Regiogemeenten
	✓	Gemeente Amersfoort
	✓	Voila
	✓	Larikslaan2

Bijdrage Verbonden Partijen aan beleidsdoelstellingen:

GBLT:

- GBLT richt processen zodanig in dat gemeentelijke (en waterschaps)belastingen maximaal worden geheven en geïnd, en WOZ- en basisregistratieve taken efficiënt worden uitgevoerd.
- GBLT onderhoudt betrouwbaar en respectvol contact met burgers.
- GBLT heeft samenwerkingsovereenkomsten met zes gemeenten en vijf waterschappen.

IBMN:

De gemeente is verplicht haar inkoop en de aanbesteding van opdrachten conform wet en regelgeving uit te voeren. Het IBMN faciliteert en begeleidt de gemeente bij haar inkoop- en aanbestedingsprocedures van de gemeente. Door de samenwerking in de Stichting is het mogelijk het inkoopproces efficiënt en met goede kwaliteit in te richten. Het IBMN borgt in het bijzonder een uitgebreide marktkennis bij haar verschillende inkopers, die de gemeente op individuele basis niet kan evenaren.

Wat gaan we daarvoor doen?

- **1.1 Samenwerking bedrijfsvoering met BLNP gemeenten**

In 2017 start de samenwerking bedrijfsvoering Bunschoten, Nijkerk, Leusden en Putten. Kwartiermakers gaan op de vier samenwerkingsterreinen (financiën, P&O, juridisch, ICT) de samenwerking invulling geven. De gezamenlijke financiële- en personeels- en salarisadministratie zijn per 1 januari 2017 operationeel.

Portefeuillehouder: Annemieke Vermeulen

- **1.2 Samenwerken in het Sociaal Domein met Amersfoort en Larikslaan2**

We werken in het sociaal domein samen met alle gemeenten in de regio Amersfoort en specifiek met de gemeente Amersfoort en Larikslaan2.

De gemeente Amersfoort voert werkzaamheden uit op het gebied van de Wmo, Werk & Inkomen en Jeugdzorg (algemene backoffice taken, aantal frontoffice taken, (zorg)administratie en ICT- ondersteuning).

Larikslaan2 is verantwoordelijk voor informatie, advies, toegang en toeleiding van voorzieningen en diensten in het sociaal domein.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

- **1.3 Samenwerken op beleidsgebieden in regionaal verband**

Afstemmen van beleid en de aanpak van nieuwe ontwikkelingen op beleidsgebieden met regio gemeenten is belangrijk. Ambtelijke en bestuurlijke afstemming vindt plaats. Naast het elkaar informeren, afstemmen en van elkaar leren wordt daarbij gekeken naar mogelijkheden om samen op te trekken.

Portefeuillehouder: Annemieke Vermeulen

- **1.4 Bevorderen bestuurlijke regievoering op verbonden partijen**

Leusden voert diverse bedrijfsmatige activiteiten niet zelf uit, maar werkt daarvoor samen met een derde rechtspersoon. Dit biedt schaalvoordelen en mogelijkheden om slagvaardiger te handelen. De samenwerking is meestal geregeld via een "verbonden partij" (een gemeenschappelijke regeling of een publiek-private samenwerking - afhankelijk van de aard van de uitbestede taak).

We bevorderen de bestuurlijke regievoering op verbonden partijen. De raad en het college nemen elk hun verantwoordelijkheden in het uitvoeren van het principe "sturing vooraf" bij verbonden partijen. Raadsleden door de inzet van raadsrapporteurs en collegeleden door het uitdragen van de uitgangspunten uit de gemeentelijke Werkwijze Verbonden Partijen.

Portefeuillehouder: Albert Dragt

- **1.5 Realisatie van het Huis van Leusden (CUP 1.5)**

Sloop van bestaand gemeentehuis in 1e kwartaal. Bouw van een energieneutraalHuis van Leusden met appartementen, zorgwoningen en kantoren, waarbij afstemming met betrokkenen plaatsvindt. Parallel hieraan wordt het ontwerp voor de inrichting van de plint afgerond en de inbouw aanbesteed, waarbij gestreefd wordt naar gebruiksneutraliteit. In de voorbereiding wordt nauw samengewerkt met LL2 en Voila als maatschappelijke partners in het nieuwe gebouw.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

• **2. Het behouden en aantrekken van talentvolle medewerkers.**

Onze medewerkers zijn de spil waar de hele organisatie op draait. Competente medewerkers zijn dan ook van groot belang. In een snel veranderende omgeving en organisatie moeten we talentvolle medewerkers behouden en aantrekken. Mobiliteit is een middel om enerzijds het gewenste aanpassingsvermogen van organisaties te realiseren en anderzijds de werkzekerheid van medewerkers vorm te geven.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop	✓	De gemeente regelt het
		Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners	✓	Regiogemeenten

Wat gaan we daarvoor doen?

• **2.1 Regionale mobiliteit**

We zetten in op regionale mobiliteit en stimuleren medewerkers tot bredere inzetbaarheid. Door aanbod van competente medewerkers te matchen op tijdelijk klussen of vacatures stimuleren wij samen met de buurgemeenten brede inzetbaarheid in de regio. Dit doen we door inzet van twee programma's: SLIM (samen leverancier in mobiliteit) waarbij tijdelijke klussen worden gematcht, en SWITCH waarin mogelijkheden worden ontwikkeld voor laagdrempelige banenswitch, en uitruil voor langere termijn.

• **2.2 Samenwerking op vakspecialistische functies**

We stimuleren samenwerking bij vakspecialistische functies. Als vakspecialist ben je in een gemeente van minder dan 30.000 inwoners vaak een eenling. Dit brengt een zekere mate van kwetsbaarheid met zich mee. We stimuleren daarom samenwerking met vakspecialisten van andere gemeenten om deze kwetsbaarheid te verminderen. Op deze manier wordt sparringpartners verkregen en is onderlinge vervanging mogelijk.

Portefeuillehouder: Annemieke Vermeulen

Veiligheid

Veiligheid

Ambitie

Wij streven naar een veilige woon- en werkomgeving voor inwoners en ondernemers in Leusden. Dit doen we door:

- Een integrale aanpak van veiligheid
- Intensieve en snellere verbinding/afstemming in de keten
- Samenleving voorop

Context en achtergrond

Veiligheid is een voorwaarde om plezierig te kunnen wonen, werken en verblijven. De decentralisatie van Rijkstaken in het sociaal domein, de focus van de politie op kerntaken en de roep om aanpak van normoverschrijdend gedrag zorgen voor een grotere druk op handhaving door gemeenten. Maar zeker ook om inzet op preventie. Dat vraagt om intensieve samenwerking met de portefeuille WMO & Jeugd. Daarnaast maken we afspraken met andere overheidsinstanties om problemen zoals georganiseerde criminaliteit, hennepsteelt, drugshandel en witwaspraktijken tegen te gaan. Bij fysieke veiligheid zien we dat de focus zich steeds meer verlegt naar het voorkomen van branden en ongevallen.

Kaderstellende beleidsnotities

Oplegnotitie integraal handavings..

Beleidsplan VRU 2016-2019

Regionale veiligheidsstrategie

Uitvoeringsplan Veiligheid Leusden

Integraal veiligheidsbeleid gem..

Wat willen we bereiken?

- **1. Een daling van de criminaliteit**

We zetten ons in om de totale criminaliteit in Leusden te laten dalen met 5% t.o.v. 2015. We betrekken inwoners en ondernemers (meer) bij het veiliger maken van hun buurt.

Onze inwoners moeten veilig kunnen leven en werken en zich veilig voelen in hun eigen wijk en buurt. De veiligheid in de wijken en buurten is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente, bewoners, ondernemers en partners.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop		De gemeente regelt het
	✓	Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners	<ul style="list-style-type: none"> ✓ LL2 ✓ Huisartsen ✓ Veilig Thuis ✓ Inwoners, ondernemers en instellingen in Leusden ✓ Politie ✓ Victas ✓ Onderwijs en leerplicht ✓ Halt ✓ Ijsbreker 	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **1.1 Aanpakken hotspots**

We zetten in op de aanpak van woninginbraken/ autokraken door initiatieven van onze inwoners en ondernemers op het gebied van veiligheid te faciliteren en te ondersteunen. Ook zetten we maatregelen in die van invloed zijn op alle gebieden rondom woning-/ autokraken (daders, slachtofferkans, omgeving).

We zetten in op het aanpakken van woninginbraken /autokraken omdat het delicten zijn die een grote impact hebben op inwoners en de omgeving. We werken als gemeente samen met politie en justitie op het gebied van preventie en voorlichting, bij de persoonsgerichte aanpak en de nazorg bij slachtofferschap en bij het verminderen van incidenten en meldingen van overlast in de wijken.

Portefeuillehouder: Annemieke Vermeulen

- **1.2 Aanpak (zwaar) overlastgevend en of criminelen**

We passen persoonsgerichte maatregelen toe voor (zwaar) overlastgevend en of criminelen. Een effectieve aanpak van de georganiseerde criminaliteit vraagt om een samenwerking waarbij alle partners alle middelen en instrumenten inzetten die ze tot hun beschikking hebben om criminelen en criminele organisaties aan te pakken of barrières op te werpen. Instrumenten zijn het opstellen van een Top x lijst, het invoeren van de persoonsgerichte aanpak binnen de gemeente en het alert zijn op signalen van verwevenheid tussen onder- en bovenwereld.

Portefeuillehouder: Annemieke Vermeulen

- **1.3 Sociaal calamiteitenplan**

We ontwikkelen een aanpak (sociaal calamiteitenplan) voor maatschappelijke onrust ten gevolge van feitelijk dan wel dreigende – sociale calamiteiten en incidenten.

Het is belangrijk om goed te acteren op (dreigende) maatschappelijke onrust. Dit doen we door een integrale aanpak van calamiteiten, het vroegtijdig signaleren van risicovolle ontwikkelingen en aandacht te hebben voor preventie. Dit gebeurt o.a. door bestuurlijk afstemmingsoverleg tussen wethouder, burgemeester en het sociaal team.

Portefeuillehouder: Annemieke Vermeulen

• **1.4 Versterken lokale samenwerkingsafspraken**

We versterken de lokale samenwerkingsafspraken in het sociaal domein, door:

- het voeren van een integrale, systeemgerichte aanpak van huiselijk geweld
- het versterken van de samenwerking tussen betrokken partijen
- het maken van heldere proces- en communicatieafspraken tussen politie, Larikslaan2 en Veilig Thuis
- afspraken te maken met ketenpartners rondom alcohol- en drugspreventie.

Sinds de gemeente samen met LL2 verantwoordelijk is voor de zorg en ondersteuning van de jeugd komen we situaties tegen die voorheen minder zichtbaar waren. Inmiddels ontstaat meer inzicht in – én hebben we een directe bemoeienis met - gezinnen waarin kinderen in onveiligheid verkeren. Goede samenwerking tussen politie, Veilig Thuis en Larikslaan2 is voor deze gezinnen essentieel.

Portefeuillehouder: Annemieke Vermeulen

• **2. Bestrijden georganiseerde criminaliteit**

We zetten in op het bestrijden van de georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit door een ongunstig klimaat te creëren voor het bedrijven van criminele activiteiten. In samenwerking met het Regionaal Informatie- en Expertise Centrum worden criminele organisatiestructuren bloot gelegd en aangepakt op het gebied van georganiseerde hennepcultuur, mensenhandel, (vastgoed) fraude/ witwassen en handhavingssnelwegen.

Georganiseerde criminaliteit zorgt niet alleen voor veel onveiligheid en overlast bij de bevolking maar ook voor minder zichtbare, sluipende ontwrichting van de samenleving. Voor een efficiënte en effectieve aanpak van criminaliteit is het van belang om breder te kijken dan de gemeentegrenzen en in te zetten op gezamenlijke doelen, zoals deze zijn beschreven in de Regionale Veiligheidsstrategie 2015-2018.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop		De gemeente regelt het
	✓	Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners	✓	Inwoners, ondernemers en instellingen in Leusden
	✓	Politie
	✓	RIEC
	✓	OM
	✓	Bureau BIBOB
	✓	Belastingdienst
	✓	Bureau RVS

Wat gaan we daarvoor doen?

- **2.1 Evalueren toepassen wet BIBOB**

We evalueren het beleid ten aanzien van het toepassen van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (BIBOB). We toetsen bij de aanvraag van vergunningen of er sprake is van criminele banden.

Het huidige BIBOB beleid van de gemeente Leusden zal door de landelijke Evaluatie- en uitbreidingswet BIBOB 2013 tegen het licht worden gehouden om te kijken of de wettelijke veranderingen vanuit andere onderliggende wet- en regelgeving zijn verwerkt en of veranderingen in het toepassingsbereik moeten worden toegevoegd.

Portefeuillehouder: Annemieke Vermeulen

• **2.2 Invoeren Digitaal opkoop register (DOR)**

Door invoering van het DOR wordt heling aangepakt. Het is een belangrijk onderdeel van een integrale aanpak van woninginbraak, straatroof en overval. Wanneer opkopers in Leusden zich aansluiten bij het DOR kunnen alle ingekochte goederen worden gecontroleerd op diefstal. Hierdoor wordt de pakkans en het oplospercentage vergroot en heeft het daarnaast ook een preventieve werking.

Portefeuillehouder: Annemieke Vermeulen

• **3. Voorbereid zijn op het beheersen van crisis en rampen**

We zijn voorbereid op het beheersen van crises en rampen. Wij dragen verantwoordelijkheid voor brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening. De Veiligheidsregio Utrecht voert deze taken uit voor de gemeente. Onder regie van de veiligheidsregio zorgt de gemeente voor het beperken van het risico op branden, ongevallen, rampen en crisis.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop		De gemeente regelt het
	✓	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	✓	De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen	✓	Veiligheidsregio Utrecht
	✓	Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht
	✓	GGD regio Utrecht
Lokale partners	✓	Scholen,
	✓	Zorginstellingen

Bijdragen verbonden partijen aan beleidsdoelen:

Veiligheidsregio Utrecht

De VRU levert een zeer grote bijdrage; de gemeente is grotendeels afhankelijk van de VRU om de beleidsdoelstelling te realiseren.

Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht

De RUD Utrecht voert een aantal milieutaken uit voor de gemeente Leusden, waaronder het milieudeel van de omgevingsvergunning en handhaving daarvan bij bedrijven. Door deelname aan de Gemeenschappelijke regeling wordt de expertise op deze taakuitvoering vergroot en de kwetsbaarheid verminderd.

GGD regio Utrecht

De GGDrU heeft als basistaak een wettelijk verplichte rol bij crises en rampen, en beschikt daartoe over een GGD Rampenopvangplan.

Wat gaan we daarvoor doen?

- **3.1 Actualiseren toetsingskader externe veiligheid en ontwikkelen beleidsvisie op externe veiligheid**

We actualiseren het toetsingskader externe veiligheid en ontwikkelen van een beleidsvisie op externe veiligheid.

We brengen het gemeentelijke (externe) veiligheidsbeleid in lijn met landelijke ontwikkelingen. Hiermee zorgen we dat risico's bij productie, op- en overslag en het transport van gevaarlijke stoffen op een acceptabel niveau blijven.

Portefeuillehouder: Annemieke Vermeulen

- **3.2 Zorgen voor voorlichting voor ouderen en op scholen om de zelfredzaamheid te vergroten**

We zorgen voor voorlichting voor ouderen en op scholen om de zelfredzaamheid te vergroten. Vergroten van risicobewustzijn en informatie over wat te doen bij brand of een calamiteit draagt bij aan de zelfredzaamheid van inwoners. In samenwerking met de Veiligheidsregio Utrecht zorgen we voor voorlichting op scholen en in zorginstellingen. In samenwerking met Larikslaan2 zorgen we voor voorlichting brandveiligheid voor ouderen.

Portefeuillehouder: Annemieke Vermeulen

- **3.3 Trainen en oefenen gemeentelijke crisisorganisatie**

We trainen en oefenen de gemeentelijke crisisorganisatie.

Beschikbaarheid en geoefendheid van kernfunctionarissen binnen de gemeente zorgen ervoor dat de gemeente is voorbereid op de beheersing van crises en rampen. We sluiten aan bij het systeem van crisisbeheersing van de veiligheidsregio.

Portefeuillehouder: Annemieke Vermeulen

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	MJR 2019	MJR 2020
Lasten	0	-4.668	-4.489	-4.456	-4.468	-4.402
Baten	0	500	496	496	496	496
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	0	-4.168	-3.993	-3.960	-3.972	-3.906
Onttrekkingen	0	240	53	-33	26	26
Stortingen	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	240	53	-33	26	26
Gerealiseerd resultaat	0	-3.928	-3.940	-3.993	-3.946	-3.880

Saldo taakvelden

Saldo taakvelden		2016	2017	2018	2019	2020
0.1	Bestuur	-1.521	-1.398	-1.363	-1.372	-1.375

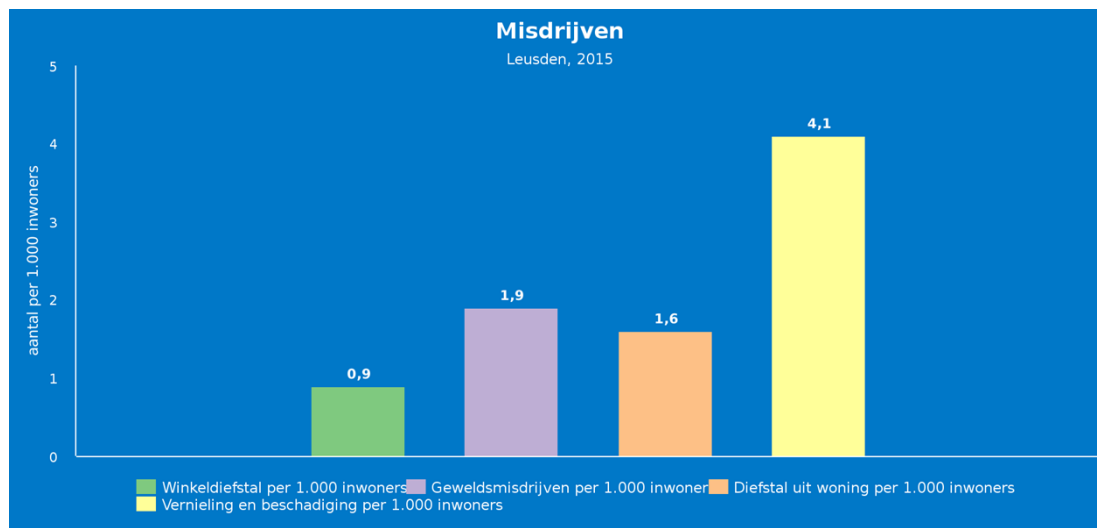
0.2	Burgerzaken	-896	-544	-546	-549	-481
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	0	-109	-109	-109	-109
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	-1.565	-1.531	-1.531	-1.531	-1.530
1.2	Openbare orde en veiligheid	-186	-411	-411	-411	-411
0.10	Toevoeging/onttrekking reserves	240	53	-33	26	26
		-3.928	-3.940	-3.993	-3.946	-3.880

Nieuw beleid

		Incidenteel 2017	2017	2018	2019	2020
1.1	Overbrengen bouwvergunningen naar Archief Eemland	7,0	21,0	21,0	21,0	21,0
1.2	Extra capaciteit opschonen archief	35,0	x	-	-	-
	dekking: flexibele schil	-35,0				
1.3	Uitbreiding web-team	-	36,0	36,0	36,0	36,0
1.4	Audiovisuele vormgeving begrotingsapp	-	7,5	7,5	7,5	7,5
	dekking: financiële ruimte Interne Kerntakendiscussie		-7,5	-7,5	-7,5	-7,5

BBV indicatoren

De verplichte beleidsindicatoren worden per domein weergegeven. De indicatoren staan op waarstaatjegemeente.nl en zijn daar ook te raadplegen. In onderstaande indicatoren wordt Leusden vergeleken met gemeenten van 25.000-50.000 inwoners. Op de website kunnen ook andere vergelijkingen worden gemaakt.

- Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners
- Het aantal geweldsmisdrifven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrifven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.)
- Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners
- Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners

Bron: CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen

Domein Leefomgeving

Domein Leefomgeving

We willen een duurzamer Leusden in 2030 met een gezonde, schone en veilige leefomgeving. We dragen zorg voor een kwalitatief en kwantitatief optimaal afgestemd aanbod van gemeentelijke accommodaties op het gebied van sport, onderwijs, cultuur en eerstelijnszorg. Voor wat betreft het onderwijs hebben we ingezet op bundeling van meerdere scholen en maatschappelijke partners in twee multifunctionele accommodaties. Daarnaast hebben we gekozen voor bundeling van de niet-MFC- scholen in een drietal Integrale Kindcentra. Tegen 2030 zal de gehele scholenvoorraad vernieuwd zijn in Leusden en Achterveld. We willen dat Leusden een goed functionerend rioelstelsel en een goede waterkwaliteit heeft en Leusden klaar is voor een veranderend klimaat.

Het Domein Leefomgeving is onderverdeeld in de onderdelen duurzaamheid, water en riolering, wegen en infrastructuur, onderwijs en accommodaties. Voor al deze programmaonderdelen zijn ambities opgesteld die zijn ingevuld met doelstellingen:

Ambitie duurzaamheid

De samenleving en de gemeente willen gezamenlijk een versnelling aanbrengen op het gebied van duurzaamheid, zodat Leusden in 2030 een duurzamere gemeente is. In de Duurzaamheidsagenda Leusden 2016-2030 is een aantal ambities opgenomen waar samenleving en de gemeente gezamenlijk naar toe willen werken.

Ambitie water en riolering

We willen dat Leusden een goed functionerend rioelstelsel en een goede waterkwaliteit heeft, droge voeten houdt en klaar is voor een veranderend klimaat.

Ambitie wegen en infrastructuur

We willen dat het wegennet van Leusden functioneel en structureel van goede kwaliteit is en blijft.

Ambitie onderwijs

Kwalitatief en duurzaam huisvesten van onderwijs in gemeente Leusden.

Ambitie accommodaties

Zorgdragen voor een integrale benadering van de gemeentelijke accommodaties op het gebied van sport, onderwijs, cultuur en eerstelijnszorg. De accommodaties zijn daarbij kwalitatief en kwantitatief optimaal afgestemd op de wensen en ambities van de gemeente, huurders en gebruikers.

Duurzaamheid

Duurzaamheid

Ambitie

De samenleving en de gemeente willen gezamenlijk een versnelling aanbrengen op het gebied van duurzaamheid, zodat Leusden in 2030 een duurzamere gemeente is. In de Duurzaamheidsagenda Leusden 2016-2030 is een aantal ambities opgenomen waar samenleving en de gemeente gezamenlijk naar toe willen werken.

Context en achtergrond

In het Coalitieakkoord 2014-2018 zijn diverse bestuursopdrachten opgenomen die betrekking hebben op duurzaamheid: de Duurzaamheidsagenda, het uitvoeren van het Energieakkoord, het Nieuwe Inzamelen, Fair Trade en Elektrisch rijden. Deze bestuursopdrachten zijn inmiddels deels of geheel in uitvoering. Daarnaast zijn de integrale omgevingsvisies voor het stedelijk gebied en het buitengebied in ontwikkeling die omgevingskwaliteit moeten borgen (zie sector Ruimte). Het beleidskader op het gebied van duurzaamheid wordt gevormd door de omgevingsvisies, de Duurzaamheidsagenda en separate notities op deelonderwerpen (zie bij kaderstellende beleidsnotities).

Kaderstellende beleidsnotities

Duurzaamheidsagenda 2016-2030

Energieakkoord Leusden 2014-2020

Grondstoffenplan Leusden 2016-2020

(Omgevingsvisies stedelijk gebied en buitengebied 2030 niet toegevoegd, in ontwikkeling)

Wat willen we bereiken?

- **1. Leusden is energieneutraal in 2040 of eerder**

Leusdense bedrijven investeren in de duurzame technieken die binnen 5 jaar zijn terugverdiend. Energieneutraal houdt in dat er niet meer energie wordt verbruikt dan dat op duurzame wijze wordt opgewekt. In de Duurzaamheidsagenda is een aantal tussentijdse doelstellingen opgenomen:

- Leusden bouwt vanaf 2016 energieneutraal en circulair (zie Woonvisie).
- In 2020 is 20% van de lokale energievraag lokaal opgewekt.
- Bestaande bouw heeft in 2020 gemiddeld label B.
- In 2030 is 25% van de bestaande woningen NOM-gerenoveerd.
- In 2024 is asbest van daken verwijderd en waar mogelijk zonnepanelen erop.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop	✓	De gemeente regelt het
	✓	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	✓	De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen	✓	Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (project terugverdiend in 5 jaar)
Lokale partners	✓	IkWilWatt
	✓	Woningstichting Leusden
	✓	Andere partners van het Energieakkoord Leusden

Bijdrage verbonden Partijen aan beleidsdoelstellingen:

De RUD Utrecht zet in op energiebesparende maatregelen bij bedrijven die binne 5 jaar kunnen worden terugverdiend.

Wat gaan we daarvoor doen?

- **1.1 Uitvoeren Energieakkoord Leusden 2014-2020**

IkWilWatt coördineert de uitvoering van het Energieakkoord Leusden en beheert het energieloket. De gemeente ondersteunt de uitvoering financieel. De gemeente werkt mee aan de realisatie van NOM-renovaties vanuit haar rol als vergunningverlener.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **1.2 Uitbreiden Fonds stimuleringslening duurzaamheid eigen huis**

De gemeente breidt het fonds stimuleringslening duurzaamheid eigen huis (voorheen duurzaamheidslening) uit met € 200.000 en stelt voorwaarden op zodat incidentele NOM renovaties in aanmerking kunnen komen voor financiering.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **1.3 Uitvoeren en/of ondersteunen activiteiten op het gebied van Energie en Duurzaam bouwen uit de Duurzaamheidsagenda 2016-2030**

In de agenda zijn opgenomen:

1. Lokaal energie opwekken door ondersteunen opzetten lokale energiecoöperaties;
2. Verduurzaming van bestaande bouw o.a. door het maken van prestatieafspraken met de Woningstichting Leusden;
3. Project terugverdiend in 5 jaar bij bedrijven;
4. Voorstel voor vergroenen van de leges;
5. Uitbreiden van het fonds stimuleringslening duurzaamheid eigen huis en aanpassen van de voorwaarden voor individuele NOM renovaties.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **2. In 2020 maximaal 75 kg restafval per inwoner en in 2030 maximaal 25 kg**

Bestuursopdracht nieuwe inzamelen is vertaald in een Grondstoffenplan 2016-2020. Het doel van het plan is de hoeveelheid herbruikbare grondstoffen uit het huishoudelijk afval te vergroten. In de Duurzaamheidsagenda gaat het om het sluiten van de kringlopen en afvalstromen voorkomen of gebruiken voor nieuwe producten.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop	✓	De gemeente regelt het
	✓	Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen	✓	Afvalverwijdering Utrecht (AVU)
Lokale partners	✓	Kringloopcentrum Leusden
	✓	Verenigingen
	✓	Scholen
	✓	De Groene Belevenis.

Wat gaan we daarvoor doen?

- **2.1 Uitvoeren locatieplan ondergrondse containers en inzameling PMD met minicontainers**

De gemeente start de inzameling van plastic-, metaalverpakkingen en drankenkartons (PMD) aan huis met minicontainers. In het buitengebied start tevens de inzameling van restafval, oud papier met minicontainers. Hiervoor worden eind 2016 de minicontainers uitgereikt aan inwoners. Voorjaar 2017 start de plaatsing van ondergrondse containers voor restafval.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **2.2 Herinrichten milieustraat 't Spieghel**

Het terrein van de milieustraat wordt beter geschikt gemaakt als gemeentewerf. Logistieke stromen van publiek en medewerkers/transporteurs worden geoptimaliseerd en veilig(er) gemaakt. Als gevolg van de nieuwe wijze van afval inzamelen en -scheiding worden afvalstromen op de milieustraat herzien.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **3. Toename lokale en circulaire economie**

De Duurzaamheidsagenda richt zich op het sluiten van de kringlopen, korte lijnen tussen productie en consumptie en afvalstromen gebruiken voor nieuwe producten.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop	✓	De gemeente regelt het
		Partner en gemeente staan samen aan de lat
	✓	De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners	✓	De Groene Belevnis
	✓	Kringloopcentrum Leusden
	✓	Vallei Horstee
	✓	LTO
	✓	werkgroep Fair Trade

Wat gaan we daarvoor doen?

- **3.1 Ondersteunen opzetten netwerk producenten en voedselmarkt**

De activiteit ligt vooral bij de samenleving. Allereerst dienen netwerken verder in kaart te worden gebracht.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **3.2 Ondersteunen opzetten up-cycle ateliers en pop-store**

We ondersteunen het opzetten van meer up-cycle ateliers waarbij van reststromen nieuwe producten worden gemaakt of worden geupgraded.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **3.3 De gemeente koopt lokaal, duurzaam en sociaal in**

De uitgangspunten voor lokaal, duurzaam en sociaal zijn vastgelegd in het gemeentelijk inkoopbeleid. Leusden heeft sinds eind 2015 de status van Fair Trade gemeente.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **4. Toename biodiversiteit in Leusden en verkleinen ecologische voetprint van inwoners**

De biodiversiteit neemt toe in Leusden tussen 2016 en 2030. De ecologische voetprint is verkleind, inwoners weten hoe dat kan.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop	✓	De gemeente regelt het
		Partner en gemeente staan samen aan de lat
	✓	De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners	✓	De Groene Belevnis, ✓ Kringloopcentrum Leusden ✓ Vallei Horstee ✓ LTO ✓ werkgroep Fair Trade

Wat gaan we daarvoor doen?

- **4.1 Ondersteunen aanpak operatie Steenbreek**

Het project gaat uit van bestrating eruit en beplanting erin bij particulieren. Doel is om biodiversiteit in het stedelijk gebied en klimaatbestendigheid te vergroten.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **4.2 Ondersteunen project afvalvrije scholen**

Het terugdringen van restafval op scholen, zoals wegwerpverpakkingen. Hiervoor is juli 2016 een samenwerkovereenkomst ondertekend. Er wordt gestart bij MFC Atria.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **4.3 Stimuleren duurzaam vervoer in Leusden**

Het stimuleren van elektrisch rijden (bestuursopdracht) en het fietsgebruik (Fietsplan). Denk daarbij aan het gebruik van de (elektrische) fiets naar centrum of station.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **5. Meer duurzame initiatieven in de samenleving**

Duurzame ontwikkeling in Leusden versnellen door het realiseren van duurzame initiatieven makkelijker maken.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop		De gemeente regelt het
		Partner en gemeente staan samen aan de lat
	✓	De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners	✓	Voila en andere schoolbesturen
	✓	Jeugdgemeenteraad
	✓	De Groene Belevnis
	✓	CML milieuorganisatie
	✓	Woningstichting Leusden
	✓	Waterschap Vallei en Eem
	✓	U15
	✓	IkWilWatt
	✓	bedrijven

Wat gaan we daarvoor doen?

- **5.1 Ondersteunen opzetten /aanhaken digitaal platform voor duurzame initiatieven**

Er is een Regeling voor duurzame initiatieven (max. € 500 per initiatief en totaal € 8.000) waarvan de uitvoering bij De Groene Belevnis ligt. Er wordt onderzocht of een vouchersysteem kan worden opgezet om initiatieven te faciliteren. Bij de evaluatie van het Fonds samenlevingsinitiatieven medio 2017 wordt meegenomen of de criteria voor het Fonds kunnen worden verruimd met een criterium voor duurzaamheid.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **5.2 Verbeteren facilitering van duurzame initiatieven**

Jaarlijks wordt een ontmoeting georganiseerd voor duurzame initiatieven in Leusden. Er wordt op diverse manieren over de agenda gecommuniceerd.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **5.3 Ondersteunen bijeenkomsten en levend houden agenda en netwerk**

Jaarlijks wordt een ontmoeting georganiseerd voor duurzame initiatieven in Leusden. Er wordt op diverse manieren over de agenda gecommuniceerd.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

Water en riolering

Water en riolering

Ambitie

We willen dat Leusden een goed functionerend rioolstelsel en een goede waterkwaliteit heeft, droge voeten houdt en klaar is voor een veranderend klimaat.

Context en achtergrond

De invulling van de gemeentelijke watertaken betreffende de omgang met afval-, regen- en grondwater. Dit is vastgelegd in het gemeentelijk rioleringsplan (GRP). Het vigerende GRP is in december 2014 aan de raad aangeboden en loopt tot en met 2018.

In het GRP wordt een overzicht gegeven van de in Leusden aanwezige voorzieningen, wordt het rioolbeheer van de afgelopen planperiode geëvalueerd, worden doelen vertaald in ambities en staan de hoofdlijnen van de aanpak om de ambities te halen. Dit houdt in dat de geplande uitgaven voor de planperiode en verder worden begroot en verantwoord. Het GRP vindt zijn basis in artikel 4.22 van de Wet Milieubeheer.

Kaderstellende beleidsnotities

GRP 2014-2018

Wat willen we bereiken?

- **1. Verminderen van overstorten van afvalwater op het oppervlaktewater**

Bij hevige regenval stort er vanuit gemengde rioleringssystemen (met regenwater verdund) afvalwater over op het oppervlaktewater. Dit heeft negatieve effecten op de waterkwaliteit en is onwenselijk.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop	✓	De gemeente regelt het
	✓	Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners	✓	Waterschap Vallei en Veluwe

Wat gaan we daarvoor doen?

- **1.1 Het vergroten van de capaciteit van een rioolgemaal aan de Zwarte weg.**

Het gemengde rioolstelsel in oud Hamersveld wordt bemalen door een rioolgemaal aan de Zwarte weg. Door dit gemaal te renoveren wordt de capaciteit vergroot en stort het gemengde rioolstelsel minder vaak over op het oppervlaktewater.

- **1.2 Het van het gemengde rioolstelsel afkoppelen van een deel van de verharding in Leusden-Zuid.**

In Leusden Zuid wordt op een aantal locaties de wegverharding en riolering vervangen. Door hierbij nieuwe regenwaterriolering aan te leggen wordt het gemengde rioolstelsel in Leusden Zuid minder door regenwater belast en stort het minder vaak over.

• **2. Verlagen van de grondwaterstand in probleemgebieden**

Leusden ligt ten opzichte van de Veluwe en de Utrechtse heuvelrug relatief laag en heeft lokaal overlast van structureel hoge grondwaterstanden als gevolg van kwelwater, daarnaast is de grondslag van Leusden zodanig dat infiltratie van hemelwater in de bodem lokaal wordt bemoeilijkt.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop	✓	De gemeente regelt het
		Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
	✓	De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners	✓	Inwoners Oud Hamersveld.

Wat gaan we daarvoor doen?

• **2.1 Samen met inwoners invulling geven aan een grondwater verlagingsproject in oud Hamersveld**

In oud Hamersveld wordt overlast ondervonden als gevolg van structureel verhoogde grondwaterstanden. In 2016 is een onderzoek uitgevoerd waarin de aard en de omvang van de grondwaterproblematiek in Oud Hamersveld is bepaald en waarin de meest effectieve maatregelen om de grondwateroverlast te doen afnemen zijn geïdentificeerd in een verbeterplan. In 2017 worden deze verbetermaatregelen in samenspraak met bewoners uitgevoerd.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

• **3. Vasthouden van water waar het valt**

Regenwater wordt waar mogelijk vastgehouden in het gebied waar het valt. Bij nieuwe ontwikkelingen wordt per locatie bekeken op welke wijze hemelwater het best kan worden verwerkt. Uitgangspunt is hydrologisch neutraal bouwen, hetgeen wil zeggen dat de waterhuishoudkundige situatie na de bouw niet afwijkt van voor de bouw.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop	✓	De gemeente regelt het
	✓	Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners	✓	Waterschap Vallei en Veluwe

Wat gaan we daarvoor doen?

- **3.1 Het optimaliseren van de wadi's (infiltratievelden) in Valleipark en Groot Agteveld**

In de nieuwe wijken Valleipark en Groot Agteveld zijn wadi's toegepast. Door middel van wadi's wordt regenwater na (hevige) regenval en tijdelijk geborgen om vervolgens vertraagd te worden afgevoerd naar het oppervlaktewater. De werking van de wadi's zal in 2017 worden gemonitord zodat ze verder kunnen worden verbeterd.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

- **4. Kunnen verwerken van hevige neerslag**

Het klimaat verandert en daarmee neemt de neerslagfrequentie en intensiteit toe. Zware buien waarbij veel neerslag in korte tijd valt komen vaker voor en leiden tot overlast. Rioleringsstelsels kunnen niet ten alle tijde welke neerslag dan ook verwerken of afvoeren maar de gemeente wil wel dat de overlast beperkt blijft tot extreme situaties en anticipeert waar mogelijk op de veranderende neerslagpatronen.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop	✓	De gemeente regelt het
	✓	Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
	✓	De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners	✓	Waterschap Vallei en Veluwe
	✓	Inwoners van Achterveld, aanwonenden van de Hessenweg.

Wat gaan we daarvoor doen?

- **4.1 Het voorbereiden van de aanpassing van het rioolstelsel in Achterveld om in 2018 1,5 kilometer regenwaterriool aan te kunnen leggen**

In 2018 wordt de Hessenweg in de kern van Achterveld opnieuw ingericht. Dit biedt kansen om ook het rioleringsstelsel ter plaatse aan te passen en klaar te maken voor de toekomst. Om in 2018 het stelsel aan te kunnen passen worden in 2017 de nodige modelleringen en berekeningen uitgevoerd.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

• **5. Verminderen van overlast bij niet functioneren van de riolering**

Riolering is in de bebouwde kom één van de meest bedrijfszekere voorzieningen in Nederland. In het buitengebied waar men is aangewezen op drukriolering komen echter wel storingen aan de rioolgemaal voor. De gemeente wil hier snel en adequaat op kunnen reageren.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop	✓	De gemeente regelt het
		Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners		

Wat gaan we daarvoor doen?

• **5.1 Drukrioleringsgemalen voorzien van een nieuwe communicatiemodule**

In het buitengebied zijn ruim 300 kleine rioolgemaal in beheer bij de gemeente. Door deze te voorzien van een nieuwe communicatiemodule kunnen storingen worden opgemerkt en opgelost door de gemeentelijke buitendienst voordat ze worden opgemerkt door de burger.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

Infrastructuur

Infrastructuur

Ambitie

We willen dat het wegennet van Leusden functioneel en structureel van goede kwaliteit is en blijft.

Context en achtergrond

De gemeente Leusden heeft circa 1,6 miljoen m² verharding in beheer. Het areaal bestaat voornamelijk uit elementenverhardingen (circa 60%) en asfaltverhardingen (circa 39%).

Wegbeheer omvat de groot- en klein onderhoudsmaatregelen die benodigd zijn om het wegareaal van de gemeente Leusden op een veilige en duurzame wijze in stand te houden. Het betreft hier technische noodzakelijke maatregelen gericht op het in stand houden van het bestaande.

Kaderstellen beleidsnotities

IBOR 2012-2015

(IBOR 2016 is niet toegevoegd, nog vast te stellen)

Wat willen we bereiken?

- **1. Doelmatig en kosteneffectief investeren in het wegennet**

Het beheer van 1,6 miljoen m² verharding vraagt om een slimme omgang met het beheer van deze verharding. Dit kan worden bereikt door groot onderhoud te combineren met groot onderhoud van andere disciplines (werk met werk maken) maar ook door de juiste maatregel toe te passen op het juiste moment (klein onderhoud waar het volstaat, groot onderhoud waar het moet).

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop	✓	De gemeente regelt het
	✓	Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners	✓	Provincie Utrecht

Wat gaan we daarvoor doen?

- **1.1 Groot onderhoud waar mogelijk aan laten sluiten bij projecten van overige disciplines als verkeer en riolering**

In 2017 wordt het groot onderhoud aan de Hessenweg en een aantal wegen in Leusden Zuid gecombineerd met groot onderhoud aan de riolering. Hierdoor worden synergie voordelen behaald die de afzonderlijke budgetten ontzien en die verbeteringen van de openbare ruimte mogelijk maken.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **1.2 Groot onderhoud aan laten sluiten bij projecten en planningen van andere overheidsinstanties**

In 2017 wordt de Arnhemse weg gereconstrueerd door de provincie. Hierbij wordt ook een nieuwe aansluiting gerealiseerd op de Treekerweg. Door de gemeentelijke onderhoudsplanning aan de Treekerweg samen te laten vallen met het maken van de nieuwe aansluiting kan de een groter deel van de weg opnieuw worden ingericht en wordt er een kwaliteitsimpuls aan het gebied gegeven.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **1.3 Tijdig de juiste onderhoudsmaatregel toe passen**

In 2016 is er een beheerstechnisch onderzoek uitgevoerd voor de doorgaande asfaltwegen van de gemeente. Het indicatieve verhardingsonderzoek combineert visuele inspecties met metingen aan de draagkracht van de fundering en de onderlagen van asfaltconstructies en koppelt deze vervolgens aan verwachte verkeersbelastingen die zijn afgeleid vanuit verkeerstellingen. De combinatie van deze gegevens geeft een gedegen beeld van de verouderingsprognose van de onderzochte wegen en de benodigde maatregel bij het eerstvolgende onderhoud. Hierdoor wordt er beter geraamd en wordt de juiste maatregel op het juiste moment voorzien zodat er kosteneffectief kan worden geïnvesteerd.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

Onderwijs

Onderwijs

Ambitie

Kwalitatief en duurzaam huisvesten van onderwijs in gemeente Leusden.

Context en achtergrond

Vanaf 1997 hebben gemeenten zorgplicht. Zij dienen redelijkerwijs te voldoen aan de huisvestingsverplichting van het onderwijs. In Leusden is dit geregeld door een jaarlijkse reservering vanuit de bijdrage gemeentefonds. We hebben ingezet op bundeling van meerdere scholen en maatschappelijke partners in twee multifunctionele accommodaties. In 2016 is de bouw van MFC Atria afgerond. In 2017 wordt MFC Atlas opgeleverd. Met het vaststellen van het Strategisch Integraal Huisvestingsplan Onderwijs Leusden 2015-2030 en het oormerken van € 14,2 miljoen door de raad in december 2015, is gekozen voor bundeling van de resterende scholen in een drietal IKC's. Tegen 2030 zal de gehele scholenvoorraad vernieuwd zijn in Leusden en Achterveld.

Kaderstellende beleidsnotities

Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs Leusden 2015

Strategisch Integraal Huisvestingsplan Onderwijs Leusden 2015-2030

Wat willen we bereiken?

- **1. Zorgen dat nieuwkomers onderwijs kunnen volgen**

We hebben zorgplicht voor de huisvesting van onderwijs aan leerplichtige nieuwkomers. Dit kunnen kinderen in een vluchtelingenopvang zijn en kinderen van ouders die statushouders geworden zijn.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop		De gemeente regelt het
	✓	Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners	✓ COA ✓ Stichting Voila ✓ Meerwegen Scholengroep (Prisma College)	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **1.1 Borgen van onderwijshuisvesting voor kinderen van nieuwkomers in de leeftijd van 4-12 jaar**

We zorgen voor onderwijsruimte voor taalklassen in onze gemeente.

Per medio 2018 zal nieuwe (tijdelijke) huisvesting moeten worden gevonden in Leusden voor de taalklassen in verband met sloop van de huidige locatie ten behoeve van IKC Berkelwijk.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **1.2 Borgen van onderwijs voor kinderen van nieuwkomers in de leeftijd van 12-18 jaar**

Kinderen in de leeftijd 12-18 jaar gaan naar een taalcentra buiten de gemeente Leusden.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **2. Realiseren drie Integrale Kindcentra (IKC) [CUP 6.2]**

De gemeenteraad heeft opdracht gegeven tot planvorming en realisatie van drie Integrale Kindcentra (IKC). De IKC's worden gefaseerd opgeleverd in de periode 2015-2030.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop		De gemeente regelt het
	✓	Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners	✓ Humanitas Stichting Voila (IKC MKC Berkelwijk en IKC Groenhouten), ✓ Vereniging voor Montessorionderwijs Leusden (IKC MKC Berkelwijk)	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **2.1 Realiseren programmering en ontwerp IKC MKC Berkelwijk**

In 2017 stellen bouwheer en projectmanager met gebruikers en architect prestatie-eisen en een voorlopig ontwerp op. Deze worden middels een Europese aanbesteding in de markt gezet.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **2.2 Deelnemen aan IKC-vorming in initiatieffase IKC Groenhouten**

Met geselecteerde partners wordt toegewerkt naar een gezamenlijke businesscase. Daarin is helder wat de onderlinge relaties en verantwoordelijkheden van de deelnemers zijn. De businesscase biedt een gezamenlijke waarde-propositie en bedrijfsmodel.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **3. Realiseren van Multifunctioneel centrum Atlas**

Het afbouwen van MFC Atlas.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop		De gemeente regelt het
	✓	Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners		✓ Stichting Voila (Atlas en Atria) ✓ HAAL (Atlas) ✓ WSL (Atlas) ✓ Humanitas

Wat gaan we daarvoor doen?

- **3.1 Voltooiing bouw door bouwer, toetsing eindafrekening en voltooiing infra**

In februari 2017 wordt MFC Atlas opgeleverd.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

Accommodaties

Accommodaties

Ambitie

Zorgdragen voor een optimaal gebruik van de gemeentelijke accommodaties op het gebied van sport, onderwijs, cultuur en eerstelijnszorg. De accommodaties zijn daarbij kwalitatief en kwantitatief optimaal afgestemd op de wensen en ambities van de gemeente, huurders en gebruikers.

Context en achtergrond

De gemeente heeft een gevarieerde vastgoedportefeuille, die beperkt van omvang is. Maatwerk is essentieel, waarbij ook ruimte moet blijven voor flexibiliteit. In 2014 zijn de uitgangspunten voor accommodatiebeleid vastgesteld: efficiënt en doeltreffend, dynamiek van vraag en aanbod, voldoende spreiding, transparant en eenduidig, gericht op risicobeheersing, voorbeeldrol gemeente op gebied van duurzaamheid.

Deze uitgangspunten worden uitgewerkt in het Integraal Huisvestingsplan 2016-2030 met als doel om op langere termijn inzicht en houvast te geven in de mogelijkheden en potentie van het totale gemeentelijk vastgoed in relatie tot de wensen en ambities van de gemeente Leusden.

Daarbij geldt als leidraad dat de gemeente alleen strategisch kiest voor het eigendom van het vastgoed, wanneer dit essentieel is voor de uitvoering van functies en taken van de gemeente zelf en/of van maatschappelijke voorzieningen die niet op andere wijze kunnen worden geaccommodeerd. Ter bescherming van cultuurhistorisch waardevolle gebouwen, kan de gemeente kiezen voor strategisch eigendom, mits aan deze gebouwen een maatschappelijke functie kan worden toegekend.

Kaderstellende beleidsnotities

Strategisch Integraal Huisvestingsplan Onderwijs Leusden 2015-2030

Sportaccommodatiebeleid Gemeente Leusden 2010-2020

Memo sporthal 2014

Vaststelling Uitgangspunten Accommodatiebeleid 2014

Wat willen we bereiken?

- **1. Verduurzamen van de gemeentelijke accommodaties**

Het gemeentelijk vastgoed is gedeeltelijk gerealiseerd in een tijd dat duurzaamheid nog geen vanzelfsprekend uitgangspunt was. Vanuit de duurzaamheidsambities en voorbeeldfunctie van de gemeente is het wenselijk om, waar dit mogelijk en zinvol is, accommodaties te gaan verduurzamen.

Bij nieuwe gemeentelijke gebouwen (sporthal, gemeentehuis) is daarbij energieneutraal bouwen het uitgangspunt.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop	✓	De gemeente regelt het
	✓	Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
	✓	De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners	✓	SRO
	✓	Energiecoöperaties

Wat gaan we daarvoor doen?

- **1.1 Uitvoeren van de meest rendabele duurzaamheidsmaatregelen na onderzoek**

Er is in 2016 een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke duurzaamheidsmaatregelen bij de bestaande accommodaties; hierbij wordt gekeken naar de te verwachte instandhouding, het huidige energielabel en de te realiseren terugverdientijd van maximaal 15 jaar. Hiervoor is in het najaar van 2016 een onderzoekkrediet aangevraagd. De maatregelen moeten leiden tot een jaarlijkse besparing van circa € 33.000 (in combinatie met de renovatie van het zwembad).

Portefeuillehouder: Jan Overweg

- **1.2 Renovatie van zwembad Octopus inclusief grootschalige duurzaamheidsmaatregelen**

Het zwembad wordt in de zomer van 2017 gerenoveerd; gelijktijdig worden duurzaamheidsmaatregelen uitgevoerd. Er is samen met de SRO een pakket maatregelen opgesteld; hiervoor is in het najaar van 2016 krediet aangevraagd.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

- **1.3 Bewaken van de duurzaamheidsambities bij de realisatie van het Huis van Leusden en de sporthal aan het Buiningpark**

In het programma van eisen voor gemeentelijke nieuwbouwprojecten zijn hoge duurzaamheidseisen geformuleerd. Bij de uitvoering van deze projecten zal de uitvoering van deze ambities bewaakt worden.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

- **1.4 Ruimte bieden aan maatschappelijke initiatieven van energie coöperaties door het aanbieden van hiervoor geschikte daken van gemeentelijke accommodaties**

De gemeente gaat daken ter beschikking stellen aan energie coöperaties, die daarmee de mogelijkheid krijgen om met zonnepanelen installaties energie op te wekken en te exploiteren. Inwoners die zelf geen mogelijkheden hebben om zonnepanelen te plaatsen kunnen in deze coöperaties participeren. Het dak van De Korf is het eerste dak dat ter beschikking wordt gesteld.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

- **2. Ruimte bieden aan ondernemerschap**

De gemeente wil meer mogelijkheden geven aan maatschappelijke partijen, verenigingen en particulieren om zich actief bezig te houden met ondernemerschap. Mogelijkheden op het gebied van huisvesting en regelgeving worden uitgebreid. Gemeentelijk vastgoed gaat meer op afstand worden geplaatst waardoor (vastgoed-) ondernemers meer mogelijkheden krijgen.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop	✓	De gemeente regelt het
	✓	Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners		

Wat gaan we daarvoor doen?

- **2.1 Verruimen van bestemmingsplannen om het mogelijk te maken dat maatschappelijke organisaties aanvullende inkomsten kunnen verwerven**

Diverse verenigingen en andere huurders willen graag extra inkomsten generen door meer activiteiten in hun accommodaties mogelijk te maken (verhuur, horeca) inkomsten.

In de Omgevingsvisie, die eind 2016 aan de Raad wordt aangeboden, wordt dit formeel vastgelegd.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

- **2.2 Accommodaties inrichten als broedplaatsen voor startende ondernemingen**

Op twee locaties, de voormalige bibliotheek in Achterveld en de school De Kleine Beer (v/h Kinderland) aan de Hoefijzer, wordt tijdelijke huisvesting geboden aan startende ondernemers.

Ook maatschappelijke organisaties kunnen hier een plek krijgen. De gemeente wil deze locaties vooral nog graag in stand houden. Uitgangspunt hierbij is een relatief lage kostendeekkende huur op basis van een sobere huisvesting.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

- **2.3 Verder doorvoeren van de kostendeekkende huur volgens het profijtbeginsel (zie ook 4.1.) in het kader van de wet Markt en Overheid**

Subsidie wordt rechtstreeks verrekend met maatschappelijke organisaties en niet meer door te werken met een lagere dan kostendeekkende huur. De huurverhoging wordt gecompenseerd door een hoger subsidiebedrag. Zie ook onder activiteit 4.1.

Op deze (voor de gemeente financieel neutrale) manier van werken met het gemeentelijk vastgoed kunnen maatschappelijke organisaties een ruimere keuze maken bij het vinden van een passende huisvesting.

Voor (vastgoed-) ondernemers ontstaat een aanvullend marktpotentieel, omdat de huurprijs van het gemeentelijk vastgoed op een (nagenoeg) gelijke hoogte komt te liggen als bij de private markt. huurders .

Portefeuillehouder: Jan Overweg

- **3. Verhogen van de efficiëntie en doeltreffendheid**

De maatschappelijke accommodaties dienen een bijdrage te leveren aan de uitgangspunten van de gemeentelijke beleidsdoelstellingen; vastgoedbeheer is voor de gemeente geen doel op zich; de accommodaties zijn ondersteunend aan het gemeentelijk beleid.

De kosten en opbrengsten (financieel en maatschappelijk) dienen met elkaar in verhouding te staan. Naast verduurzamen (zie doelstelling 1) wordt gezocht naar andere mogelijkheden om verder te kunnen besparen op de kosten.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop		De gemeente regelt het
	✓	Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners		

Wat gaan we daarvoor doen?

- **3.1 Onderzoeken wat de wenselijkheden en mogelijkheden zijn van het onderbrengen van accommodatiebeheer bij een externe partij (vastgoedbedrijf)**

In 2016 is/wordt onderzocht of het inschakelen of het oprichten van een extern vastgoedbedrijf met professionals op het gebied van huisvestingsmanagement een positief effect heeft op de effectiviteit (financieel / product) en efficiëntie (doelmatigheid van het proces) van de steeds complexere huisvestingsvraagstukken waarmee de gemeente te maken heeft. In het voorjaar van 2017 is een mogelijke overheveling van de taken en verantwoordelijkheden gepland.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

- **3.2 Invoeren van prestatiecontracten voor de (energie-)kwaliteit van de gemeentelijke panden.**

Samen met de partners wordt bekeken welke mogelijkheden er zijn voor het invoeren van meerjarige prestatiecontracten voor onderhoud en energieprestaties. Hiermee worden risico's verlegd naar andere partijen, die deze technische risico's beter kunnen beheersen en waarbij de kosten voor de gemeente voor langere tijd in beeld zijn en de kwaliteit gewaarborgd is.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

- **4. Creëren van eenduidigheid, transparantie en duidelijkheid bij de verhuur van gemeentelijke accommodaties**

Het afgelopen jaar is met het in werking treden van het sportbedrijf de verhuur van sportaccommodaties gestroomlijnd en inzichtelijker geworden. Voor de overige gemeentelijke accommodaties worden contracten en huurprijfsberekeningen verder gestandaardiseerd.

Ook de werkwijzen in het Integraal Huisvestings Plan (IHP 2016-2030, op basis van de in 2014 vastgestelde uitgangspunten accommodatiebeleid), dat eind 2016 aan de raad wordt aangeboden, worden geïmplementeerd.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop	✓	De gemeente regelt het
		Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners		

Wat gaan we daarvoor doen?

- **4.1 Verder doorvoeren van de kostendekkende huur systematiek in het kader van de wet Markt en Overheid**

Voor alle accommodaties die de gemeente in eigendom heeft en beheert wordt de kostendekkende huur bepaald aan de hand van gestandaardiseerde uitgangspunten.

Eventuele subsidie wordt rechtstreeks verrekend met maatschappelijke organisaties en niet meer door te werken met een lagere dan kostendekkende huur. De huurverhoging kan worden gecompenseerd door een hoger subsidiebedrag. De herverdeling tussen huuropbrengsten en subsidieverstrekking wordt verder uitgewerkt en ingevoerd.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

- **4.2 Contracten afstemmen op de kostendekkende huursystematiek en verder standaardiseren**

Door het standaardiseren van huurcontracten (volgens landelijk model) ontstaat eenduidigheid in de afspraken tussen de gemeente als verhuurder en de verschillende gebruikers. Bij aflopende contracten worden deze contracten omgezet naar de nieuwe standaardcontracten.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

- **5. Creëren van een optimale afstemming tussen vraag en aanbod van de gemeentelijk accommodaties**

In het Intergraal Huisvestings Plan IHP 2016-2030 wordt de vraag naar en aanbod van accommodaties voor de komende jaren in beeld gebracht.

Voor sport en onderwijs is het beleid en de uitvoering voor de komende jaren op basis van eerder onderzoek al vastgesteld. Na de realisatie van de 2e sporthal en MFC Atria en Atlas worden diverse gemeentelijke panden afgestoten, waardoor vraag en aanbod beter in balans zullen zijn.

Extra aandacht voor (inloop-) voorzieningen voor ouderen is gewenst; bij nieuwe vastgoedprojecten (IKC Groenhouten en MFC Berkelwijk) zal hier rekening mee gehouden moeten worden.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop	✓	De gemeente regelt het
	✓	Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners		

Wat gaan we daarvoor doen?

- **5.1 Toewerken naar een leegstandspercentage van maximaal 5 a 10%**

Het leegstandspercentage loopt door de realisatie van een aantal nieuwbouwprojecten (2 sporthal / mfc Atlas en Atria) al verder terug. Door de wijziging van de huurberekening is het ook interessant en mogelijk voor private partijen om accommodaties aan te bieden. Een aantal vrijkomende panden (bibliotheek Achterveld / school Hoefijzer) blijft vooralsnog in stand en worden (tijdelijk) te huur aangeboden aan startende ondernemers of maatschappelijke partijen. Hierdoor blijft enige speelruimte in het gemeentelijk vastgoed gewaarborgd.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	MJR 2019	MJR 2020
Lasten	0	-13.256	-11.661	-11.964	-12.065	-12.190
Baten	0	5.110	5.477	5.478	5.478	5.478
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	0	-8.146	-6.184	-6.486	-6.587	-6.712
Onttrekkingen	0	81	614	760	733	704
Stortingen	0	-348	-676	-723	-713	-704
Mutaties reserves	0	-267	-62	37	20	0
Gerealiseerd resultaat	0	-8.413	-6.246	-6.449	-6.567	-6.712

Saldo taakvelden

Saldo taakvelden		2016	2017	2018	2019	2020
2.1	Verkeer en vervoer	-3.367	-2.676	-2.838	-2.964	-3.094
2.5	Openbaar vervoer	0	-24	-24	-24	-24

Gemeente Leusden

3.2	Fysieke bedrijfs - infrastructuur	1	15	15	17	18
4.2	Onderwijshuisvesting	-908	-876	-1.077	-1.059	-1.038
5.2	Sportaccomodaties	-1.217	-1.089	-1.079	-1.064	-1.065
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	22	44	44	44	44
5.6	Media	-30	-17	-17	-17	-17
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.768	-1.356	-1.376	-1.392	-1.413
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-44	-51	-50	-50	-49
7.2	Riolering	66	167	171	172	171
7.3	Afval	147	546	530	535	540
7.4	Milieubeheer	-1.004	-816	-739	-739	-739
7.5	Begraafplaatsen	-46	-51	-46	-46	-46
0.10	Toevoeging/onttrekking reserves	-267	-62	37	20	0
		-8.415	-6.246	-6.449	-6.567	-6.712

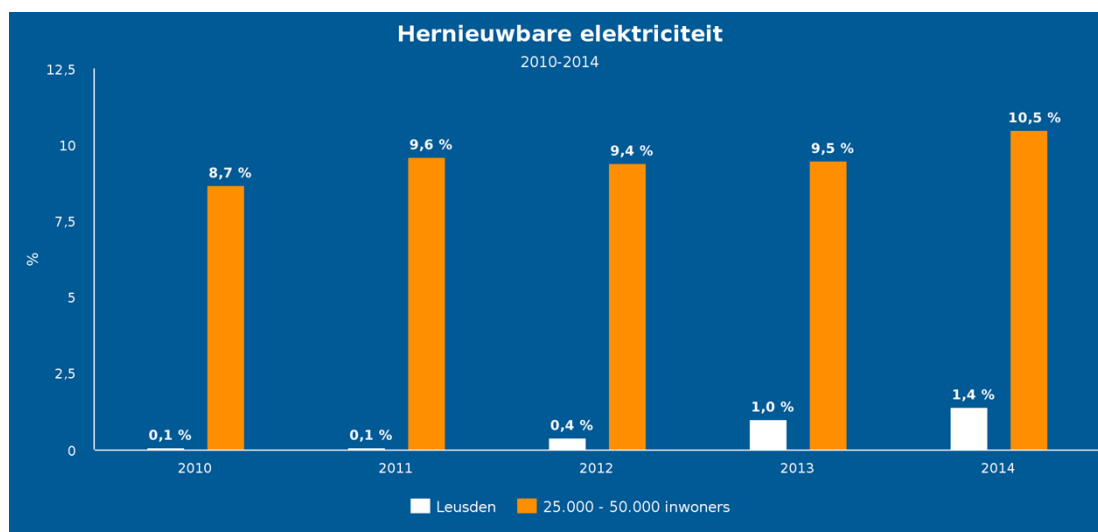
Nieuw beleid

		Incidenteel 2017	2017	2018	2019	2020
2.1	Duurzaamheidsagenda leusden 2016-20130					
	Vergroten duurzaamheidsleningen naar € 400.000 en revolverend maken t/m 2030	66,0	x	-	-	-
	programma-/procesgeld voor periode 2e helft 2016-2018	60,0	x	-	-	-
	dekking: alg. reserve, aangewezen bestemming	-60,0				
2.2	Aanleg 4e hockeyveld	-	21,3	21,3	21,3	21,3

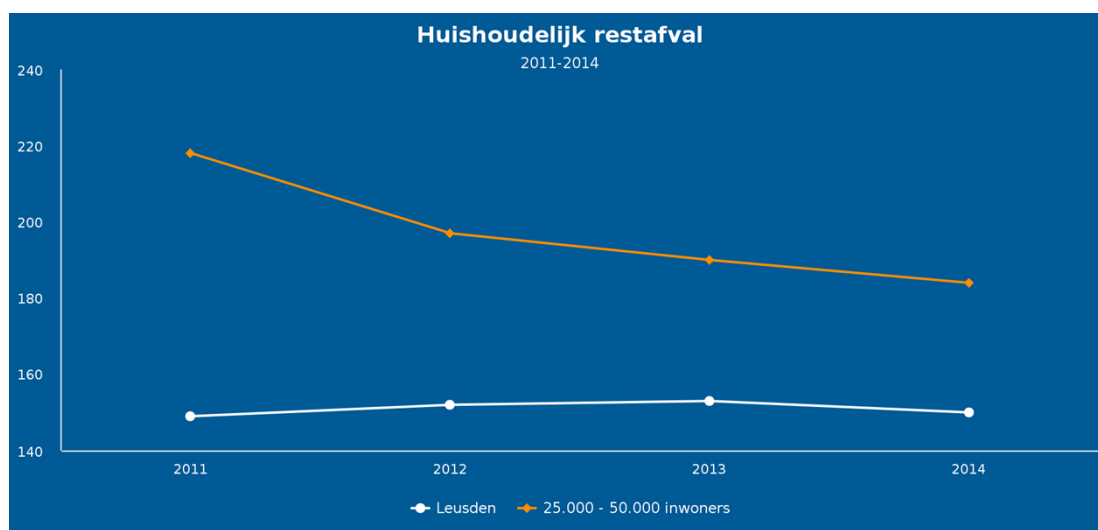
BBV indicatoren

De verplichte beleidsindicatoren worden per domein weergegeven. De indicatoren staan op waarstaatjegemeente.nl en zijn daar ook te raadplegen. In onderstaande indicatoren wordt Leusden vergeleken met gemeenten van 25.000-50.000 inwoners. Op de website kunnen ook andere vergelijkingen worden gemaakt.

Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa

Bron: Rijkswaterstaat Klimaatmonitor

De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar (kg)

Bron: CBS - Statistiek Huishoudelijk afval

Domein Samenleving

Domein Samenleving

Iedere inwoner kan binnen zijn eigen mogelijkheden deelnemen aan de samenleving. Voor kwetsbare inwoners organiseren we passende voorzieningen.

Het Domein Samenleving is ingericht naar de vier programmalijnen eigen kracht en netwerk, saamhorigheid, preventie en vroegsignalering en maatwerkvoorzieningen voor kwetsbare inwoners. Voor al deze programmalijnen zijn doelstellingen opgesteld:

Eigen kracht en netwerk

Inwoners van Leusden die eigen kracht en vermogen hebben en een persoonlijk netwerk, geven hun eigen leven vorm en inhoud. Ondersteuning is aanwezig als dit nodig is en richt zich op het versterken van deze eigen kracht en het persoonlijk netwerk.

Saamhorigheid

De sociale samenhang in de gemeente is sterk en blijft sterk. Mensen in een straat, buurt of bij een vereniging zijn bij elkaar betrokken. We willen samen aan de slag om de saamhorigheid in Leusden te versterken.

Preventie en vroegsignalering

Er is een sterke basisinfrastructuur met een breed aanbod aan activiteiten en voorzieningen, die voor iedereen vrij toegankelijk zijn. De algemene voorzieningen zijn gericht op de vraag van inwoners. Als inwoners ondersteuning nodig hebben, herkennen de zorgprofessionals en de samenleving dit in een vroeg stadium. Dit moet voorkomen dat zwaardere ondersteuning en zorg nodig is.

Maatwerkvoorzieningen voor kwetsbare inwoners

De gemeente biedt een vangnet op maat om te voorkomen dat kwetsbare inwoners tussen wal en schip raken. In alle gevallen is de vraag van de inwoner leidend, en is de ondersteuning erop gericht dat de inwoner zelfredzamer wordt en/of dat het participatievermogen wordt versterkt.

Sociaal domein

Sociaal domein

Ambitie

Iedere inwoner kan binnen zijn eigen mogelijkheden deelnemen aan de samenleving. Voor kwetsbare inwoners organiseren we passende voorzieningen

Context en achtergrond

De afgelopen twee jaar stonden vooral in het teken van de transitie binnen het Sociaal Domein. Op de terreinen Werk en Inkomen, Opvoeden en Opgroeien en Welzijn en Zorg maken we de overgang van transitie- naar transformatiefase. Op onderdelen krijgt de transformatie al vorm, de komende periode zetten we hier verder op in.

Nog in 2016 is de raad een visie voorgelegd, waarvoor we input ophalen bij mensen uit de samenleving. Daarna uitgangspunten en ontwikkelpunten in een separaat beleidskader. Begin 2017 zal het college een uitvoeringsplan vaststellen. In deze programmabegroting kunnen we de nog op te stellen uitgangspunten en activiteiten niet meenemen, maar we bouwen ook in 2017 voort op onze doelstellingen eigen kracht, saamhorigheid, preventie- en vroegsignalering en het bieden van maatwerkvoorzieningen aan kwetsbare inwoners.

Kaderstellende beleidsnotities

Beleidsplan Sociaal Domein 'Dicht bij mensen' 2015-2016

Verordening Wmo 2015

Verordening Jeugd 2015

Maatregelen Participatiewet, IOAW en IOAZ Leusden 2015

Verordening verrekening Bestuurlijke Boete bij Recidive 2015

Verordening re-integratie Participatiewet Leusden 2015

Verordening individuele inkomenstoelage Leusden 2015

Verordening individuele studietoelage Leusden 2015

Verordening Cliëntenparticipatie Wet sociale werkvoorziening

Verordening Cliëntenparticipatie Sociale Zekerheid 2014

Notitie Participatiebudget 2012

Notitie Koersen op Kansen, minimabeleid 2011

Algemene Subsidieverordening 2013

Criteria Fonds Samenlevingsinitiatieven 2013

Wat willen we bereiken?

- **1. Maximaal gebruik van eigen kracht en gebruik van persoonlijke netwerken**

Inwoners van Leusden die eigen kracht en vermogen hebben en een persoonlijk netwerk, geven hun eigen leven vorm en inhoud. Ondersteuning is aanwezig als dit nodig is en richt zich op het versterken van deze eigen kracht en het persoonlijk netwerk.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop		De gemeente regelt het
		Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
	✓	De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners	✓ Larikslaan2	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **1.1 Stimuleren aanspreken eigen kracht inwoners**

We stimuleren dat inwoners hun eigen kracht aanspreken, voordat ze een beroep doen op formele netwerken, diensten en voorzieningen. Eigen kracht is een leidend principe in het werkproces van Larikslaan2 en altijd onderwerp van gesprek tussen cliënt en Larikslaan2.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

- **2. Samen aan de slag om de saamhorigheid in Leusden te versterken**

De sociale samenhang in de gemeente is sterk en blijft sterk. Mensen in een straat, buurt of bij een vereniging zijn bij elkaar betrokken. We willen samen aan de slag om de saamhorigheid in Leusden te versterken.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop		De gemeente regelt het
		Partner en gemeente staan samen aan de lat
	✓	De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Larikslaan2 ✓ Sportverenigingen ✓ culturele organisaties ✓ vrijwilligersorganisaties 	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **2.1 Stimuleren dat inwoners zich betrokken voelen bij elkaar, informele hulp geven en nemen en saamhorigheid versterken**

We ondersteunen initiatiefnemers en zetten een samenlevingsontwikkelaar in die bestaande sociale netwerken met elkaar verbindt. Uiteindelijk willen we komen tot een wisselwerking waarin het informele en professionele

netwerk elkaar goed weten te vinden. We stellen het Fonds Samenlevingsinitiatieven beschikbaar en maken met culturele organisaties prestatieafspraken om ontmoeting te stimuleren. Ook realiseren we vitale sportverenigingen.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

- **2.2 Ondersteunen van mantelzorgers door het realiseren van laagdrempelige dienstverlening gericht op de ondersteuningsbehoefte**

We herkennen, erkennen en ondersteunen mantelzorgers in samenwerking met professionals. We verstrekken informatie over het begrip mantelzorg en de mogelijkheden in ondersteuning. We maken daarbij onderscheid tussen de verschillende doelgroepen mantelzorgers. Waar overbelasting dreigt, ondersteunen wij de mantelzorgers.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

- **2.3 Realiseren van aanbod van vrijwilligers dat aansluit bij de vraag van de samenleving**

We ondersteunen vraaggericht de vrijwilligers(organisaties). We bemiddelen door inzet van een vrijwilligersvacaturebank en maatjesprojecten, zorgen voor deskundigheidstrainingen en regelen de vrijwilligersverzekering.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

- **2.4 Verdichten en vergroten van netwerkstructuren**

We willen de bereidwilligheid én het potentieel van inwoners om betekenisvol te zijn voor ander maximaal benutten. We willen komen tot een wisselwerking waarbij professionals en inwoners elkaar goed weten te vinden zodat een ieder binnen zijn/haar mogelijkheden volop kan meedoen in de Leusdense samenleving

Portefeuillehouder: Jan Overweg

- **3. Versterken van preventie en vroegsignalering in de basisinfrastructuur**

Er is een sterke basisinfrastructuur met een breed aanbod aan activiteiten en voorzieningen, die voor iedereen vrij toegankelijk zijn. De algemene voorzieningen zijn gericht op de vraag van inwoners. Als inwoners ondersteuning nodig hebben, herkennen de zorgprofessionals en de samenleving dit in een vroeg stadium. Dit moet voorkomen dat zwaardere ondersteuning en zorg nodig is.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop		De gemeente regelt het
	✓	Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen	✓	GGD
Lokale partners	✓	Vrijwilligersorganisaties
	✓	Sportverenigingen
	✓	Zorgorganisaties
	✓	Huisartsen
	✓	Voila
	✓	St. Haal
	✓	St. Jozef Achterveld
	✓	kinderopvangorganisaties (voorschools- en naschools) in Leusden
	✓	St. Jeugd- en jongerenwerk
	✓	Larikslaan2

Bijdrage Verbonden Partij aan bereiken doelstellingen:

De GGDrU heeft een belangrijke rol in het versterken van preventie en vroegsignalering, vooral op het gebied van preventieve gezondheidszorg. Met de organisatie zijn afspraken gemaakt voor uitvoering van verschillende taken. In een GGDrU Productenmatrix wordt daarbij onderscheid gemaakt tussen enerzijds wettelijk verplichte en niet-wettelijk verplichte taken en anderzijds collectief en individuele uit te voeren taken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- **3.1 Stimuleren van een samenleving met een sterk signalering vermogen en intensieve samenwerking tussen organisaties (sluit aan bij Cup 8.5)**

We leggen verbindingen tussen mensen, initiatieven en organisaties en zorgen voor een goede en laagdrempelige informatievoorziening

Portefeuillehouder: Jan Overweg

- **3.2 Realiseren dat individuele (hulp)vragen worden ondervangen door laagdrempelige algemene voorzieningen**

We bieden vraaggerichte ondersteuningstrajecten aan, faciliteren en steunen het vrijwilligerswerk door o.a. trainingen en cursussen en zorgen voor een goede sociale kaart en informatievoorziening

Portefeuillehouder: Jan Overweg

- **3.3 Stimuleren van vitale sportverenigingen die een grotere bijdrage leveren aan de leefbaarheid in Leusden**

We bieden de mogelijkheid van de inzet van een sportparkmanager die verenigingen kan helpen om meer vitaal te worden. We dagen het sportbedrijf uit om verbindingen tussen sportverenigingen en maatschappelijke initiatieven te leggen.

Portefeuillehouder: Albert Dragt

• **3.4 Aanpakken van eenzaamheid, verslavingsproblematiek onder jongeren, obesitas en schuldenproblematiek (sluit aan bij CUP 8.6)**

Voor de lokale aanpak van alcohol en drugs en de lokale aanpak eenzaamheid voeren we reguliere activiteiten uit, gericht op preventie en vroegsignalering onder coördinatie van Larikslaan2. Voor alcohol en drugs stellen we een integraal lokaal programma op, dat in het najaar van 2016 wordt uitgerold. Dan lanceren wij ook de lokale integrale aanpak van gezond gewicht en leefstijl, onder de naam 'Leusden Fit'. We nemen maatregelen om schuldenproblematiek in een vroeg stadium aan te pakken en zoveel mogelijk te voorkomen.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

• **3.5 Realiseren van doorgaande ontwikkelingslijn van kinderen en jeugdigen**

We organiseren conferenties met voorschoolse organisaties, basisonderwijs en Larikslaan2 om afspraken vast te leggen over de doorgaande ontwikkelingslijn. We nemen de doorgaande ontwikkelingslijn op in het primaire proces van de te ontwikkelen Integrale Kindcentra.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

• **4. Organiseren van maatwerkvoorzieningen voor kwetsbare inwoners**

De gemeente biedt een vangnet op maat om te voorkomen dat kwetsbare inwoners tussen wal en schip raken. In alle gevallen is de vraag van de inwoner leidend, en is de ondersteuning erop gericht dat de inwoner zelfredzamer wordt en/of dat het participatievermogen wordt versterkt.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop		De gemeente regelt het
	✓	Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen	✓	RWA Amfors
Lokale partners	✓	Regionale en lokale zorgpartijen
	✓	Gemeente Amersfoort

Bijdrage Verbonden Partijen aan beleidsdoelstellingen:

RWA en Amfors leveren een belangrijke functie als maatwerkvoorziening voor kwetsbare inwoners in het kader van de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Deze wet is nog van kracht voor 77 werknemers die ultimo 2014 bij RWA in dienst waren.

De "nieuwe" doelgroep vanaf 2015 valt onder de werkingssfeer van de Participatiewet.

Wat gaan we daarvoor doen?

• **4.1 Realiseren van individuele diensten en producten op maat die gericht zijn op het vergroten van de participatie en zelfredzaamheid van inwoners**

We vergroten participatie en zelfredzaamheid (door in het persoonlijk plan of gezinsplan concrete doelen te formuleren) en zetten in op bewustwording van een inclusieve samenleving. We doorbreken handelingsverlegenheid van professionals, door coaching/ training. We maken algemene voorzieningen toegankelijk en staan open voor nieuwe (creatieve) vormen van maatwerkondersteuning. We zetten in op realisatie en innovatie via inkoopcontracten.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

- **4.2 Realiseren van een financieel vangnet voor minima met speciale aandacht voor chronisch zieken, gehandicapten en schoolgaande kinderen**

We zijn in gesprek met diverse lokale fondsen/stichtingen om overlap en lacunes in aanbod te minimaliseren en de ondersteunende voorzieningen voor schoolgaande kinderen beter te laten aansluiten op de behoefte. We werken in 2016 een voorstel uit om chronisch zieken en gehandicapten via een financiële bijdrage te compenseren.

Portefeuillehouder: Albert Dragt

- **4.3 Stimuleren van arbeidsparticipatie en ontplooiën van talenten, ook door mensen met een arbeidsbeperking (sluit aan bij Cup 5.3)**

We bevorderen de kansen op re-integratie voor inwoners die werkloos zijn: speciale aandacht gaat uit naar werkloze jongeren. We pakken dit op in regionaal verband. We stimuleren een inclusieve arbeidsmarkt, waarbij inwoners met een beperking naar vermogen een bijdrage kunnen leveren.

Portefeuillehouder: Albert Dragt

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	MJR 2019	MJR 2020
Lasten	0	-23.149	-22.970	-22.268	-22.235	-22.384
Baten	0	13.794	14.033	13.481	13.475	13.631
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	0	-9.355	-8.937	-8.787	-8.760	-8.753
Onttrekkingen	0	462	519	307	260	234
Stortingen	0	-137	-128	-100	-200	-200
Mutaties reserves	0	325	391	207	60	34
Gerealiseerd resultaat	0	-9.030	-8.546	-8.580	-8.700	-8.719

Saldo taakvelden

Saldo taakvelden		2016	2017	2018	2019	2020
0.7	Alg. uitk. en overige uitk. gemeentefonds	9.970	9.005	8.788	8.697	8.772
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	-13	-13	-13	-13
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-951	-745	-745	-745	-745

Gemeente Leusden

5.1	Sportbeleid en activering	-338	-294	-294	-294	-294
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	-281	-269	-201	-201	-201
5.4	Musea	0	-16	-16	-16	-16
5.6	Media	-396	-504	-499	-499	-499
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-1.404	-1.123	-1.068	-1.068	-1.068
6.2	Wijkteams	-2.812	-2.912	-2.909	-2.909	-2.909
6.3	Inkomensregelingen	-1.471	-1.431	-1.445	-1.455	-1.465
6.4	Begeleide participatie	-1.815	-1.868	-1.758	-1.664	-1.654
6.5	Arbeidsparticipatie	-187	-211	-204	-214	-214
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-496	-597	-567	-567	-567
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-3.510	-2.851	-2.816	-2.772	-2.840
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-4.376	-3.808	-3.799	-3.799	-3.799
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-46	-82	-52	-52	-52
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-251	-271	-242	-242	-242
7.1	Volksgesondheid	-992	-947	-947	-947	-947
0.10	Toevoeging/onttrekking reserves	325	391	207	60	34
		-9.031	-8.546	-8.580	-8.700	-8.719

Nieuw beleid

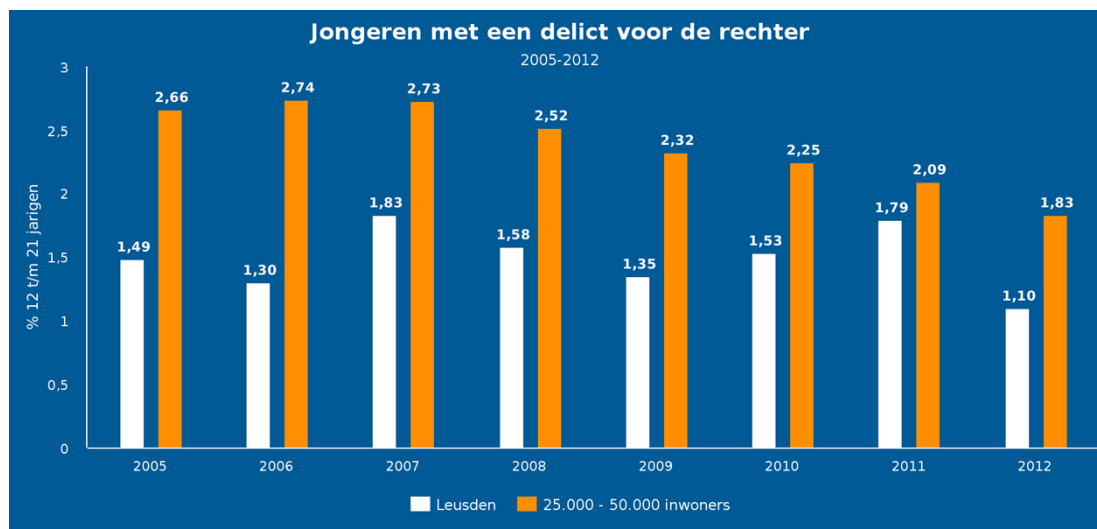
		Incidenteel 2017	2017	2018	2019	2020
--	--	------------------	------	------	------	------

3.1	Formatie Sociaal Domein	181,0	x	-	-	-
	dekking: reserve Sociaal Domein	-181,0				

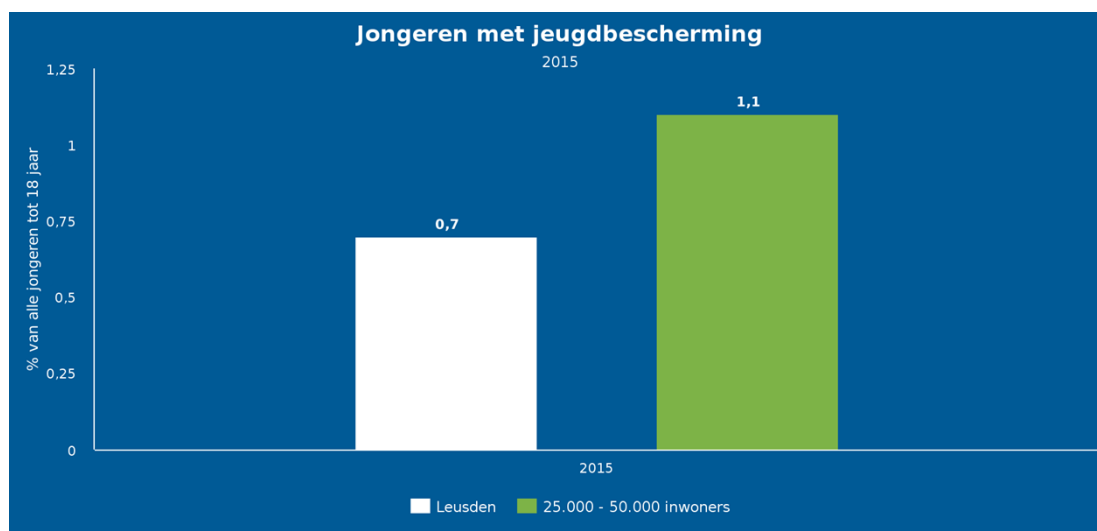
BBV indicatoren

De verplichte beleidsindicatoren worden per domein weergegeven. De indicatoren staan op waarstaatjegemeente.nl en zijn daar ook te raadplegen. In onderstaande indicatoren wordt Leusden vergeleken met gemeenten van 25.000-50.000 inwoners. Op de website kunnen ook andere vergelijkingen worden gemaakt.

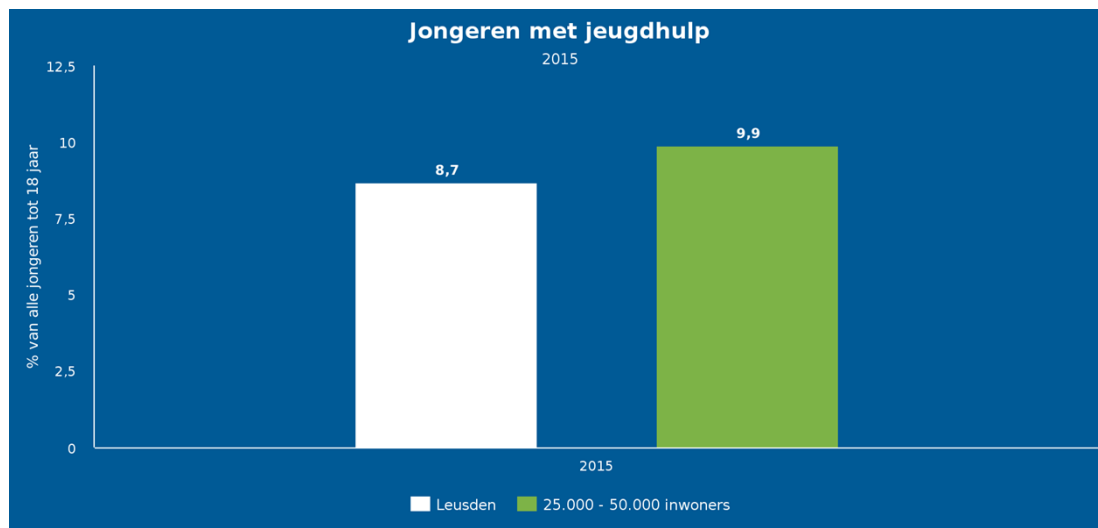
Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.

Bron: Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel

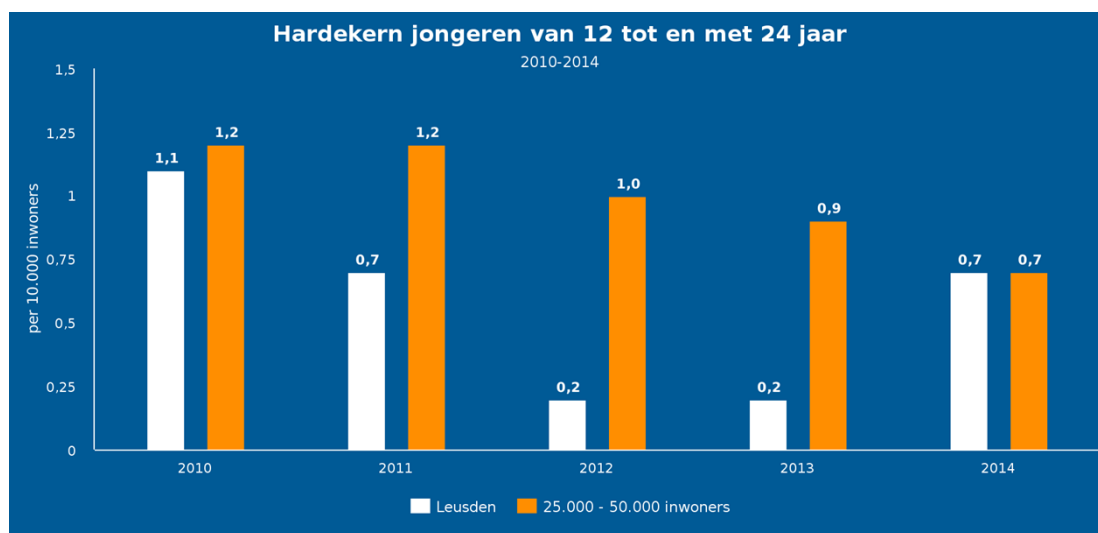
Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.

Bron CBS - Beleidsinformatie Jeugd

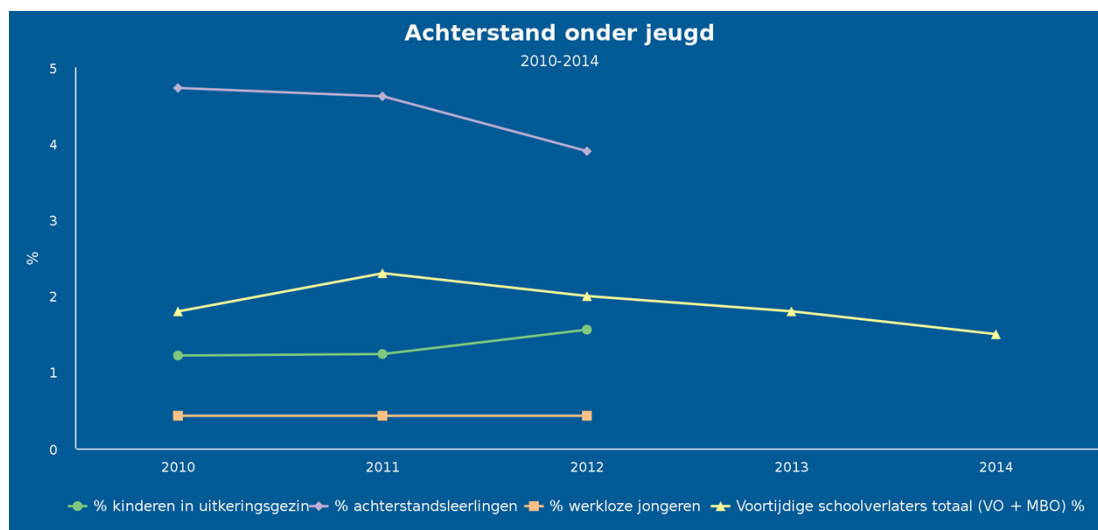
Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.

Bron: CBS - Beleidsinformatie Jeugd

Het aantal hardekern jongeren, per 10.000 inwoner in de leeftijd van 12-24 jaar

Bron: Korps landelijke Politiediensten (KLPD)

- % kinderen in een uitkeringsgezin: Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.

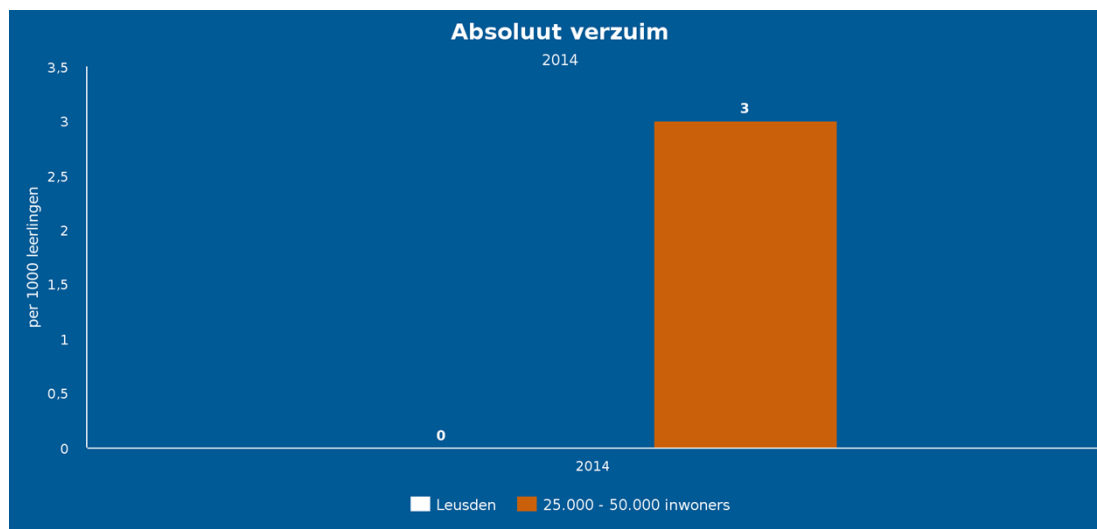
Gemeente Leusden

- % achterstandsleerlingen: Het percentage leerlingen (4-12 jaar) in het primair onderwijs dat kans heeft op een leerachterstand.
- % werkloze jongeren: Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar)

Bron: Verwey Jonkger Instituut - Kinderen in Tel

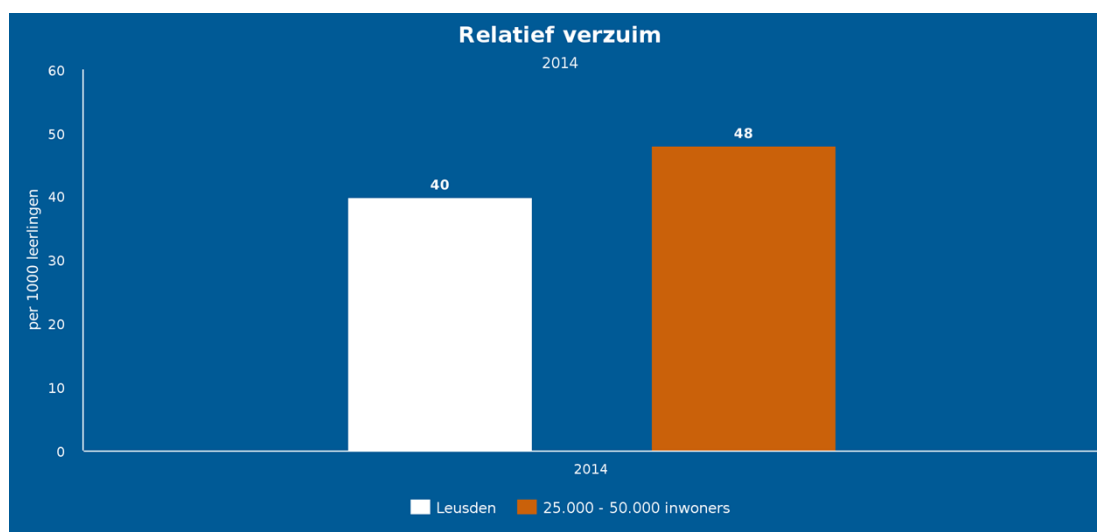
- % Voortijdige schoolverlaters totaal (VO+MBO): Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12-23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat

Bron: DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs

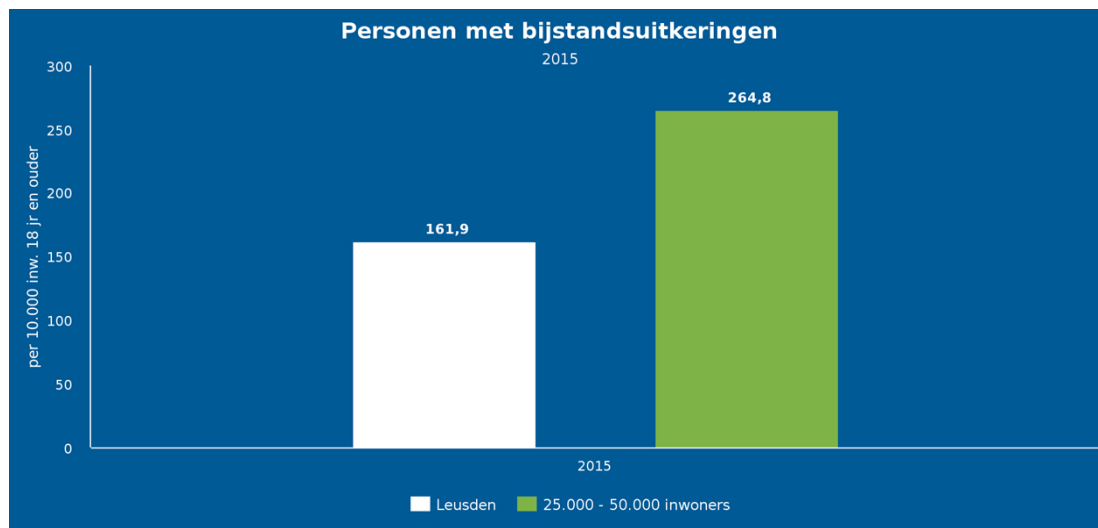
Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen

Bron: DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs

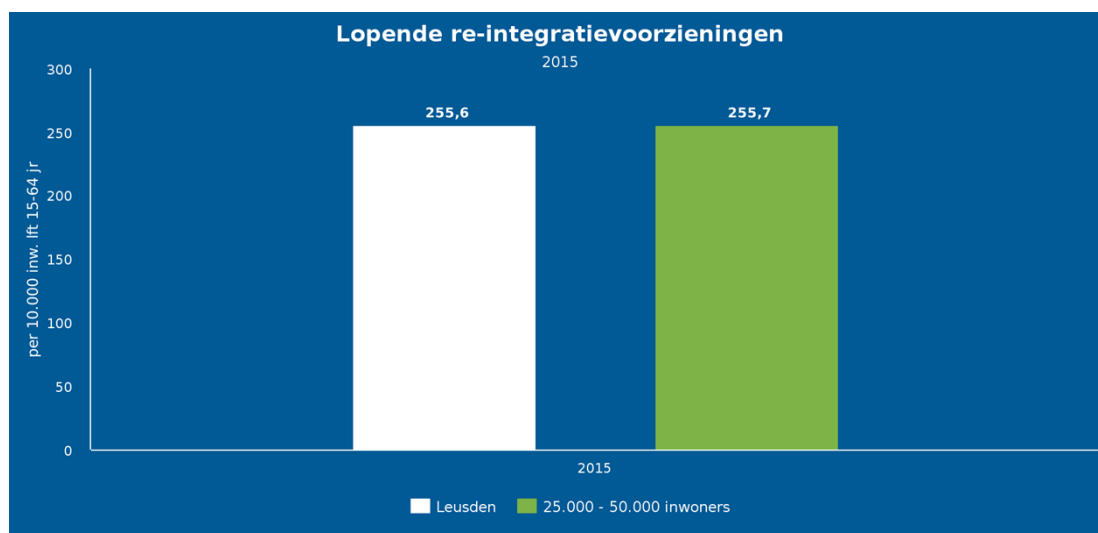
Het aantal leerlingen dat wel staat ingeschreven op een school maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen

Bron: DUO Dienst Uitvoering Onderwijs

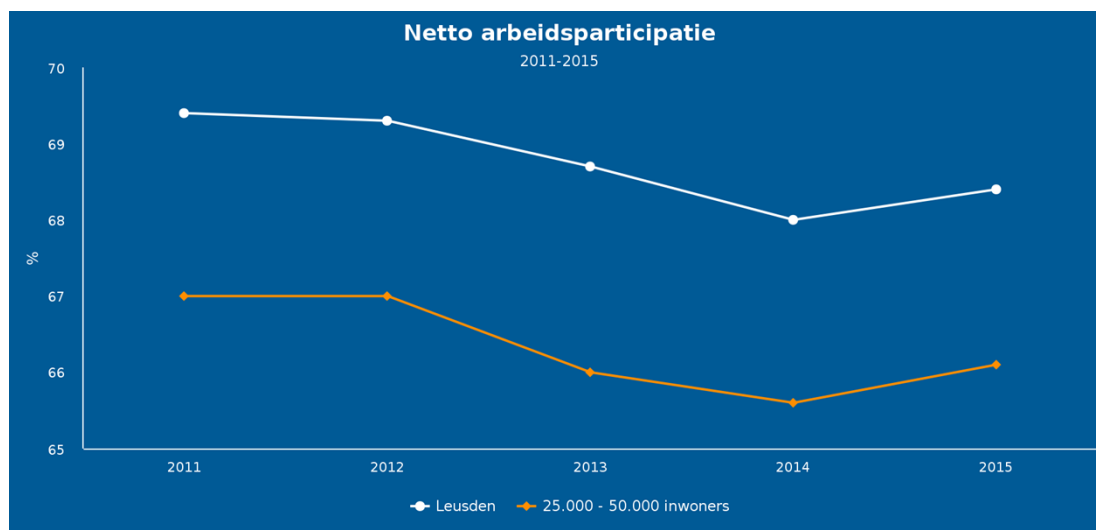
Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners

Bron: CBS - Participatie Wet

Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar

Bron: CBS - Participatiewet

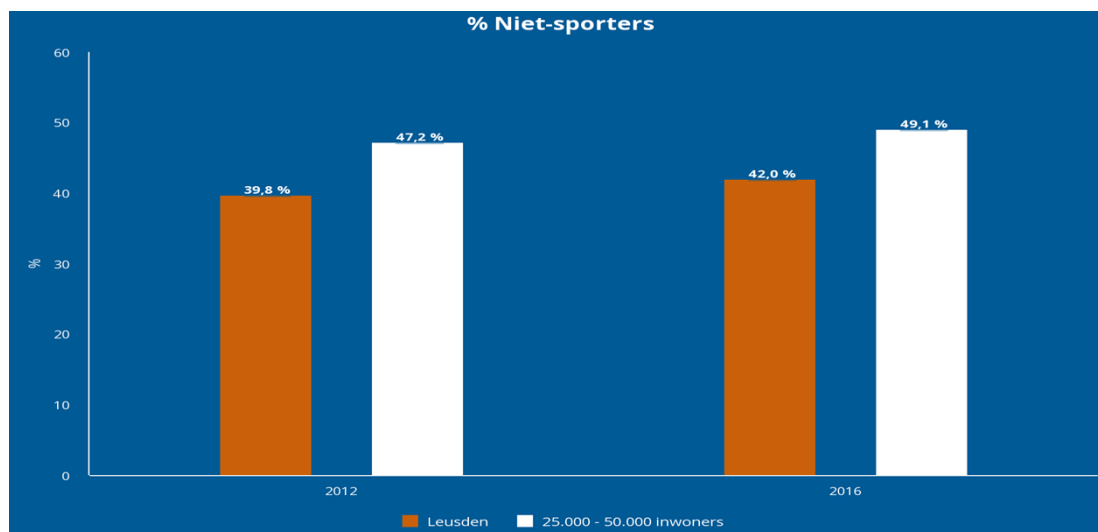

Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking

Gemeente Leusden

Bron: CBS - Arbeidsdeelname

Het percentage inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners

Bron: RIVM - Zorgatlas

De indicatoren 'Jongeren met jeugdreclassering' en 'Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo' zijn niet weergegeven omdat er voor Leusden geen gegevens beschikbaar zijn op waarstaatjegemeente.nl

Domein Ruimte

Domein Ruimte

Leusden blijft een vitaal en groen dorp. Vitaal en groen slaat op zowel het buitengebied als de verschillende kernen. Vitaal gaat ook over de samenstelling en spankracht van de bewoners van Leusden. Ook het aanbod aan voorzieningen in de breedste zin van het woord hoort hierbij.

Het Domein Ruimte is onderverdeeld in de onderdelen ruimte en wonen, verkeer en vervoer, economie, buitengebied, cultuurhistorie en welstand. Voor al deze programmaonderdelen zijn ambities opgesteld die zijn ingevuld met doelstellingen:

Ambitie ruimte en wonen

Leusden is en blijft ook op termijn een vitaal en groen dorp. Groen en vitaal slaat op zowel het buitengebied als de verschillende kernen. De bereikbaarheid, Het aanbod aan voorzieningen in de breedste zin van het woord past hierbij.

Ambitie verkeer en vervoer

We willen dat Leusden optimaal bereikbaar en veilig is voor auto, openbaar vervoer, fiets en te voet.

Ambitie economie

“Een vitale economische sector” De economie is van belang voor de werkgelegenheid, vitaliteit en identiteit van Leusden. Wij creëren kansen voor en bieden ruimte aan de ontwikkeling van de economische sector.

Ambitie buitengebied

We bevorderen en ondersteunen een mooi en vitaal Buitengebied met ruimte voor economisch duurzame landbouw, natuur- en landschapontwikkeling en recreatief medegebruik.

Ambitie cultuurhistorie

Behoud en zichtbaarheid cultuurhistorisch erfgoed.

Ambitie welstand

Vereenvoudiging van het welstandsbeleid.

Ruimte en wonen

Ruimte en wonen

Ambitie

Leusden is en blijft ook op termijn een vitaal en groen dorp. Groen en vitaal slaat op zowel het buitengebied als de verschillende kernen. Het aanbod aan voorzieningen in de breedste zin van het woord past hierbij.

Context en achtergrond

De fysieke ontwikkeling van kernen en onbebouwde gebieden is een continue proces. Nieuwbouw, herontwikkeling en transformatie en andere gebruik van panden en percelen vindt altijd plaats. Het is goed om periodiek op hoofdlijnen beleid met elkaar in verband te brengen. Mede daarom worden visies op het stedelijke gebied en het buitengebied voorbereid. De Omgevingswet verplicht dat met ingang van 2019 voor het fysieke domein.

Als we blijven vasthouden aan een dorps woonmilieu dan zijn na 2025 de mogelijkheden voor nieuwbouw van woningen vrijwel uitgeput. In verband daarmee moet de vraag worden beantwoord of Leusden voor het behoud van de vitaliteit ruimte wil bieden aan de bouw van een substantieel aantal woningen buiten de rode contour.

Kaderstellende beleidsnotities

Woonvisie 2016-2025 Leusden

Wonen met karakter - Woonagenda Leusden

Verordening VROM startersleningen

Huisvestingsverordening Leusden

(Omgevingsvisie stedelijk gebied niet toegevoegd, gereed 1e helft 2017)

Wat willen we bereiken?

- **1. Een toekomstbestendige ruimtelijke opbouw en structuur**

Voor een duurzaam en goed functionerend stedelijk gebied moeten (nieuwe) ontwikkelingen passen binnen een samenhangend beeld over het functioneren hiervan.

De samenhangende visie op de fysieke onderdelen van het stedelijk gebied is in voorbereiding. Besluitvorming hierover vindt voorjaar 2017 plaats. De visie is mede op basis van inbreng van vraagstukken door en (mogelijke) antwoorden hierop vanuit de samenleving tot stand gekomen.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop	✓	De gemeente regelt het
	✓	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	✓	De gemeente draagt haar steentje bij
	✓	De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners		

Wat gaan we daarvoor doen?

• **1.1 Uitvoering geven aan de structuurvisie stedelijk gebied**

De structuurvisie bevat een uitvoeringsagenda waar we uitvoering aan geven. De structuurvisie geeft op hoofdlijnen en in samenhang tussen de verschillende beleidsvelden de ontwikkelingsrichting van Leusden. Op een aantal onderdelen wordt aanvullend beleid geformuleerd. Ook worden bestemmingsplannen in lijn gebracht met de inhoud van de visie en rolopvatting van de gemeente wat betreft uitnodigingsplanologie.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

• **2. Zorgen voor voldoende betaalbare woningen voor de aandachtsgroepen**

We zorgen voor voldoende betaalbare woningen voor de aandachtsgroepen. 'Voldoende woningen' betekent dat het aantal (voor verhuur beschikbaar komende) sociale huurwoningen zo groot is dat woningzoekenden binnen een redelijke termijn een passende woning vinden. Artikel 22 van de Grondwet bepaalt "de bevordering van voldoende woongelegenheden voorwerp van zorg der overheid." Dit slaat mede (vooral) op woningen voor die categorie woningzoekenden die afhankelijk zijn van sociale woningen. Door nieuwbouw, bevorderen van doorstroming en regels omtrent woningtoewijzing kan dit onder andere worden bewerkstelligd.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop		De gemeente regelt het
	✓	Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners	✓	Woningstichting Leusden
	✓	Huurdersbelangenvereniging Leusden

Wat gaan we daarvoor doen?

• **2.1 Uitvoeren Woonvisie/Woonagenda 2016 – 2025**

We voeren de Woonvisie/Woonagenda 2016 – 2025 uit. In de Woonvisie is opgenomen dat tot 2025 300 extra sociale huurwoningen worden bijgebouwd, waarvan 150 woningen tot 2020. Met dit aantal lijkt de beschikbaarheid voldoende voor de verwachte omvang van de vraag. Omdat prognoses niet altijd uitkomen is onderdeel van de Woonvisie een tweejaarlijkse rapportage over de lokale en regionale vraag naar woningen.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

• **2.2 Prestatieafspraken maken met WSL en huurdersbelangenvereniging Leusden**

We maken prestatieafspraken met de woningstichting Leusden en de Huurdersbelangenvereniging Leusden. De Woningwet 2015 creëert heldere spelregels voor de sociale huursector. De wet waarborgt de uitvoering van de kerntaak van woningcorporaties, namelijk zorgen dat mensen met een laag inkomen goed en betaalbaar kunnen wonen. Een betere aansluiting van de prestaties van corporaties op het lokale volkshuisvestingsbeleid wordt in de wet geborgd via het maken van prestatieafspraken tussen de gemeente, de WSL en de huurders.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

• **2.3 Monitoren effecten woonruimteverdeling en urgentie woningzoekenden**

We monitoren de effecten van de woonruimteverdeling / urgentie op de beschikbaarheid van woonruimte voor woningzoekenden.

In november 2014 is Woningnet Eemvallei gestart. Voor woningzoekenden hoeven daardoor een maal in te schrijven en kunnen op alle sociale huurwoningen in de regio reageren. Daarnaast kan aan een aantal categorieën woningzoekenden urgentie worden toegekend. Of en wat dit betekent voor de woningzoekenden wordt continue in de gaten gehouden.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

• **3. Zorgen voor voldoende en kwalitatief goede woningen voor alle doelgroepen**

We zorgen voor voldoende en kwalitatief goede woningen voor alle doelgroepen.

Om Leusden en Achterveld vitale dorpen te laten blijven wordt tot 2025 de ruimte geboden om 1.200 woningen te bouwen.

Uit onderzoek t.b.v. de Woonvisie blijkt dat de tot 2035 het aantal huishoudens met circa 1.000 toeneemt. Voor het behoud van een vitale woongemeente met een daarbij behorende voorzieningenniveau wordt een bouwprogramma van circa 1.200 woningen tot 2025 gefaciliteerd voor voornamelijk gezinnen en daarnaast senioren/één- en tweepersoonshuishoudens.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop		De gemeente regelt het
	✓	Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners	✓	Woningstichting Leusden ✓ Huurdersbelangenvereniging Leusden ✓ Initiatiefnemers voor bouwprojecten

Wat gaan we daarvoor doen?

• **3.1 Uitvoeren Woonvisie/Woonagenda**

We voeren de Woonvisie/Woonagenda uit. In de Woonvisie is aangegeven binnen welke bandbreedten van het totale bouwprogramma en onder welke voorwaarden wordt meegewerkt aan nieuwbouwplannen. Zie ook activiteit 'Meedenken met initiatiefnemers van woningbouwprojecten.'

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

• **3.2 Monitoren vraag naar woningen**

We monitoren de vraag naar woningen. Tot 2025 wordt ingezet op het versneld realiseren van een bouwprogramma van 800 – 1.200 woningen. Of en in welke mate deze ambitie kan worden gerealiseerd wordt continue gemonitord. Iedere twee jaar wordt aan de gemeenteraad hierover gerapporteerd

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

• **3.3 Meedenken met initiatiefnemers van woningbouwprojecten**

We denken mee met initiatiefnemers over fasering en programmatische invulling van woningbouwprojecten. Het bouwprogramma is qua omvang ambitieus is en vraagt daarom om bouwproducten die aantrekkingskracht hebben op woningzoekenden van buiten Leusden Dit vraagt mogelijk afstemming tussen

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

• **3.4 Prestatieafspraken met Woningstichting Leusden en Huurdersbelangenvereniging Leusden**

We maken prestatieafspraken met de Woningstichting Leusden en de Huurdersbelangenvereniging Leusden. Gemeente en WSL maken al langere tijd afspraken over wederzijdse prestaties.

De Woningwet verplicht gemeenten, corporaties en huurders tot prestatieafspraken te komen. Hierin worden (voor gemeente op basis van de Woonvisie) zaken vastgelegd als voorraadbeleid (nieuwbouw, verkoop), huurbeleid en onderhoudsbeleid (waaronder duurzaamheid).

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

• **4. Toekomstbestendig en vitaal Hart van Leusden**

We dragen bij aan een toekomstbestendig en vitaal Hart van Leusden. Door een combinatie van fysieke en immateriële maatregelen van verschillende betrokkenen bij "De Hamershof" wordt bewerkstelligd dat dit gebied een plek is waar ondernemers hun bedrijf uitoefenen en klanten graag komen.

De detailhandel in "De Hamershof" staat onder druk en verdere leegstand ligt op de loer. Op basis van een gezamenlijke visie op de toekomst van dit hoofdcentrum worden door partijen plannen ontwikkeld voor het verbeteren van uiterlijk van winkels, woningen en openbare ruimte.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop		De gemeente regelt het
	✓	Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners		

Wat gaan we daarvoor doen?

• **4.1 Opstellen plan voor herinrichting openbare ruimte**

We stellen een plan op voor de herinrichting van de openbare ruimte. In samenspraak met stakeholders is een plan opgesteld voor de herinrichting van "De Hamershof". Dit wordt nog in 2016 ter besluitvorming voorgelegd.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

• **4.2 Uitvoeren herinrichtingsplan openbare ruimte**

We voeren het herinrichtingsplan voor de openbare ruimte uit. Het vastgestelde plan voor de herinrichting wordt in een af te spreken fasering en aansluitend op activiteiten van derden opgepakt.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

• **4.3 Medewerking verlenen aan initiatieven die bijdragen aan toekomst van een vitale Hamershof**

Gemeente Leusden

We verlenen medewerking aan (ruimtelijke) initiatieven die bijdragen aan de visie op de toekomst van een vitale Hamershof. Er zijn verschillende partijen die plannen hebben in of aangrenzend aan "De Hamershof". Voor zover passend binnen de gezamenlijk gedragen visie op het hoofdcentrum werkt de gemeente mee aan de spoedige realisatie van deze plannen.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

Verkeer en vervoer

Verkeer en vervoer

Ambitie

We willen dat Leusden optimaal bereikbaar en veilig is voor auto, openbaar vervoer, fiets en te voet.

Context en achtergrond

Een goed bereikbaar Leusden is een randvoorwaarde voor een aantrekkelijk woon -en werkklimaat. Bereikbaarheid heeft betrekking op zowel de lokale als bovenlokale wegen (provinciale wegen en snelwegen). De wensen met betrekking tot bovenlokale wegen worden regelmatig ingebracht tijdens periodieke overleggen met de regionale partners, waaronder Rijkswaterstaat.

Kaderstellende beleidsnotities

Beleidsplan verkeer en vervoer 2001-2010 (geactualiseerd in december 2012)

Verkeersplan Achterveld 2013

Uitvoeringsprogramma beleidsplan verkeer en vervoer 2001-2010

Wat willen we bereiken?

- **1. Streven naar een afname van het aantal (letsel)ongevallen en het verhogen van het veiligheidsgevoel**

We streven naar een afname van het aantal (letsel)ongevallen en het verhogen van het veiligheidsgevoel. Ongevallen met of zonder letsel zijn meetbaar. Het gevoel van veiligheid daarentegen is subjectief, maar wel degelijk een factor van belang. Door de (inrichting van de) verkeersinfrastructuur, verkeersmaatregelen en aanwijzingen langs de weg maar ook door gedragsbeïnvloeding, kunnen zowel de objectieve als de subjectieve verkeersveiligheid positief worden beïnvloed.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop	✓	De gemeente regelt het
		Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners		

Wat gaan we daarvoor doen?

- **1.1 Vervangen vrij liggend fietspad langs de Hessenweg**

We vervangen het huidige (hobbelige) vrij liggend fietspad langs de Hessenweg door een breder vrij liggend (betonnen) fietspad. Door de aanleg van een breder fietspad (3,2 - 3,5 meter) ontstaat er meer ruimte voor de fietsers. Hierdoor wordt dit vanuit twee richtingen bereden fietspad niet alleen veiliger maar ook aantrekkelijker voor fietsverkeer.

- **1.2 Bromfietzers weren van het fietspad langs de Hessenweg**

We gaan bromfietzers weren van het fietspad langs de Hessenweg en hen verplichten gebruik te maken van de hoofdrijbaan. Door het fietspad alleen te bestemmen (snor)fietzers en e-bikers kan de ongevallenkans op het fietspad verder worden verkleind.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

• **1.3 Verlagen de toegestane maximumsnelheid op de Hessenweg van 80 naar 60 km/uur**

We verlagen de toegestane maximumsnelheid op de Hessenweg van 80 naar 60 km/uur. Mede vanwege het verwijzen van bromfietzers naar de hoofdrijbaan is een lagere snelheid voor autoverkeer gewenst. Een lagere snelheid op de Hessenweg leidt (naar verwachting) ook tot minder (ernstige) verkeersongevallen op de hoofdrijbaan.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

• **1.4 Samen met de Achterveldse samenleving een zo breed mogelijk gedragen ‘verkeersplan Achterveld’ voorbereiden**

Samen met de Achterveldse samenleving bereiden we een zo breed mogelijk gedragen ‘verkeersplan Achterveld’ voor. Door de inwoners van Achterveld nadrukkelijk te betrekken bij de (her)inrichting van de Hessenweg kan het draagvlak voor maatregelen worden vergroot en de betrokkenheid bij de planvorming worden versterkt. Wij willen de bewoners van Achterveld en Stoutenburg een nadrukkelijke rol toekennen bij het veiliger en mooier maken van de hele Hessenweg.

• **1.5 Inzet aantal smileys langs gemeentelijke wegen uitbreiden**

We gaan de inzet aantal smileys langs gemeentelijke wegen uitbreiden. Door smileys worden weggebruikers op een vriendelijke manier attent gemaakt op de door hen gereden snelheid. Het gebruik van dit middel kan bijdragen aan ander c.q. aangepast rijgedrag. Bovendien kan het veiligheidsgevoel door de inzet van deze apparaten worden versterkt.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

• **2. Inzetten om meer mensen op de fiets en uit de auto te krijgen**

We zetten er maximaal op in meer mensen op de fiets en uit de auto te krijgen. Het bevorderen van het fietsgebruik is goed voor de bereikbaarheid, het milieu en de gezondheid. Middels een gericht maatregelenpakket willen wij de fiets(er) een prominentere rol geven.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop	✓	De gemeente regelt het
		Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners		

Wat gaan we daarvoor doen?

- **2.1 Vervangen vrij liggend fietspad langs de Hessenweg**

We vervangen het huidige (hobbelige) vrij liggend fietspad langs de Hessenweg door een breder vrij liggend (betonnen) fietspad. Het verbeteren van de verkeersinfrastructuur geeft fietsers letterlijk meer ruime en moedigt daarmee aan tot gebruik.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **2.2 Bromfietsers weren van het fietspad langs de Hessenweg**

We gaan bromfietsers weren van het fietspad langs de Hessenweg en hen verplichten gebruik te maken van de hoofdrijbaan. Het verbeteren van de verkeersinfrastructuur door brom- en fietsverkeer te scheiden geeft fietsers letterlijk meer ruime en moedigt daarmee aan tot gebruik.

- **2.3 Herinrichten Hamersveldseweg-zuid in combinatie met de aanleg van een vrij liggend fietspad langs dit weggedeelte**

Wij gaan de Hamersveldseweg-zuid herinrichten in combinatie met de aanleg van een vrijliggend fietspad langs dit weggedeelte. Het verbeteren van de verkeersinfrastructuur geeft fietsers letterlijk meer ruime en moedigt daarmee aan tot gebruik.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **3. Doorstroming op het hoofdwegennet verbeteren**

Wij gaan de doorstroming op het hoofdwegennet verbeteren. Het woon- en werkklimaat van Leusden is gebaat bij een vlotte doorstroming van het verkeer op de hoofdwegen. Een goede bereikbaarheid is een belangrijke vestigingsfactor voor bedrijven dan wel woningzoekenden. Een betere doorstroming draagt bij aan een snellere bereikbaarheid van voorzieningen. Dit kan ook een positief effect hebben op de milieubelasting (rond drukkere kruispunten).

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop	✓	De gemeente regelt het
		Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners		

Wat gaan we daarvoor doen?

- **3.1 Samen met de Achterveldse samenleving een zo breed mogelijk gedragen 'verkeersplan Achterveld' voorbereiden**

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **3.2 Verruimen de capaciteit van het kruispunt Groene Zoom/Noorderinslag/Heiligenbergerweg**

Gemeente Leusden

We verruimen de capaciteit van het kruispunt Groene Zoom/Noorderinslag/Heiligenbergerweg o.a. door de uitbreiding/verlenging van het aantal opstelstroken. Met de voorgestelde maatregelen worden de wachttijden voor zowel het autoverkeer, fietsverkeer als het openbaar vervoer verkort. Dit komt de bereikbaarheid en de veiligheid ten goede.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

Economie

Economie

Ambitie

“Een vitale economische sector”

De economie is van belang voor de werkgelegenheid, vitaliteit en identiteit van Leusden. Wij creëren kansen voor en bieden ruimte aan de ontwikkeling van de economische sector.

Context en achtergrond

Het bieden van duurzaam perspectief aan economische functies en het creëren van kansen voor (nieuwe vormen van) economie is van wezenlijk belang voor een vitale economische sector.

De werkgelegenheid in Leusden loopt gestaag terug. Er is sprake van omvangrijke kantorenleegstand en oplopende leegstand van winkels. Daarom is het juist nu van belang te investeren in goed functionerende gebieden waar mensen kunnen werken: kantorenlocaties, bedrijventerreinen, winkels, aan huis.

Op de Buitenplaats bouwen we geen kantoren meer. We bieden hier ruimte aan andere economische ontwikkelingen. Daarnaast zetten we, samen met de provincie Utrecht, in op het transformeren van verouderde kantoren op bijvoorbeeld Princenhof.

De winkelcentra zijn van belang voor de werkgelegenheid maar spelen ook een belangrijke rol in de leefbaarheid en het voorzieningenniveau. Wij zetten in op levendige en aantrekkelijke centra. Naast winkels en horeca moeten ook andere publiektrekkende functie hier een plaats kunnen vinden.

Met accountmanagement zetten we in op het versterken van de contacten met het bedrijfsleven en monitoren we de ontwikkelingen in de markt.

De regionale samenwerking wordt belangrijker.

Kaderstellende beleidsnotities

Convenant bedrijventerreinen Regio Amersfoort 2011-2030 (2012)

Visie werklocaties Leusden 2030 (2014)

Nota detailhandel (2015)

Thematische Structuurvisie Kantoren, provincie Utrecht

(Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie en Verordening niet toegevoegd, de herijkte versies komen eind 2016 beschikbaar).

(Omgevingsvisie stedelijk gebied niet toegevoegd, 1e helft 2017 gereed)

Wat willen we bereiken?

- **1. Realiseren duurzame vitale werklocaties (CUP 7.4 en 9.6)**

We realiseren duurzame vitale werklocaties. Ondernemers moeten letterlijk ruimte hebben om te ondernemen. Daarbij gaat om het bieden van locaties die toekomstbestendig zijn. Ze moeten aansluiten op de behoeften van ondernemers.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop	✓	De gemeente regelt het
	✓	Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners	✓	Bewoners
	✓	Ondernemers
	✓	Projectontwikkelaar

Wat gaan we daarvoor doen?

- **1.1 Opstellen bestemmingsplan bedrijventerrein Larikslaan.**

We stellen een bestemmingsplan op voor bedrijventerrein Larikslaan. De Visie werklocaties (2014) beoogt de realisatie van een bedrijvenlocatie op het voormalige AZC-terrein, tussen Groene Zoom, Larikslaan en Olmenlaan. In 2016 is gestart met de bestemmingsplanprocedure. Besluitvorming hierover vindt plaats in 2017.

Portefeuillehouder: Albert Dragt

- **1.2 Opstellen bestemmingsplan “De Buitenplaats”.**

We stellen een bestemmingsplan op voor “De Buitenplaats”. De Visie werklocaties (2014) en de Thematische Structuurvisie Kantoren van de provincie Utrecht leiden ertoe dat er geen kantoren meer gebouwd worden op de Buitenplaats. In 2016 zijn verschillende ontwikkelingsvarianten voor “De Buitenplaats” onderzocht. De voorkeursvariant wordt verwerkt in een medio 2017 vast te stellen bestemmingsplan.

Portefeuillehouder: Albert Dragt

- **1.3 Onderzoeken opstellen nieuw bestemmingsplan “De Plantage”.**

We onderzoeken het opstellen van een nieuw bestemmingsplan voor “De Plantage”. De Thematische Structuurvisie Kantoren van de provincie Utrecht leidt tot een inpassingsplan. Hierdoor kunnen de geplande kantoren op de Plantage vanaf medio 2017 niet meer gebouwd worden. Onderzocht wordt of het wenselijk is om een nieuw bestemmingsplan op te stellen, om andere ontwikkelingen mogelijk te maken.

Portefeuillehouder: Albert Dragt

- **1.4 Stimuleren transformatie van 15.000 m2 verouderde kantoorpanden.**

We stimuleren de transformatie van 15.000 m2 verouderde kantoorpanden. De Visie werklocaties (2014) benoemt gebieden met verouderde kantoorpanden waar transformatie een kans is, bijvoorbeeld een deel van Princenhof en een deel van Ruige Veld / Speelkamp. Er zijn kansencarten opgesteld, waarmee eigenaren van vastgoed uitgedaagd worden hierover na te denken. Zij vinden in de gemeente een actieve partner. De provincie Utrecht en de Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht ondersteunen met kennis en middelen.

Portefeuillehouder: Albert Dragt

- **1.5 Ondersteunen gebiedsaanpak “De Horst”**

We ondersteunen de gebiedsaanpak van “De Horst”. “De Horst” is de kantorenlocatie van Leusden. Deze locatie willen we als kantorenlocatie behouden en versterken. In 2016 is het “activatieproject de Horst” gestart. Het

eindigt medio 2017. Een kwartiermaker werkt samen met vastgoedeigenaren en ondernemers aan het verlevendigen van de Horst om hier weer een goed functionerende, aantrekkelijke locatie van te maken. Gemeente en provincie ondersteunen dit project.

Portefeuillehouder: Albert Dragt

• **2. Inzetten op behouden werkgelegenheid in Leusden**

We zetten in op het behouden van de werkgelegenheid in Leusden. De afgelopen jaren neemt het aantal banen in Leusden af. Vanaf 2010 tot 2014 verdwenen hier 600 banen. De werkgelegenheid neemt hier sneller af (-5%) dan in de regio Amersfoort (-1%) en ook sneller dan het landelijk gemiddelde (-2%). Dat vraagt erom stevig in te zetten op het behoud van werkgelegenheid.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop	✓	De gemeente regelt het
		Partner en gemeente staan samen aan de lat
	✓	De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners	✓	Ondernemers
	✓	ZZP-ers

Wat gaan we daarvoor doen?

• **2.1 Verkopen bedrijfskavels aan de Larikslaan.**

We verkopen bedrijfskavels aan de Larikslaan. Het werven van en behouden van bedrijven in Leusden, door het verkopen van zeven aantrekkelijke bedrijfskavels op het terrein "Larikslaan". De verkoop gaat van start als het bestemmingsplan is vastgesteld (2017).

Portefeuillehouder: Albert Dragt

• **2.2 Ondersteunen ondernemersnetwerk Z-point**

We ondersteunen het ondernemersnetwerk Z-point. Leusden telt ongeveer 2000 ZZP-ers die samen een grote economische kracht vertegenwoordigen. Tot 2015 was deze groep niet verenigd. De gemeente heeft een aanjagende functie gehad bij de totstandkoming van een netwerk en ondersteunt hen in 2016 / 2017 bij uitbouw van het netwerk en hun activiteiten. Door kennis maken en kennis delen zorgen we voor behoud van werkgelegenheid.

Portefeuillehouder: Albert Dragt

• **3. Goede dienstverlening aan het bedrijfsleven.**

We verlenen goede dienstverlening aan het bedrijfsleven. Goede, adequate dienstverlening aan het bedrijfsleven wordt vormgegeven door het voeren van accountmanagement. We voeren pro-actief gesprekken met bedrijven, begeleiden hen met vragen aan de gemeente en monitoren de ontwikkelingen in de markt.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop	✓	De gemeente regelt het
		Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners	✓	Bedrijfsleven

Wat gaan we daarvoor doen?

- **3.1 Focus aanbrengen en continueren het accountmanagement**

We brengen focus aan en continueren het accountmanagement. Het aanbrengen van focus in het accountmanagement (doelgroepen) en het opzetten van een systeem om ontwikkelingen te monitoren. Daarnaast continue aandacht voor de inbedding van accountmanagement in de organisatie.

Portefeuillehouder: Albert Dragt

- **4. Versterken winkelgebieden (CUP 7.6)**

Levendige, aantrekkelijke winkelgebieden zijn van belang voor de leefbaarheid en het voorzieningenniveau in Leusden. Nu de winkelleegstand verder oploopt, zetten we in op het versterken van de winkelcentra.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop	✓	De gemeente regelt het
	✓	Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
	✓	De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners	✓	Vastgoedeigenaren
	✓	Winkeliers

Wat gaan we daarvoor doen?

- **4.1 Optimaliseren warenmarkt “De Biezenkamp”**

We optimaliseren de warenmarkt in “De Biezenkamp”. Onderzoeken of het functioneren van de markt én daarmee winkelcentrum de Biezenkamp verbeterd kan worden, bijvoorbeeld door branchering of verlenging van de markt.

Portefeuillehouder: Albert Dragt

• **4.2 Verbeteren inrichting openbare ruimte**

We verbeteren de inrichting van de openbare ruimte. In het kader van Hart van Leusden uitvoeren van het plan om de openbare ruimte in de Hamershof te verbeteren.

Portefeuillehouder: Albert Dragt

• **4.3 Verkennen mogelijkheden mengvormen tussen horeca en detailhandel**

We verkennen de mogelijkheden van mengvormen tussen horeca en detailhandel. In 2016 is afgetast in hoeverre horeca-exploitanten en winkeliers behoefte hebben aan meer mogelijkheden voor mengvormen van horeca en detailhandel. Waar mogelijk zetten we in 2017 in op het tegemoetkomen aan deze behoeften. Voor consumenten ontstaat zo meer beleving in de winkelcentra.

Portefeuillehouder: Albert Dragt

• **4.4 Onderzoeken mogelijkheid van Bedrijven Investerings Zone**

We onderzoeken de mogelijkheid van een Bedrijven Investerings Zone (BIZ). We gaan onderzoeken of ondernemers een BIZ wenselijk vinden. Indien gewenst, ondersteunen wij bij het proces om tot oprichting van een BIZ te komen.

In een BIZ werken ondernemers met elkaar samen aan een aantrekkelijke omgeving. Zij betalen een heffing aan de gemeente. De gemeente stelt de opbrengst ter beschikking aan de vereniging of stichting die de activiteiten uitvoert.

Portefeuillehouder: Albert Dragt

• **4.5 Verkennen mogelijkheden om tot concentratie van winkels in winkelgebieden te komen**

We verkennen de mogelijkheden om tot concentratie van winkels in winkelgebieden te komen. De nota detailhandel zet in op het concentreren van winkels in de winkelgebieden en het vullen van leegstaande panden in de centra. We onderzoeken de mogelijkheden om daar actief op sturen, planologisch en juridisch.

Portefeuillehouder: Albert Dragt

• **5. Bijdragen aan het versterken van de regionale economie (CUP 7.2)**

We dragen bij aan het versterken van de regionale economie. Leusden is onderdeel van de regio Amersfoort. Door samenwerking in de regio bereiden we ons voor op de economie van morgen en bieden we daar ruimte voor. Streven is economische groei en het aankunnen van de concurrentie met ons omringende regio's.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop	✓	De gemeente regelt het
		Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners	✓	Bedrijfsleven

Wat gaan we daarvoor doen?

- **5.1 Meedoen aan de organisatie van het regionaal event “Rode Loper”.**

We doen mee aan de organisatie van het regionaal event “Rode Loper”. De activiteit bestaat uit hert organiseren van een regionale dag voor gevestigde en nieuwe ondernemers in de regio. Letterlijk en figuurlijk uitrollen van de Rode Loper om hen welkom te heten en onderling contact te bevorderen.

Portefeuillehouder: Albert Dragt

- **5.2 Verkennen mogelijkheden om te komen tot acquisitie-afspraken met de gemeente Amersfoort**

We verkennen de mogelijkheden om tot acquisitie-afspraken met de gemeente Amersfoort te komen. Acquisitie heeft betrekking op het werven van bedrijven van buiten de gemeente / regio. We gaan onderzoeken in hoeverre Leusden en Amersfoort hierin concreet kunnen samenwerken.

Portefeuillehouder: Albert Dragt

- **6. Organiseren dat ondernemers hun zaken met de overheid digitaal kunnen doen (CUP 7.1 en 7.3).**

We gaan organiseren dat ondernemers hun zaken met de overheid digitaal kunnen doen. De overheid wil de dienstverlening aan ondernemers verbeteren. Het ministerie van Economische Zaken geeft aan dat bedrijven uiterlijk in 2017 hun zaken met de overheid digitaal moeten kunnen afhandelen. Leusden sluit zich hier bij aan.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop		De gemeente regelt het
	✓	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	✓	De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners	✓ Ondernemers ✓ Leusder Ondernemers Federatie ✓ Bedrijvenkring Leusden ✓ Koninklijke Horeca Nederland afdeling Leusden	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **6.1 Aansluiten bij ontwikkeling “Mijn Overheid voor bedrijven” en stimuleren van het gebruik.**

We sluiten aan bij de ontwikkeling “Mijn Overheid voor bedrijven” en stimuleren van het gebruik. Het ministerie van Economische Zaken geeft vorm en inhoud aan het concept Mijn Overheid voor bedrijven. Deze ontwikkeling is in lijn met Mijn Overheid voor burgers. Eén van de bouwstenen is het Ondernemingsdossier. Dat is in Leusden al geïmplementeerd en wordt opgenomen in Mijn Overheid voor bedrijven. Wij benaderen ondernemers actief om hiervan gebruik te maken.

Buitengebied

Buitengebied

Ambitie

We bevorderen en ondersteunen een mooi en vitaal Buitengebied met ruimte voor economisch duurzame landbouw, natuur- en landschapsontwikkeling en recreatief medegebruik.

Context en achtergrond

De gemeente Leusden bestaat uit een omvangrijk en afwisselend buitengebied. Dit buitengebied is belangrijk voor de ruimtelijke kwaliteit, identiteit en vitaliteit van Leusden.

De visie Binnen in het Buitengebied zet in op een mooi en vitaal buitengebied. Deze inzet krijgt vorm door:

1. Het realiseren van een duurzaam economisch perspectief voor de Leusdense landbouw;
2. Werken aan behoud en versterking van natuur- en milieuwaarden in een aantrekkelijk landschap;
3. Het bevorderen van het recreatief medegebruik.

Een nieuwe omgevingsvisie voor het buitengebied is in de maak. De raad behandelt deze visie eind 2016/begin 2017.

Provinciale plannen voor het buitengebied vragen om ondersteuning door gemeenten. De provincie stelt hiervoor inzet en geld beschikbaar. De gemeente Leusden profiteert hiervan.

Kaderstellende beleidsnotities

Integrale ontwikkelingsvisie Leusden heeft het “natuurlijk” (visie Binnen in het Buitengebied). Bestemmingsplan buitengebied 2009.

Tekening bestemmingsplan buitengebied 2009
Landschapsontwikkelingsplan Gelderse Vallei.

(Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie en Verordening niet toegevoegd, de herijkte versies komen eind 2016 beschikbaar).

(Omgevingsvisie Buitengebied niet toegevoegd, gereed 1e helft 2017)

Wat willen we bereiken?

- **1. Versterken de band tussen stad en platteland.**

We versterken de band tussen stad en platteland. Stad en land meer van elkaar laten profiteren vormt de inzet. Thema's die mogelijkheden bieden zijn voedsel, educatie, recreatie, duurzame energie en sociale innovatie.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop		De gemeente regelt het
		Partner en gemeente staan samen aan de lat
	✓	De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners	✓	Vallei Horstee ✓ veel andere partijen.

Wat gaan we daarvoor doen?

• **1.1 Ondersteunen Leader Gelderse Vallei**

We ondersteunen Leader Gelderse Vallei (zie ook doelstellingen Realiseren duurzaam economisch perspectief en Benutten recreatieve mogelijkheden buitengebied).

Leader Gelderse Vallei vormt een initiatief van en voor het gebied. Tweede helft 2016 start de uitvoering met projecten voor het verbinden van stad en platteland. Keuze van projecten door gebied nog te maken. Europa, provincie, gemeenten en het gebied dragen de financiering.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

• **1.2 Uitvoeren omgevingsvisie buitengebied (CUP 9.9)**

We voeren de omgevingsvisie buitengebied uit. De omgevingsvisie benoemt ambities en mogelijk maatregelen voor versterken band tussen stad en platteland. Inhoud van de visie is in wording, eind 2016/begin 2017 vaststelling door de raad.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

• **2. Realiseren duurzaam economisch perspectief.**

We realiseren een duurzaam economisch perspectief. Een mooi en vitaal buitengebied vraagt om een buitengebied met een duurzaam economisch perspectief.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop		De gemeente regelt het
	✓	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	✓	De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners	✓	De landgoederen
	✓	Vallei Horstee
	✓	veel andere partijen.

Wat gaan we daarvoor doen?

• **2.1 Stimuleren initiatieven uit samenleving voor de aanleg van breedband in het buitengebied (CUP 9.10).**

We stimuleren initiatieven uit samenleving voor de aanleg van breedband in het buitengebied. Het mogelijk maken dat bewoners en bedrijven eind 2017 aansluiten op snelle breedbandverbindingen en/of draadloos over veel sneller dataverkeer beschikken. Snel dataverkeer bevordert economische dynamiek en vestigingsklimaat.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

• **2.2 Ondersteunen uitvoering convenant De Boom**

We ondersteunen de uitvoering van convenant De Boom (komt bij meerdere buitengebied-doelstellingen terug). Provincie Utrecht, gemeente Leusden en Stichting de Boom voeren samen de maatregelen uit het

convenant uit. Versterking van het economisch perspectief voor de melkveehouderijen en het saneren van de varkenshouderijen vormt de inzet. Dit vraagt planologische medewerking vanuit de gemeente.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

• **2.3 Ondersteunen Leader Gelderse Vallei (2)**

We ondersteunen Leader Gelderse Vallei (zie ook doelstelling Versterken band tussen stad en platteland en Benutten recreatieve mogelijkheden buitengebied). Leader Gelderse Vallei vormt een initiatief van en voor het gebied. Tweede helft 2016 start de uitvoering met projecten voor het verbinden van stad en platteland. Verbinden biedt economisch perspectief voor boeren door bijvoorbeeld verkoop streek-eigen producten in de stad of het leveren van energie aan de stad. Keuze van projecten door gebied nog te maken.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

• **2.4 Ondersteunen uitvoering convenant Den Treek-Henschoten**

We ondersteunen de uitvoering van convenant Den Treek-Henschoten (zie ook doelstelling Behoud en versterken natuur). Provincie Utrecht, gemeente Leusden en landgoed Den Treek-Henschoten voeren samen de maatregelen uit het convenant uit. Dit komt het duurzaam economisch perspectief van het landgoed ten goede. Er komen twee extra woningen binnen het landgoed ter compensatie van gemaakte kosten voor de groene versterking. Dit vraagt planologisch medewerking van de gemeente.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

• **2.5 Uitvoeren omgevingsvisie buitengebied (CUP 9.9) (2)**

We voeren omgevingsvisie buitengebied uit. De omgevingsvisie benoemt ambities en mogelijk maatregelen voor realisatie van een duurzaam economisch perspectief. Inhoud van de visie is in wording, eind 2016/begin 2017 vaststelling door de raad.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

• **3. Behouden en versterken natuur**

We behouden en versterken de natuur. Een mooi en vitaal buitengebied vraagt om het behoud en de versterking van de natuur. Leusden beschikt over veel bos- en natuurgebieden en beken als onderdeel van het NatuurNetwerk Nederland (nieuwe benaming voor Ecologische HoofdStructuur).

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop		De gemeente regelt het
	✓	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	✓	De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners	✓	De landgoederen
	✓	Vallei Horstee
	✓	veel andere partijen.

Wat gaan we daarvoor doen?

• **3.1 Opstellen nieuw uitvoeringsprogramma voor het Landschapsontwikkelingsplan**

We stellen een nieuw uitvoeringsprogramma op voor het Landschapsontwikkelingsplan (zie ook doelstelling Behoud en versterken aantrekkelijk landschap). In samenwerking met lokale partners maken we een programma

voor de uitvoering van het Landschapsonwikkelingsplan. De uitvoering van het programma gebeurt op projectmatige basis.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

• **3.2 Ondersteunen uitvoering convenant De Boom (2)**

We ondersteunen de uitvoering van convenant De Boom (komt bij meerdere buitengebied-doelstellingen terug). Provincie Utrecht, gemeente Leusden, waterschap Vallei en Veluwe en Stichting de Boom voeren samen de maatregelen uit het convenant uit. Het realiseren van nieuwe natuur in de vorm van 55 ha Natuurnetwerk Nederland vormt de inzet. Dit vraagt planologische medewerking van de gemeente.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

• **3.3 Ondersteunen uitvoering convenant Den Treek-Henschoten (2)**

We ondersteunen de uitvoering van convenant Den Treek-Henschoten (zie ook doelstelling Realiseren duurzaam economisch perspectief. Provincie Utrecht, gemeente Leusden en landgoed Den Treek-Henschoten voeren samen de maatregelen uit het convenant uit. Tientallen ha landbouwgrond krijgen een natuurfunctie ter afronding van de natuuropgaven uit het convenant.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

• **3.4 Uitvoeren omgevingsvisie buitengebied (CUP 9.9) (3)**

We voeren de omgevingsvisie buitengebied uit. De omgevingsvisie benoemt ambities en mogelijk maatregelen voor behoud en versterken natuur. Inhoud van de visie is in wording, eind 2016/begin 2017 vaststelling door de raad.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

• **4. Behouden en versterken aantrekkelijk landschap**

We behouden en versterken een aantrekkelijk landschap. Een mooi en vitaal buitengebied vraagt om het behoud van een aantrekkelijk landschap en versterking. Het buitengebied kent een hoge landschappelijke waarde en vormt een kernkwaliteit voor Leusden.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop		De gemeente regelt het
	✓	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	✓	De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners	✓	Landgoed Lockhorst
	✓	Landgoed De Boom
	✓	veel andere partijen.

Wat gaan we daarvoor doen?

• **4.1 Onderzoeken financieringsmogelijkheden en ambities voor het Langesteeggebied (CUP 9.5).**

We onderzoeken financieringsmogelijkheden en ambities voor het Langesteeggebied. Het samen met andere partijen onderzoeken van financieringsmogelijkheden en ambities. Gemeente zet in op behoud van de cultuurhistorisch waardevolle zichtlijnen en de openheid van het Langesteeggebied.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

• **4.2 Opstellen nieuw uitvoeringsprogramma voor het Landschapsontwikkelingsplan (2)**

We stellen nieuw uitvoeringsprogramma op voor het Landschapsontwikkelingsplan (zie ook doelstelling Behoud en versterken aantrekkelijk landschap). Het maken van een programma voor de uitvoering van het Landschapsontwikkelingsplan. Dit in samenwerking met lokale partners. Uitvoering op projectmatige basis.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

• **4.3 Ondersteunen uitvoering convenant De Boom (3)**

We ondersteunen de uitvoering van convenant De Boom (komt bij meerdere buitengebied-doelstellingen terug). Provincie Utrecht, gemeente Leusden, waterschap Vallei en Veluwe en Stichting de Boom voeren samen de maatregelen uit het convenant uit. Behoud en versterking van cultuurhistorische waardevolle landschappen vormt de inzet. Dit met een projectmatige aanpak.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

• **4.4 Ondersteunen uitvoering van het convenant Groene Agenda voor Centraal Buitengebied.**

We ondersteunen de uitvoering van het convenant Groene Agenda voor Centraal Buitengebied (zie ook doelstelling Benutten recreatieve mogelijkheden buitengebied). Uitvoeren plan voor versterking van de natuur- en landschappelijke kwaliteiten binnen de landgoederen Lockhorst en De Boom.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

• **4.5 Uitvoeren omgevingsvisie buitengebied (CUP 9.9) (4)**

We voeren de omgevingsvisie buitengebied uit. De omgevingsvisie benoemt ambities en mogelijk maatregelen voor behoud en versterken aantrekkelijk landschap. Inhoud van de visie is in wording, eind 2016/begin 2017 vaststelling door de raad.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

• **5. Benutten recreatieve mogelijkheden van het buitengebied**

We benutten de recreatieve mogelijkheden van het buitengebied. Een mooi en vitaal buitengebied vraagt om het benutten van de recreatieve mogelijkheden van een prachtig en afwisselend buitengebied. Het versterken van de recreatieve infrastructuur met ondersteunende voorzieningen.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop	De gemeente regelt het
	✓ Partner en gemeente staan samen aan de lat
	✓ De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen	
Lokale partners	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Landgoederen ✓ VVV ✓ Vallei Horstee ✓ veel andere partijen.

Bijdrage Verbonden Partijen aan realisering beleidsdoelstellingen:

Het recreatieschap zorg voor het onderhoud en beheer van wandel- en fietspaden en routes. Dit draagt bij aan de gemeentelijke doelstelling om Leusden als wandel en fietscentrum op de kaart te zetten.

Wat gaan we daarvoor doen?

- **5.1 Ondersteunen uitvoering convenant De Boom (4)**

We ondersteunen de uitvoering van het convenant De Boom (komt bij meerdere buitengebied-doelstellingen terug). Provincie Utrecht, gemeente Leusden en Stichting de Boom voeren samen de maatregelen uit het convenant uit. Realisatie van een klompenpad tussen Achterveld-zuid en de Asschatterkeerkade. Onderzoek naar het omzetten van een agrarisch bedrijf in een recreatieve poort.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

- **5.2 Ondersteunen uitvoering convenant Groene Agenda voor Centraal Buitengebied (2)**

We ondersteunen de uitvoering van het convenant Groene Agenda voor Centraal Buitengebied (zie ook doelstelling Benutten recreatieve mogelijkheden buitengebied).

Uitbreiden wandelstructuur binnen het Centraal Buitengebied (beekdal Heiligenbergerbeek tussen Groene Zoom en A28) met onder andere wandelverbindingen binnen nieuw landgoed Groot Schutterhoef.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

- **5.3 Ondersteunen Leader Gelderse Vallei (3)**

We ondersteunen Leader Gelderse Vallei (zie ook doelstelling Versterken band tussen stad en platteland en Realiseren duurzaam economisch perspectief).

Leader Gelderse Vallei vormt een initiatief van en voor het gebied. Tweede helft 2016 start de uitvoering met projecten voor het verbinden van stad en platteland.

Dit kan met projecten die de recreatieve infrastructuur met ondersteunende voorzieningen versterken. Keuze van projecten door gebied nog te maken.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

- **5.4 Op de kaart zetten van Leusden als wandel- en fietsgemeente (CUP 7.5)**

We zetten Leusden op de kaart als wandel- en fietsgemeente. Het stimuleren van projecten die bijdragen aan het op de kaart zetten van de gemeente Leusden als aantrekkelijk gebied om te wandelen en te fietsen.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

- **5.5 Verantwoordelijkheid van het beheer over de recreatieve routes en gebied (herzien)**

We herzien de verantwoordelijkheid van het beheer over de recreatieve routes en gebieden. Opnieuw borgen verantwoordelijkheid en beheer van de recreatieve routes en paden door het opheffen van het Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei en Kromme Rijngebied. Samen met de andere partners zoeken naar passende oplossingen.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

- **5.6 Uitvoeren omgevingsvisie buitengebied (CUP 9.9) (5)**

We voeren de omgevingsvisie buitengebied uit. De omgevingsvisie benoemt ambities en mogelijk maatregelen voor benutten recreatieve mogelijkheden van het buitengebied. Inhoud van de visie is in wording, eind 2016/begin 2017 vaststelling door de raad.

Portefeuillehouder: Jan Overweg

Cultuurhistorie

Cultuurhistorie

Ambitie

Behoud en zichtbaarheid cultuurhistorisch erfgoed.

Context en achtergrond

Leusden kent een lange historie van wonen, werken en recreëren. De nog aanwezige cultuurhistorisch waardevolle objecten zijn hiervan het tastbare bewijs. Dit zijn vooral gebouwen op de landgoederen en langs de historische wegen Hamersveldseweg, Asschatterweg en de Hessenweg.

Daarnaast zijn er waardevolle structuren in het landschap. Dit betreft groenstructuren, maar ook de Grebbelinie. De (cultuur)historie draagt in belangrijke bij aan de identiteit van Leusden. In een gemeente die sinds de jaren zeventig snel is gegroeid is dit historisch besef van belang.

Inzet is behoud en zichtbaarheid van deze zaken om bewustmaking van historie en cultuur te versterken.

Kaderstellende beleidsnotities

Erfgoedverordening 150519

Subsidieregeling gemeentelijke monumenten Leusden 2015

Wat willen we bereiken?

- **1. Werken aan behoud en zichtbaarheid cultuurhistorie van Leusden**

We werken aan behoud en zichtbaarheid van de cultuurhistorie van Leusden. De geschiedenis van Leusden is te lezen uit gebouwen, bouwwerken (Grebbelinie) en landschap. Deze historie bepaalt mede de identiteit. Het is daarom, met inachtneming van de eigen verantwoordelijkheid van de eigenaren, van belang de cultuurhistorie zoveel mogelijk te behouden en zichtbaar te maken.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop	✓	De gemeente regelt het
		Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners		

Wat gaan we daarvoor doen?

- **1.1 Aanwijzen gemeentelijk monumenten**

We wijzen gemeentelijk monumenten aan. Het aanwijzen van objecten als gemeentelijk monument gecombineerd met het beschikbaar stellen van subsidiemiddelen voor het treffen van voorzieningen hieraan, stimuleert het behoud hiervan.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **1.2 Beschermen waardevolle objecten, niet zijnde gemeentelijk monumenten en landschapsstructuren, in bestemmingsplannen.**

We beschermen overigens waardevolle objecten, niet zijnde gemeentelijk monumenten en landschapsstructuren, in bestemmingsplannen. Niet alle waardevolle panden zijn of worden als gemeentelijk monument aangewezen. Het bestemmingsplan kan daarvoor binnen grenzen aanvullende bescherming bieden.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

• **2. Behoud en instandhouding van boven- en ondergronds cultuurhistorisch erfgoed.**

De wordingsgeschiedenis van Leusden is via het cultuurhistorisch erfgoed af te lezen. Dit geldt voor zowel boven- als ondergronds cultuurhistorisch erfgoed. Door behoud en instandhouding nemen wij de verantwoordelijkheid om dat wat er aanwezig is over te dragen aan komende generaties. Daarbij wordt de gemeente bijgestaan door het adviesteam ruimtelijke kwaliteit dat onafhankelijk advies over het erfgoed geeft. Dit team is de opvolger van de gemeentelijke monumentencommissie.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop	✓	De gemeente regelt het
		Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners		

Wat gaan we daarvoor doen?

- **2.1 Voortzetten beleid aanwijzen gemeentelijke monumenten.**
- Gesprekken voeren met eigenaren van beoogde gemeentelijke monumenten om aanwijzing te bewerkstelligen.
- Ondersteuning bieden bij onderhoud gemeentelijke monumenten.
- Organiseren van bijeenkomst(en) met alle eigenaren van beoogde monumenten.

Rechtstreeks het gesprek aangaan creëert bereidwilligheid van betrokkenen om vanuit een gedeeld gevoel van trots respectvol om te gaan met onze monumenten. De gemeente biedt hen ondersteuning voor onderhoud van gemeentelijke monumenten door subsidiebeleid en het aanbieden van een scan van de Monumentenwacht Utrecht aan.

De gemeente initieert en faciliteert bijeenkomst(en) met eigenaren zodat een netwerk tussen eigenaren onderling en tussen gemeente en eigenaren ontstaat.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

• **2.2 Gebruik cultuurhistorische waardenkaart bij planvorming.**

De waardenkaart wordt uitgedragen naar beleidsmedewerkers. De cultuurhistorische waardenkaart is een kader dat bij ruimtelijke ontwikkelingen inzicht geeft waar met welke cultuurhistorische waarden rekening moet worden gehouden. De waardenkaart wordt de onderlegger bij te herziene bestemmingsplannen.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

• **2.3 Vaststellen parapluplan.**

Door vaststelling van het parapluplan worden alle cultuurhistorische waarden voor de hele gemeente beter beschermd. Bestemmingsplannen worden gedeeltelijk herzien zodat het parapluplan met regelgeving over cultuurhistorisch erfgoed van kracht wordt.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

• **3. Vergroten van zicht- en herkenbaarheid van cultuurhistorisch erfgoed.**

Gemeente Leusden

Het aanwezige erfgoed is niet altijd even duidelijk zichtbaar en herkenbaar aanwezig in het landschap. Door aandacht voor, en inpassen van, erfgoed in ruimtelijk ontwikkelingsbeleid blijven bestaande karakteristieke waarden gehandhaafd. De waarden worden waar nodig opgekrikt en vergroot.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop		De gemeente regelt het
	✓	Partner en gemeente staan samen aan de lat
		De gemeente draagt haar steentje bij
		De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen		
Lokale partners	✓	VVV
	✓	Historische Kring Leusden
	✓	CAR
	✓	Provincie Utrecht
	✓	Rijksdienst Cultureel Erfgoed

Wat gaan we daarvoor doen?

- **3.1 Ontwikkelen werkwijze voor vergroten van zicht- en herkenbaarheid cultuurhistorisch erfgoed.**

Tijdens de gebiedsconferenties in 2016 zijn suggesties aangedragen die voor deze doelstelling gebruikt worden. Bij het ontwikkelen van de werkwijze wordt gebruik gemaakt van kennis en inzet van partners. Hierdoor creëren we draagvlak wat de zicht- en herkenbaarheid van het cultureel erfgoed ten goede komt.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

Welstand

Welstand

Ambitie

Vereenvoudiging dan wel (deels) afschaffing van het welstandsbeleid.

Context en achtergrond

Een goede ruimtelijke ordening vraagt ook om een oordeel over het uiterlijk van een gebouw of bouwwerk op zich zelf en zijn omgeving. Op dit moment loopt een proef met een andere werkwijze van toetsing. Daarnaast zijn wij op zoek naar een concept om meer verantwoordelijkheid bij de samenleving te leggen. Het uiteindelijke doel is vereenvoudiging van welstandsbeleid en zo mogelijk welstandsvrije gebieden.

Kaderstellende beleidsnotities

Welstandsnota 2014 (V219403)

Memo college aan de raad invulling adviesteam Ruimtelijke Kwaliteit (V255352)

Wat willen we bereiken?

- **1. Streven naar een transparante en op lokale waarden gestoelde welstandsnota**

We streven naar een transparante en op lokale waarden gestoelde welstandsnota. We streven naar een vereenvoudiging, dan wel het (deels) afschaffen van het welstandsbeleid. Welstandseisen worden alleen geformuleerd daar waar dat echt nodig is.

Met wie werken we samen?

Samenleving Voorop	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	✓ De gemeente laat het aan de samenleving over
Verbonden partijen	
Lokale partners	✓ Adviesteam Ruimtelijke Kwaliteit

Wat gaan we daarvoor doen?

- **1.1 Evaluatie werkwijze adviesteam Ruimtelijke Kwaliteit (ARK)**

In het voorjaar van 2017 evalueren we de nieuwe vorm van welstandstoetsing van het ARK. In 2016 zijn we gestart met een nieuwe vorm van welstandstoetsing. Deze nieuwe werkwijze gaan we in 2017 evalueren. De uitkomst van de evaluatie wordt gebruikt om gemeentelijke regels en kaders meer af te stemmen op de maatschappelijke behoefte.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **1.2 Voorbereiding van de nieuwe welstandsnota**

In het najaar van 2017 starten we met de voorbereiding van de nieuwe welstandsnota. De evaluatie wordt als voeding gebruikt voor een nieuwe welstandsnota; vereenvoudiging, dan wel (deels) afschaffing van het welstandsbeleid. De samenleving en lokale partners worden betrokken bij de voorbereiding van het nieuwe beleid.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	MJR 2019	MJR 2020
Lasten	0	-6.797	-5.021	-4.688	-3.136	-3.107
Baten	0	3.562	2.728	2.699	1.230	1.169
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	0	-3.235	-2.293	-1.989	-1.906	-1.938
Onttrekkingen	0	257	278	201	144	144
Stortingen	0	126	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	383	278	201	144	144
Gerealiseerd resultaat	0	-2.852	-2.015	-1.788	-1.762	-1.794

Saldo taakvelden

Saldo taakvelden		2016	2017	2018	2019	2020
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-51	-50	-50	-50	-50
2.1	Verkeer en vervoer	-250	-568	-586	-568	-568
2.2	Parkeren	-35	-66	-66	-66	-66
3.1	Economische ontwikkelingen	0	-55	-55	-55	-55
3.2	Fysieke bedrijfs - infrastructuur	0	-280	-179	-148	-148
3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	-305	81	81	81	47
3.4	Economische promotie	-3	-27	-27	-27	-27
5.5	Cultureel erfgoed	-187	-128	-133	-133	-133
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-357	-176	-119	-119	-119
8.1	Ruimtelijke ordening	-1.404	-539	-334	-345	-342
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	-15	-154	-165	-146	-146
8.3	Wonen en bouwen	-629	-331	-355	-330	-330

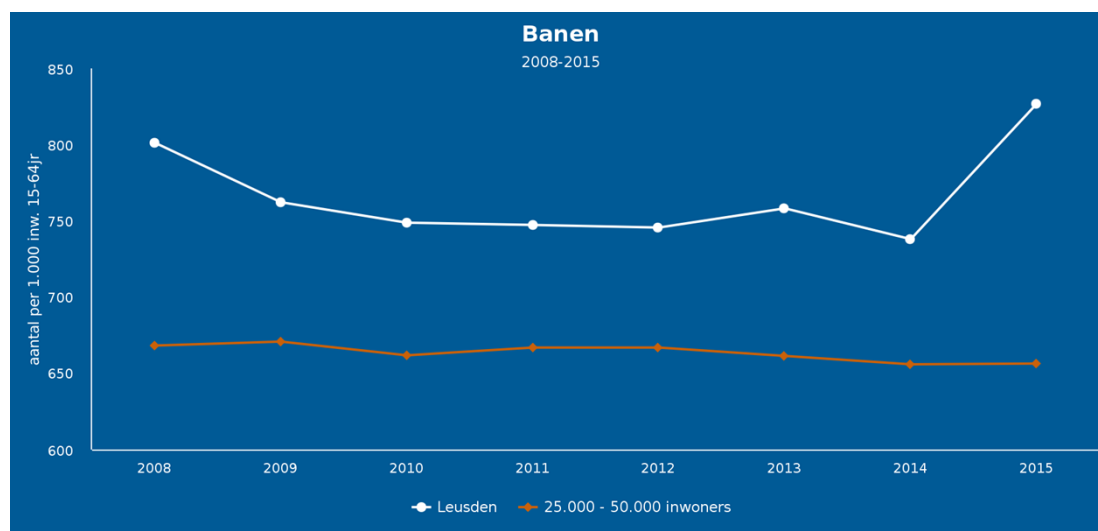
0.10	Toevoeging/onttrekking reserves	383	278	201	144	144
		-2.852	-2.015	-1.789	-1.763	-1.794

Nieuw beleid

		Incidenteel 2017	2017	2018	2019	2020
4.1	Implementatie Omgevingswet					
	- incidenteel: implementatie	300,0	x	x	-	-
	dekking: algemene reserve, aangewezen bestemming	-95,0				
	vergoeding rijk	p.m.				
	- structureel: ICT, software	-	6,1	12,8	12,6	12,5
	dekking: vervangingsplan automatisering	-	-6,1	-12,8	-12,6	-12,5
4.2	Vernieuwing Nationaal Monument Kamp Amersfoort	50,0	x	-	-	-
4.3	Risicoanalysekaart nieuwe natuurwet	30,0	x	-	-	-
4.4	Speelbeleid	-	25,0	25,0	25,0	25,0

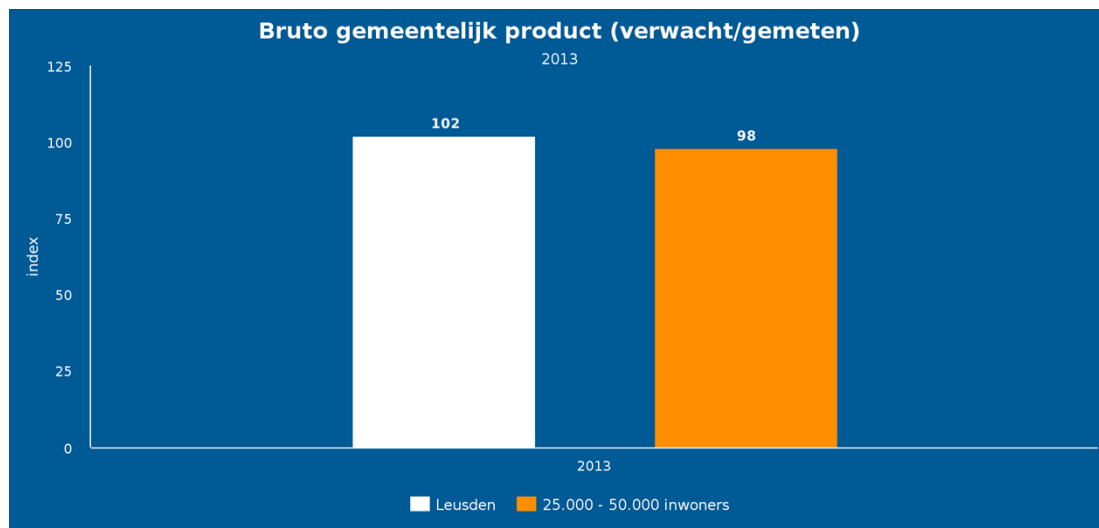
BBV indicatoren

De verplichte beleidsindicatoren worden per domein weergegeven. De indicatoren staan op waarstaatjegemeente.nl en zijn daar ook te raadplegen. In onderstaande indicatoren wordt Leusden vergeleken met gemeenten van 25.000-50.000 inwoners. Op de website kunnen ook andere vergelijkingen worden gemaakt.

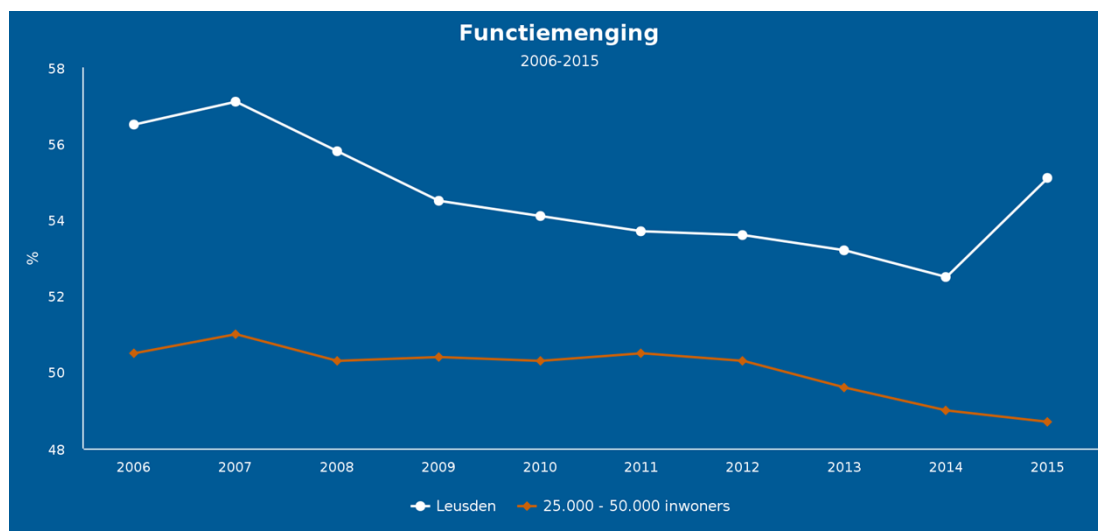
Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar

Bron: LISA

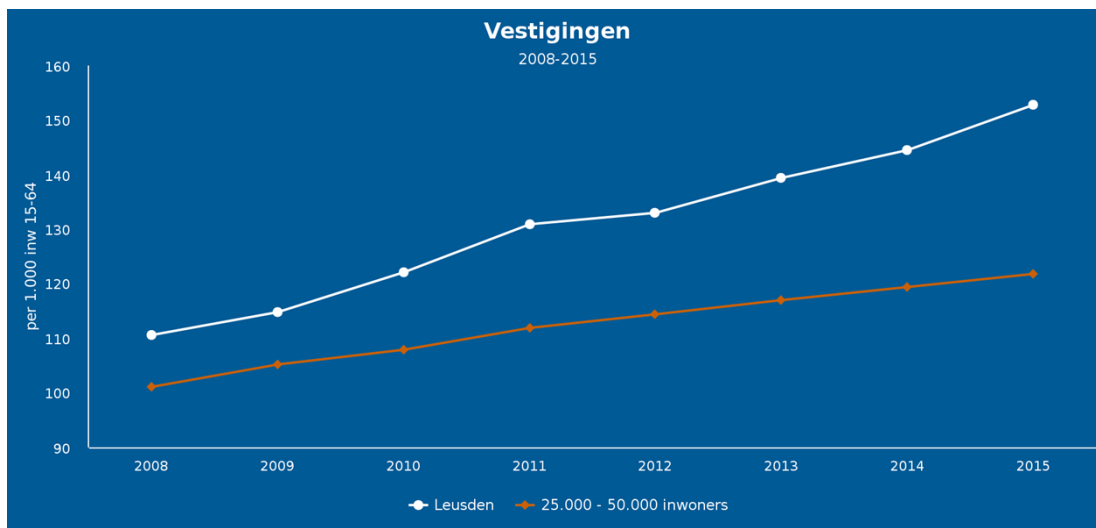
Bruto gemeentelijke product (BGP) is het product van de toegevoegde waarde per baan en het aantal banen in een gemeente. De verhoudingswaarde tussen verwacht BGP en gemeten BGP geeft aan of er bovenverwachting (<100) of benedenverwachting (>100) wordt geproduceerd.

Bron: Atlas voor Gemeenten

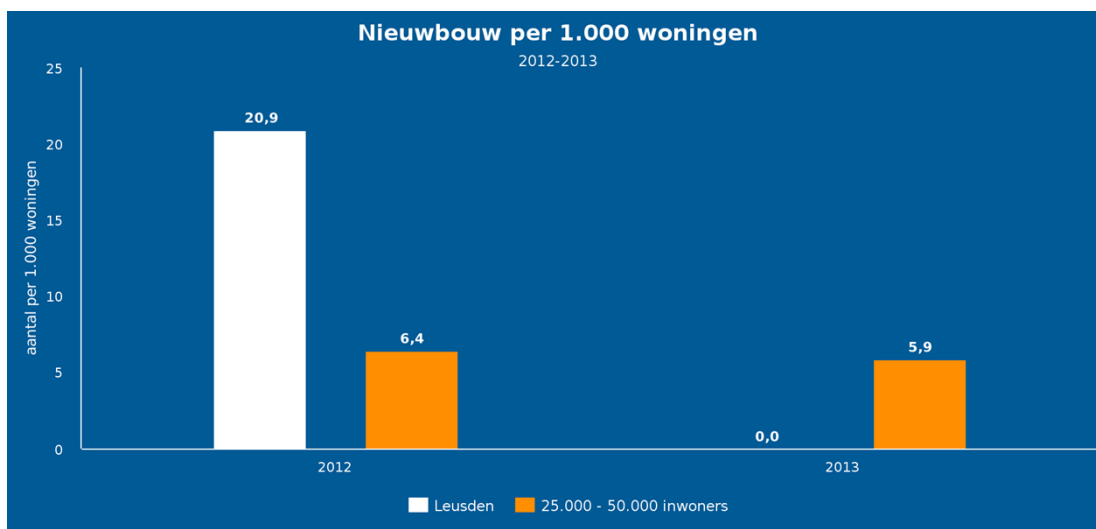

De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Bron: LISA

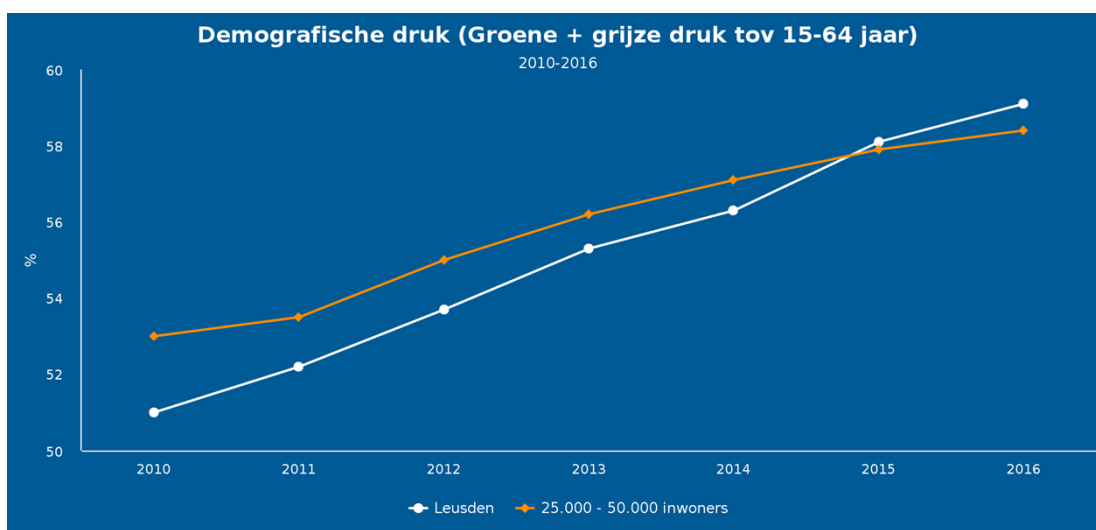

Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar

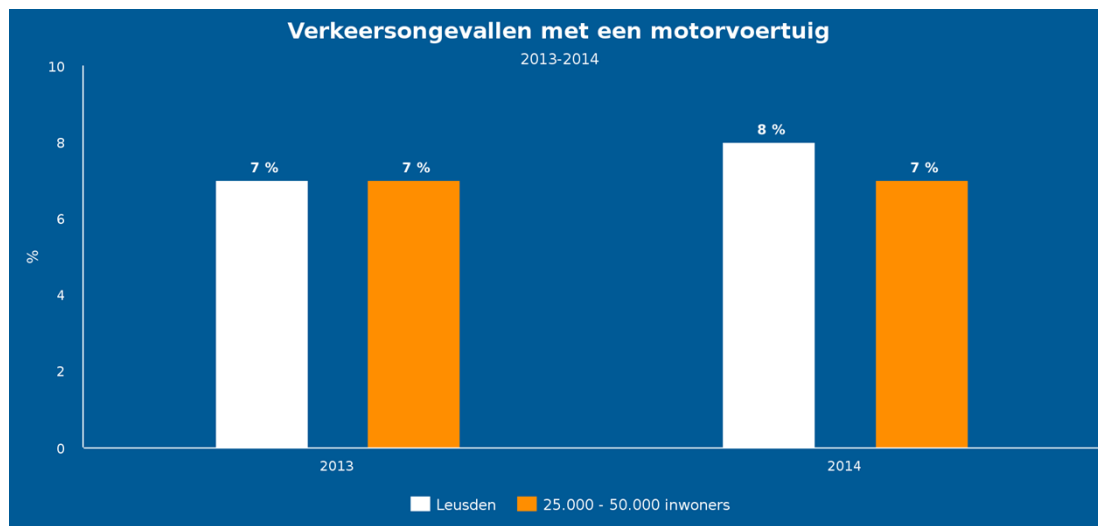
Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen

Bron: ABF - Systeem Woningvoorraad

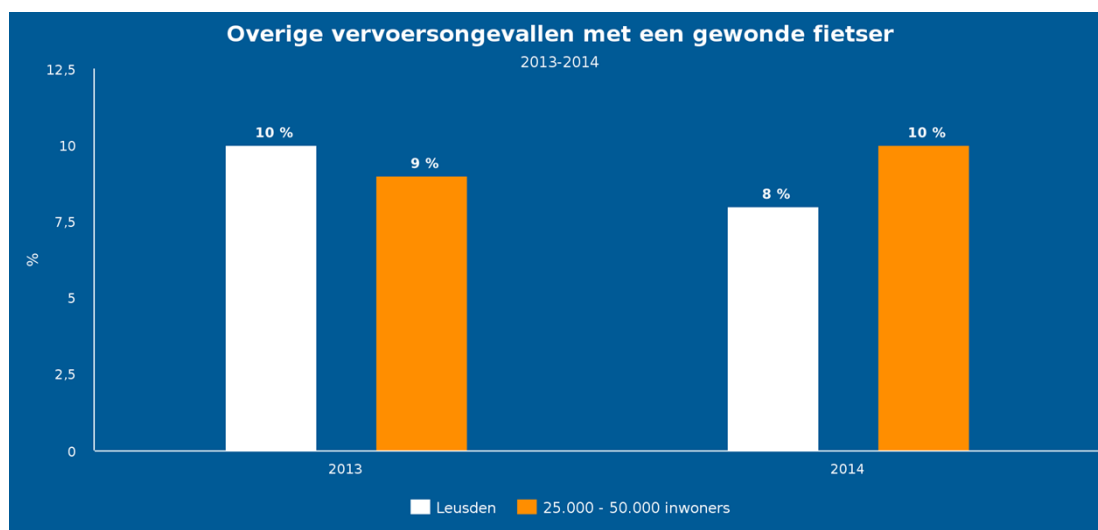
De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar

Bron: CBS - Bevolkingsstatistiek

Verkeersongevallen met een motorvoertuig als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen

Bron: VeiligheidNL

Verkeersongevallen met een gewonde fietser als aandeel van het toaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen

Bron: VeiligheidNL

Overhead

Algemeen

Eén van de wijzigingen van het BBV betreft de kosten van overhead. Deze worden met ingang van 2017 niet meer onder de beleidsprogramma's (domeinen) verantwoord maar centraal onder een afzonderlijk taakveld overhead. Hiermee vervalt de noodzaak van een complexe en veelal ondoorzichtige kostentoe rekening aan alle gemeentelijke taken en activiteiten. Hierdoor wordt de begroting transparanter en kan de raad beter sturen op de kosten van overhead. Daarnaast kan door het hanteren van een eenduidige systematiek een betere vergelijking worden gemaakt met andere gemeenten. Door de invoering van het taakveld overhead ontstaat er wel een trendbreuk in de vergelijking tussen de begroting 2017 en de begroting 2016 (en jaarrekening 2015).

Het BBV geeft de definitie van overhead die de gemeenten moeten hanteren:

alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Tot de overhead behoren de volgende taken en functies:

- Leidinggevenden primaire proces
- Financiën, toezicht en controle gericht op eigen organisatie
- P&O/HRM
- Inkoop
- Interne en externe communicatie
- Juridische zaken
- Bestuurszaken en bestuursondersteuning
- Informatievoorziening en automatisering (ICT)
- Facilitaire zaken en Huisvesting
- Document informatievoorziening (DIV)
- Managementondersteuning primaire proces

Deze kosten worden verantwoord op het taakveld overhead. De kosten van personeel in het primaire proces worden rechtstreeks doorberekend aan de betreffende taakvelden.

Specificatie van de overhead

Hiervoor hebben wij aangegeven welke definitie het BBV hanteert voor de overhead en welke taken hiertoe behoren. Deze definitie hebben wij toegepast voor het bepalen van de overhead. Voor het specificeren van de overheadkosten hanteren wij een andere indeling. De personeelskosten splitsen wij niet uit naar bovenstaande onderdelen van de overhead. Wij zien hier geen toegevoegde waarde in omdat deze uitsplitsing zonder tijdregistratie niet zuiver is te maken. Wij kiezen er daarom voor om de personeelskosten van de overhead te totaliseren en de overige kosten per overhead onderdeel te specificeren.

Personeel	Het betreft hier de loonkosten van het personeel die niet direct aan een taakveld kunnen worden toegerekend, zoals alle leidinggevenden aan het primaire proces, financiën, P&O, ICT, Inkoop, Juridische zaken, Bestuurszaken en ondersteuning.
P&O/HRM	Het betreft kosten die gemaakt worden voor het personeelsbeheer, zoals opleidingskosten, reis- en verblijfskosten, stagevergoedingen, piketdienst, trainingen, werving en selectie, arbodienst, catering en het voeren van de administratie.
Facilitaire zaken	Het betreft kosten die betrekking hebben op verzekeringen, waterverbruik, abonnementen, telefoonkosten, reproductiekosten, kantoorbenodigdheden.
Huisvesting	Het betreft kosten die betrekking hebben op kantooruimten die voor algemene gemeentelijke taken worden gebruikt, zoals de gemeentehuis, receptie, kantine, fietsenstalling, schoonmaakkosten en daarnaast het onderhouden/aanschaffen van meubilair.
Automatisering en ICT	Het betreft kosten die gemaakt worden voor het aanschaffen van hardware- en software, licenties, onderhoud, systeem- en netwerk beheer, helpdesk, applicatiebeheer en

ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Hiervoor zijn alle automatisering en ICT kosten doorgelopen en indien van toepassing direct toegerekend aan een taakveld. De overgebleven kosten zijn verantwoord onder overhead.

Juridische Zaken Het betreft kosten die betrekking hebben op juridische zaken, zoals juridische advieskosten, proceskosten en schadevergoeding.

Communicatie Betreft de kosten die worden ingezet ten behoeve van de interne en externe communicatie

Toerekening grondexploitaties en investeringen

In het BBV is voor de grondexploitaties en investeringen een uitzondering gemaakt voor wat betreft het centraal begroten en verantwoord. Deze uitzondering is gemaakt omdat het niet toerekenen van de overhead zou leiden tot een nadelig resultaat. De jaarlijkse last zou dan namelijk ineens ten laste van het begrotingsresultaat moeten worden gebracht in plaats van deze toe te rekenen aan het grondbedrijf, de onderhoudsvoorzieningen en de investeringen. De overhead die door wordt berekend aan deze externe kostendragers bedraagt € 0,4 miljoen.

Aan de leges en tarieven worden op de taakvelden geen overheadkosten toegerekend. Wel worden de overheadkosten extracomptabel toegerekend ten behoeve van de tariefstelling en om aan te tonen dat de gemeente met deze heffingen geen winst maakt. Hierbij wordt hetzelfde overheadpercentage gebruikt als voor de toerekening aan grondexploitaties en investeringen.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	MJR 2019	MJR 2020
Lasten	0	-2.223	-6.795	-6.842	-6.859	-6.885
Baten	0	0	400	469	292	303
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	0	-2.223	-6.395	-6.373	-6.567	-6.582
Onttrekkingen	0	0	0	0	0	0
Stortingen	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	0	-2.223	-6.395	-6.373	-6.567	-6.582

Specificatie overhead

Specificatie overhead	2016	2017	2018	2019	2020
Personeel	-2.223	-4.605	-4.515	-4.496	-4.483
P&O/HRM		-145	-147	-145	-147
Facilitair		-433	-440	-446	-456
Huisvesting		-655	-722	-732	-748
ICT		-899	-882	-882	-882

Juridisch		-24	-24	-24	-24
Communicatie		-34	-34	-34	-34
Toerekening aan grondexploitaties/investeringen		400	391	192	192
	-2.223	-6.395	-6.373	-6.567	-6.582

Overheadpercentage

De kosten van overhead kunnen worden uitgedrukt in een percentage. Het BBV schrijft voor dat hiervoor een indicator moet worden opgenomen in de begroting. Deze indicator (zie ook onderdeel BBV indicatoren) drukt de totale overheadkosten in het percentage van het totaal van de lasten exclusief toevoegingen aan reserves. Dit levert een percentage op van 13%. Dit is echter niet het percentage dat wordt toegepast voor de toerekening van de overhead. De overheadkosten van Leusden bedragen € 6.795.000. De direct aan de taakvelden toe te rekenen kosten bedragen € 6.338.000. Het overheadpercentage komt hiermee op 105,8%.

In de paragraaf bedrijfsvoering noemen wij een overheadpercentage van 39%. Dit overheadpercentage is gekoppeld aan de interne kerntakendiscussie die moet leiden tot een daling van dit percentage richting het gemiddelde van 33%. Dit percentage is gekoppeld aan de overheaddefinitie van Berenschot. Het percentage drukt uit het aantal fte van de overhead in verhouding tot het totale aantal fte. De definitie die hierbij wordt gehanteerd wijkt weer af van de definitie die in het BBV wordt gehanteerd. Zo wordt bijvoorbeeld anders omgegaan met leidinggevendenden. Bij Berenschot worden leidinggevendenden met inhoudelijke taken voor dat deel niet toegerekend aan de overhead. In de BBV definitie wordt elke leidinggevende voor 100% toegerekend aan de overhead.

BBV indicatoren

De vanaf 2017 verplicht op te nemen beleidsindicatoren komen voor de programma's van de bron waarstaatjegemeente.nl. Voor het onderdeel bestuur en organisatie zijn ook vijf indicatoren ontwikkeld die echter door de gemeente uit de eigen gegevens of de eigen begroting overgenomen moeten worden omdat er geen landelijke bron beschikbaar is. Omdat het gaat om indicatoren betreffende de organisatie nemen wij ze op bij het onderdeel overhead.

Indicator	Eenheid	Leusden
Formatie	fte per 1.000 inwoners	4,357
Bezetting	fte per 1.000 inwoners	4,517
Apparaatskosten	kosten per inwoner	€ 450,68
Externe inhuur	kosten externe inhuur als % van totaal loonsom	0%
Overhead	overhead in % van totale lasten	13%

Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien

Algemeen

In de vier programma's van deze begroting zijn de specifieke lasten en baten per programma opgenomen. Daarnaast heeft de gemeente ook lasten en baten die niet aan een programma zijn toe te rekenen. Het betreft de algemene uitkering, de algemene belastingen, de financiering, de onvoorziene uitgaven en de stelposten en de vennootschapsbelasting. Deze nemen we op bij de Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien. Onderstaand geven wij het totale overzicht en een toelichting per taakveld.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	MJR 2019	MJR 2020
Lasten	0	-1.416	-1.444	-1.638	-1.841	-1.890
Baten	0	27.976	27.884	28.670	29.184	29.726
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	0	26.560	26.440	27.032	27.343	27.836
Onttrekkingen	0	206	770	227	325	88
Stortingen	0	-67	-68	-68	-65	-63
Mutaties reserves	0	139	702	159	260	25
Gerealiseerd resultaat	0	26.699	27.142	27.191	27.603	27.861

Saldo taakvelden

Saldo taakvelden		2016	2017	2018	2019	2020
0.5	Treasury	674	476	628	693	732
0.61	OZB woningen	3.664	3.812	3.870	3.930	3.936
0.62	OZB niet-woningen	2.360	2.468	2.488	2.508	2.528
0.64	Belastingen overig	207	209	209	209	209
0.7	Alg. uitk. en overige uitk. gemeentefonds	20.040	19.725	20.288	20.629	21.080
0.8	Overige baten en lasten	-471	-229	-418	-456	-670
0.9	Vennootschapsbelasting	0	-109	-121	-258	-67
3.4	Economische promotie	156	158	158	158	158

6.3	Inkomensregelingen	-70	-70	-70	-70	-70
0.10	Toevoeging/onttrekking reserves	139	702	159	260	25
		26.699	27.142	27.191	27.603	27.861

0.5 Treasury

Vanaf het begrotingsjaar 2017 is een BBV wijziging voor de rentetoerekening en renteberekening van toepassing. Althans, dat was het voornemen van de wetgever. De wijziging is gedeeltelijk uitgesteld tot 2018. Wel zijn doorgevoerd de wijzigingen met betrekking tot de rente van het grondbedrijf. Aan het grondbedrijf mag alleen de externe rente worden doorberekend. Aangezien Leusden geen geldleningen heeft voor de financiering van grondexploitaties rekenen wij vanaf 2017 geen rente meer door naar het grondbedrijf.

Een ander onderdeel betreft de verantwoording van de rentelasten op één centraal taakveld Treasury. Wel moet vanuit dit taakveld rente (kapitaallast) worden doorbelast naar andere taakvelden voor de activa behorend tot deze taakvelden. Onderstaand geven wij het renteschema weer. Hier hebben we aan toegevoegd op welke taakvelden deze renteposten zijn verantwoord zodat ook de aansluiting kan worden gevonden met het totaal van het taakveld treasury.

a.	externe rente lasten over korte en lange financiering		-98.208	0.5 treasury
b.	externe rente baten		122.500	0.5 treasury
	saldo rente lasten en rentebaten		24.292	
c.	rente die aan grondexploitatie wordt doorberekend	0		
	rente van projectfinanciering aan betreffende taakveld	-98.208		4.2 onderwijs
			-98.208	
	aan taakvelden toe te rekenen rente		122.500	
d1	rente over eigen vermogen		-68.066	0.10 mutaties reserves
d2	rente over voorzieningen		-267.017	diverse taakvelden
	Totaal geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente		-212.583	
e.	aan taakvelden toegerekende rente		242.785	diverse taakvelden
	renteresultaat op het taakveld treasury		30.202	
	kapitaallasten op taakveld treasury		-1.270	0.5 treasury
	dividenduitkeringen		65.000	0.5 treasury
	bespaarde rente		202.921	0.5 treasury
	Stelpost verlaging rentelasten budgettair neutrale kapitaallasten		184.934	0.5 treasury
	aansluiting taakveld treasury		475.877	

0.61 en 0.62 Onroerende zaakbelastingen

Bij de OZB is een maatregel van kracht om de opbrengst in 2017 met € 140.000 te verhogen (zie de paragraaf lokale heffingen). Er wordt een inflatiecorrectie van 1% toegepast. De inflatiecorrectie op belastingtarieven dient om loon- en prijsstijgingen in de begroting op te kunnen vangen. Op grond van het nieuwe BBV worden op deze taakvelden ook verantwoord de lasten van uitvoering, heffing en waardering.

Bedragen x € 1.000	
Raming 2016	6.298
Hogere raming wegens nieuwbouw (oplevering in 2016)	57
Verhoging OZB met opbrengstmaatregel uit de begroting 2015-2018	140
Inflatiecorrectie 1%	63
Totaal OZB	6.558
Uitvoering OZB, heffing en waardering (GBLT)	-/- 278
Raming 2017	6.280

0.64 Overige belastingen

De hondenbelasting en precariobelasting zijn aangepast met 1% inflatie.

0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

Algemeen

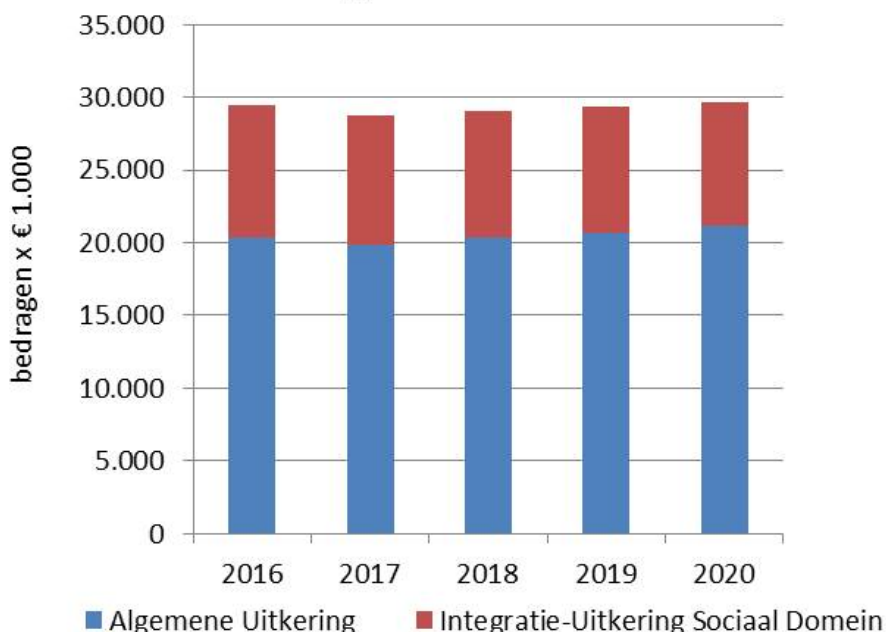
De algemene uitkering vormt de belangrijkste inkomstenbron van de gemeente. De totale omzet in deze begroting wordt geraamd op € 50,1 miljoen. Het aandeel van de algemene uitkering hierin is circa 40%. Ter vergelijking: de algemene belastingen zorgen voor 13% van de inkomsten. Deze verhoudingen geven aan dat de afhankelijkheid van gemeenten van de algemene uitkering groot is. Deze afhankelijkheid is in 2015 verder vergroot door de toevoeging van de Integratie Uitkering Sociaal Domein aan het gemeentefonds. Op dit taakveld wordt voor 2017 een bedrag geraamd van € 19.725.000. Dit bedrag bestaat uit de algemene uitkering van € 19.818.000, een negatieve stelpost van € 93.000 voor taakmutaties algemene uitkering. De Integratie Uitkering Sociaal Domein hebben wij opgenomen onder het programma Domein Samenleving.

Meerjarenperspectief algemene uitkering

De algemene uitkering voor 2017 wordt geraamd op € 19.818.000. Het meerjarenperspectief over de periode 2016-2020 laat zien dat de algemene uitkering verder stijgt. De stijging in meerjarenperspectief wordt met name veroorzaakt door een stijging van het accres en de ontwikkeling van de uitkeringsbasis. Als we naast de Algemene Uitkering rekening houden met de Integratie-Uitkering Sociaal Domein dan laat het gemeentefonds de komende 4 jaar een toename zien van circa € 1 miljoen. Wij schetsen dit beeld omdat naar verwachting de Integratie-Uitkering Sociaal Domein over 2 jaar zal worden toegevoegd aan de Algemene Uitkering. Wij verwachten dat door de aantrekkende economie de accressen in de komende jaren verder zullen gaan stijgen. De septembercirculaire zal hier meer duidelijkheid in geven.

Ontwikkeling Gemeentefonds 2016-2020

Meicirculaire 2016

De raming van de algemene uitkering in deze begroting is gebaseerd op de meicirculaire 2016. Wij hebben u in het voorjaar middels een aparte memo al geïnformeerd over de uitkomsten van deze circulaire. De meicirculaire verscheen na het opstellen van de Voorjaarsnota 2016. De septembercirculaire 2016 verschijnt na het opstellen van deze begroting. De raad zal hier separaat over worden geïnformeerd.

In de meicirculaire 2016 is ook de bijstelling van de Integratie-uitkering Sociaal Domein voor de komende jaren verwerkt. Het gaat daarbij om een verhoging van de uitkering met € 521.000 structureel vanaf 2020. Daarvan heeft € 156.000 betrekking op doorgevoerde loon- en prijsstijgingen, en € 184.000 op taakmutaties die functioneel in de begroting zijn verwerkt. In de begroting hanteren we het principe dat mutaties in de rijksbijdrage Sociaal Domein budgettair neutraal worden opgevangen. In dat kader hebben wij de daarna nog resterende middelen (€ 181.000) ten gunste gebracht van de stelpost nader te nemen maatregelen sociaal domein (zie ook de uiteenzetting financiële positie).

De ontwikkeling van de uitkeringsbasis en de ontwikkeling van het accres geven per saldo een positief resultaat voor Leusden. In de uiteenzetting van de financiële positie gaan wij nader in op deze mutaties. Per saldo zijn de effecten voor Leusden als volgt:

X € 1.000	2017	2018	2019	2020
Ontwikkeling accres en ontwikkeling uitkeringsbasis	-155	63	58	98
Integratie-Uitkering Sociaal Domein	429	551	542	521
Reserveringen taakmutaties	88	70	86	101
Totaal	362	684	686	720

In bovenstaande tabel wordt onder meer de ontwikkeling van het accres weergegeven. We vermelden hierbij wel dat het uiteindelijk gaat om het budgettaire effect van enerzijds de bijstelling van de algemene uitkering en anderzijds de bijstelling van stelposten. De gemeenten ontvangen een accres om onder meer de loon- en prijsstijgingen op te kunnen vangen. Met de bijstelling van het accres in de meicirculaire is ook de stelpost

prijsontwikkeling in de begroting bijgesteld. Per saldo geeft de ontwikkeling van het accres voor de jaren 2017-2018 een tegenvaller. De accrespercentages in de meicirculaire 2016 zijn als volgt:

	2017	2018	2019	2020
Nominaal accres in bedragen (bedragen x € 1 miljoen)	70	205	250	363
Nominaal accres in procenten	0,43%	1,28%	1,54%	2,21%
Prijsontwikkeling BBP (raming Centraal Planbureau)	0,9%	1,4%	1,5%	1,5%
Reëel accres in procenten	-0,47%	-0,12%	0,04%	0,71%

De tabel toont aan dat er in de periode 2017-2020 sprake is van een relatief beperkt reëel accres. Een reëel accres betekent dat de algemene uitkering harder groeit dan de prijsontwikkeling. In 2017 en 2018 is er zelfs sprake van een negatief reëel accres. We kunnen de prijsontwikkeling in die jaren dus niet opvangen met de groei van de algemene uitkering. De verwachting is dat, gelet op de economische groei, het accres de komende jaren verder zal toenemen.

0.8 Overige baten en lasten

Onder dit taakveld vallen de stelposten, waaronder de taakstellende bezuinigingen en ruimte nieuw beleid, de post onvoorziene uitgaven algemeen en de incidentele baten en lasten.

Stelposten

In de begroting is een aantal stelposten opgenomen. Onderstaand geven wij u een totaaloverzicht.

x € 1.000	2017	2018	2019	2020
1. Loon- en prijsstijgingen	108	245	333	397
2. Ruimte nieuw beleid	83	82	132	182
3. Bezuinigingen	-114	-248	-445	-445
4. Centraal knelpuntenbudget (personeelslasten)	136	136	136	136
5. 1% buffer (personeelslasten)	62	160	259	359
6. Overige stelposten	-67	-59	-59	-59
Totaal stelposten	208	316	356	570

Zowel het aantal stelposten als de omvang van de stelposten is in 2017 afgenomen. Dit komt omdat, in het kader van het “lean” maken van de begroting, er voor is gekozen om vanaf 2017 zo veel mogelijk stelposten functioneel op de betreffende taakvelden te ramen. De belangrijkste stelposten lichten wij onderstaand kort toe:

ad 1. In de begroting is een stelpost opgenomen om loon- en prijsstijgingen te kunnen opvangen. Een dergelijke stelpost is noodzakelijk omdat in de accresramingen van de algemene uitkering compensatie is opgenomen voor loon- en prijsstijgingen;

ad 2. De beschikbare ruimte voor nieuw beleid wordt jaarlijks verhoogd met € 50.000;

ad 3. De in de begroting geraamde stelposten voor bezuinigingen betreffen de nog openstaande heroverwegingstaakstellingen vanuit de eerder gevoerde kerntakendiscussies. Daarbij kan onderscheid worden gemaakt tussen algemene taakstellingen (zie onderdeel uiteenzetting financiële positie) en taakstellingen op het gebied van de bedrijfsvoering (zie ook paragraaf bedrijfsvoering);

ad 4./5. Het betreft hier in de begroting opgenomen stelposten voor het opvangen van personele knelpunten als gevolg van vacatures, ziekte of capaciteitstekort (centraal knelpuntenbudget) en het opvangen van autonome loonstijgingen (periodieken) e.d. waarvoor een stelpost van 1% van de loonsom is opgenomen.

Onvoorziene uitgaven algemeen

Volgens het geldende rentebeleid wordt 50% van de bespaarde rente over de algemene reserves en bestemmingsreserves toegevoegd aan de stelpost onvoorzien. Deze stelpost is bedoeld voor incidentele aanwending gedurende het begrotingsjaar. De raming 2017 kan als volgt worden gespecificeerd:

x € 1.000	2017
€ 2 per inwoner x 29.072 inwoners	59
Toevoeging 50% rente algemene- en bestemmingsreserves € 14.036.400 x 1% x 50%	70
Incidenteel nieuw beleid 2016, jaarschijf 2017 (uitvoering kaderbrief en nieuw beleid)	-80
Totaal raming onvoorzien algemeen begroting 2017	49

0.9 Vennootschapsbelasting

Onder dit taakveld worden de geraamde lasten vennootschapsbelasting opgenomen naar aanleiding van de invoering van de vennootschapsbelastingplicht voor overheden per 1 januari 2016. De raming die is opgenomen is de verwachten vennootschapsbelasting over grondexploitaties (zie ook 274321 raadsvoorstel gevolgen wijziging BBV grondexploitaties en vennootschapsbelastingplicht grondbedrijf)

3.4 Economische promotie

Tot dit taakveld behoort ook de toeristenbelasting. De tarieven van de toeristenbelasting zijn voor 2017 aangepast met 1% inflatie.

6.3 Inkomensregelingen

Het betreft hier de kosten voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen.

0.10 Toevoegingen en onttrekkingen reserves

Er vindt een aantal toevoegingen en onttrekkingen plaats aan reserves waartoe reeds eerder is besloten of die elders in deze begroting worden voorgesteld c.q. toegelicht. In onderstaande tabel geven wij een specificatie:

X € 1.000	2017	2018	2019	2020

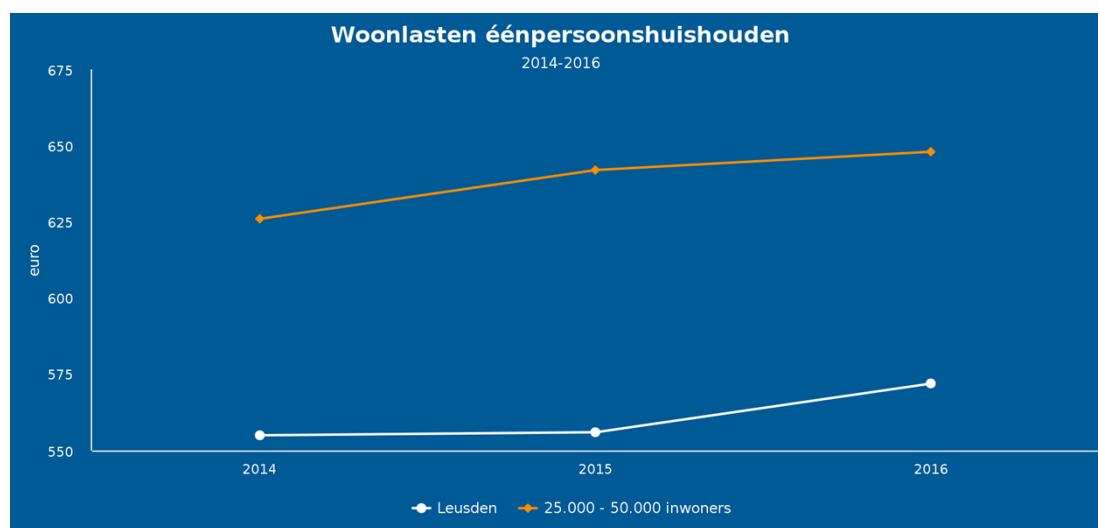

Dekking Algemene bedrijfsreserve	203	-	-	-
Dekking Algemene reserve grondbedrijf	281	227	325	88
Dekking Algemene reserve flexibel inzetbaar	286	-	-	-
Stortingen bespaarde rente bestemmingsreserves	-68	-68	-65	-63
Totaal stelposten	702	159	260	25

- De Algemene reserve basisdeel is aangewend om het resterende begrotingstekort voor het jaar 2017 te dekken.
- De onttrekkingen aan de Algemene reserve grondbedrijf zijn nodig om:
 - de in de exploitatiebegroting geraamde VPB lasten te kunnen dekken
 - het nadelig resultaat als gevolg van het niet meer kunnen toerekenen van rente aan het grondbedrijf op te kunnen vangen.
- De algemene reserve flexibel deel is aangewend om het tekort van de incidentele ruimte voor nieuw beleid in 2017 te dekken.
- Onder bestemming bespaarde rente is opgenomen de toevoeging van de rente aan de bestemmingsreserves. Het betreft hier toevoegingen aan de reserve onderwijshuisvesting, de reserve starters- en duurzaamheidsleningen en de reserve dekking kapitaallasten investeringen met economisch nut.

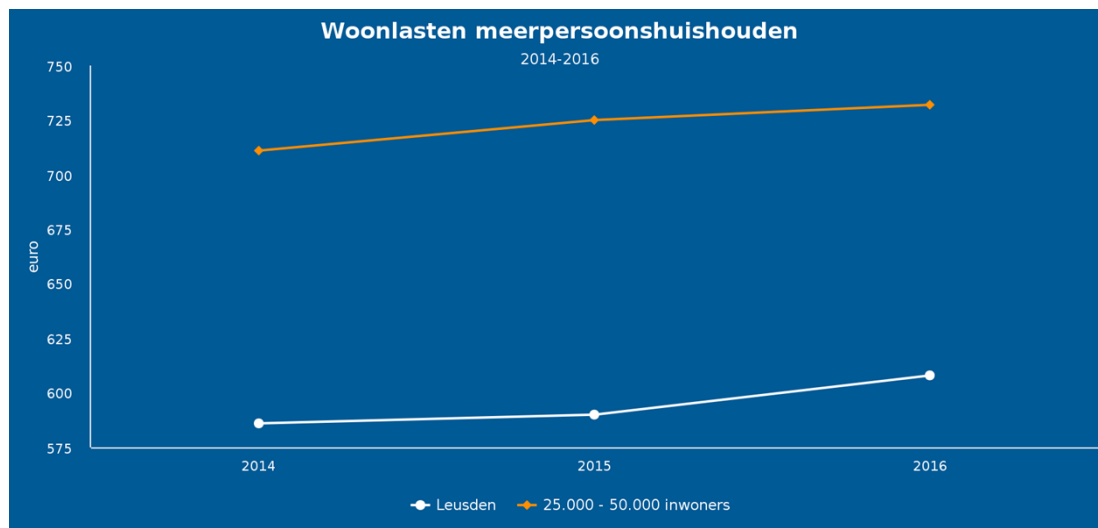
BBV indicatoren

De verplichte beleidsindicatoren worden per domein weergegeven. De indicatoren staan op waarstaatjegemeente.nl en zijn daar ook te raadplegen. In onderstaande indicatoren wordt Leusden vergeleken met gemeenten van 25.000-50.000 inwoners. Op de website kunnen ook andere vergelijkingen worden gemaakt.

Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

Bron COELO, Groningen

Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

Bron COELO, Groningen

De gemiddelde WOZ waarde van woningen

Bron: CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken

Gemeente Leusden